EUROBAROMETER

Стандарден Евробарометар

Европска комисија

ЕВРОБАРОМЕТАР 72

ЈАВНОТО МИСЛЕЊЕ ВО ЕВРОПСКАТА УНИЈА

ЕСЕН 2009

НАЦИОНАЛЕН ИЗВЕШТАЈ

Former Yugoslav Republic of Macedonia

Ова истражување го нарача Генералниот директорат за комуникации на Европската комисија.

Овој извештај е подготвен за Делегацијата на Европската Унија во поранешна југословенска Република Македонија.

Овој извештај не го претставува гледиштето на Европската комисија.
Толкувањата и мислењата кои се содржани се исклучиво на авторот.

Стандарден Евробарометар 72 / Есен 2009 – TNS Opinion & Social

Вовед

1. Климата во јавното мислење

1.1. Задоволство од животот
1.2. Проценка на состојбата
1.3. Краткорочни очекувања
1.4. Најважните проблеми за земјата и за граѓаните
1.5. Доверба во институциите

2. Влијанието на светската економска и финансиска криза

2.1. Перцепција на генералните трендови
2.2. Влијанието на кризата врз вработеноста
2.3. Последиците од кризата во домаќинствата
2.4. Кој е најспособен да преземе ефикасни мерки против кризата
2.5. Цената за спроведување на реформите

3. Очекувања од иднината

3.1. Претставата за појака ЕУ во иднина
3.2. Какви промени се преферираат за животот во иднина
3.3. Каква е иднината на следните генерации
3.4. Емиграцијата - можност за подобар живот

4. Погледите кон членството во ЕУ

4.1. Членството во ЕУ - добра или лоша работа?
4.2. Бенефитот од членство во ЕУ
4.3. За или против проширувањето на ЕУ
4.4. Имиџот на ЕУ
4.5. Претставата за ЕУ

5. Вредности

5.1. Ставовите кон општествените вредности
5.2. Профилот на индивидуалните вредности
5.3. Кои вредности најдобро ја претставуваат ЕУ?
5.4. Колку државата се меша во животот на граѓаните
5.5. Дали конкуренцијата е гаранција за просперитет?

6. Предизвиците на глобализацијата

6.1. Фактори на глобалната моќ и влијание на земјите во светот
6.2. Фактори кои ја одредуваат моќта и влијанието на ЕУ
6.3. Економските, социјалните, безбедносните и културолошките аспекти на глобализацијата
6.4. Како општеството да се соочи со глобалните предизвици?

Заклучок
Технички спецификации
Прашалник

Вовед

Истражувањето на јавното мислење Стандард Евробарометар се спроведува два пати годишно. Овогодишното, 72. истражување на Стандардниот Евробарометар (ЕВ 72) беше спроведено во 27-те држави-членки на Европската Унија и во трите земји-кандидати – поранешна југословенска Република Македонија[1], Хрватска и Турција, како и во делот на Кипар кој е под турска управа, во периодот од 23 октомври до 18 ноември 2009 година.

Нарачателот на Стандардниот Евробарометар е Општата управа за комуникации на Европската комисија, а го спроведе конзорциумот TNS Opinion & Social, кој го сочинуваат Taylor Nelson Sofres и EOS Gallup Europe. Во поранешната југословенска Република Македонија истражувањето го спроведе TNS Брима, членка на асоцијацијата Gallup International и на Taylor Nelson Sofres. Извештајот го напиша директорот на истражувања на Брима, Ѓорѓи Кимов.

Истражувањето опфати 30.238 испитаници во 27-те земји-членки на Европската Унија и во земјите-кандидати за полноправно членство во ЕУ.

Анкетарите го спроведуваа интервјуто во домовите на учесниците во ова истражување. Примерокот е репрезентативен за мислењето на граѓаните над 15 години и исто така е показател за ставовите и размислувањата на сите социјални, професионални и возрасни групи на населението во градовите и во руралните средини.

Овој извештај ги претставува резултатите од Евробарометарот спроведен во поранешната југословенска Република Македонија. Тој претставува незаменлив извор на информации за перцепцијата на граѓаните за Европската Унија, за нивните надежи и очекувања од Унијата. Со оглед на тоа дека се спроведува повеќе пати годишно, истражувањето ги отсликува промените и различните трендови во јавното мислење во врска со важни теми за земјата и за Унијата, пред сé за периодот јуни - ноември 2009, а за одредени прашања се однесува и на показателите од истражувањата спроведени во и пред 2008 година.

Податоците во ова истражување се претставени со графици и табели кои го отсликуваат јавното мислење во поранешната југословенска Република Македонија во споредба со јавното мислење кај европските испитаници (најчесто EU27). За одредени важни прашања, прикажани се и социо-демографски анализи според пол, образование, професионален статус на испитаниците, тип на населено место итн. Читателот на овој текст треба да има предвид дека сите резултати на ова истражување се проценки, при што релијабилноста варира во зависност од големината на примерокот. Така, на примерок од 1.005 испитаници (колку што имаше во поранешната југословенска Република Македонија), границите на сигурност се следните:

Проценти	10% или 90%	20% или 80%	30% или 70%	40% или 60%	50%
Отстапувања	± 1,9	± 2,5	± 2,7	± 3,0	± 3,1

[1] Привремениот код на ниеден начин не ја прејудицира дефинитивната номенклатура за оваа земја која ќе биде договорена во согласност со заклучоците од преговорите кои се водат во Обединетите нации.

Во ова истражување заокружувањето е прилагодено така што збирот на податоците секогаш изнесува 100. Различни методи се користени при заокружувањето на податоците во цели бројки и поради тоа во графиконите и во другите носители на податоците, прикажаните бројки може да се разликуваат за процент при собирањето на разни полиња.

Низ целиот текст, споменувањето на граѓаните на поранешна југословенска Република Македонија нема никаква етничка конотација. Изразот, пак, Европеец или европски испитаници, се однесува на оние кои се граѓани на која било од државите-членки на Европската Унија. Кога во текстот се споменува кратенката „EU27“, тоа ја претставува средната вредност на податоците за сите 27 земји-членки на Европската Унија.

„Новите земји-членки“ (или NMS12), кои се приклучија кон Унијата на 1 мај 2004, се Естонија, Кипар, Летонија, Литванија, Малта, Полска, Словачка, Словенија, Унгарија и Чешката Република, како и Романија и Бугарија, кои се членови од петтото проширување на Унијата.

EU15, или „старите земји-членки“ пред проширувањето во 2004, се Австрија, Белгија, Велика Британија, Германија, Грција, Данска, Ирска, Италија, Луксембург, Португалија, Финска, Франција, Холандија, Шведска и Шпанија.

Во графиците и табелите се користени кратенки за држави и територии според редакцискиот кодекс на ЕУ прикажан во табела во делот на технички спецификации од овој извештај.

Во периодот меѓу двата последни извештаи на Стандардниот Евробарометар (ЕВ71 и ЕВ72), настан од посебно значење за ЕУ е усвојувањето на Лисабонскиот договор од страна на 27-те членки на ЕУ, со што се создадоа услови за спроведување реформи во Унијата. На економски план, охрабрувачки влијаеја знаците дека рецесијата се надминува. Констатирана е економска консолидација во еврозоната со оценка дека рецесијата е технички завршена. На 1 јули 2009, Шведска го презеде од Чешката Република претседателството со Европската Унија.

Во периодот меѓу двата извештаја на Евробарометарот, јавноста во земјата беше под влијание на негативните економски трендови во домашната економија. Падот на производството беше проследен со зголемена несигурност за работните места. Во овој период беше официјално прогласена рецесија на домашната економија. Од друга страна, во земјата се правеа напори за исполнување на одредниците (benchmarks) за одредување датум за почеток на преговорите за полноправно членство на земјата во ЕУ. Во средината на октомври, Европската комисија препорача ЕУ да започне преговори за членство со земјата. Во тој контекст, решавањето на спорот за името на државата со Грција е во фокусот на целата јавност во земјата, со индикации дека реперкусиите од овој проблем создаваат тензична неизвесност во земјата.

1. Климата во јавното мислење

1.1. Задоволство од животот

● Задоволството од животот ја отсликува општата клима во јавното мислење

Додека бројот на граѓаните на Европската Унија кои се задоволни од животот благо се зголемил меѓу двете последни истражувања (77%; 78%), бројот на задоволните во земјава се намалил за еден процентен поен (67%; 66%). Сега во Унијата има, во просек, 12% повеќе задоволни граѓани отколку во земјава.

Мапа 1

DK	98%
LU	96%
SE	96%
NL	95%
FI	95%
UK	91%
BE	89%
SI	86%
IE	85%
DE	85%
AT	85%
FR	82%
CZ	82%
CY	81%
EU27	78%
PL	75%
ES	74%
EE	73%
MT	72%
SK	72%
IT	71%
EL	58%
LV	57%
LT	55%
PT	53%
RO	47%
HU	42%
BG	38%
* CY (tcc) 50%	
MK	66%
HR	63%
TR	59%

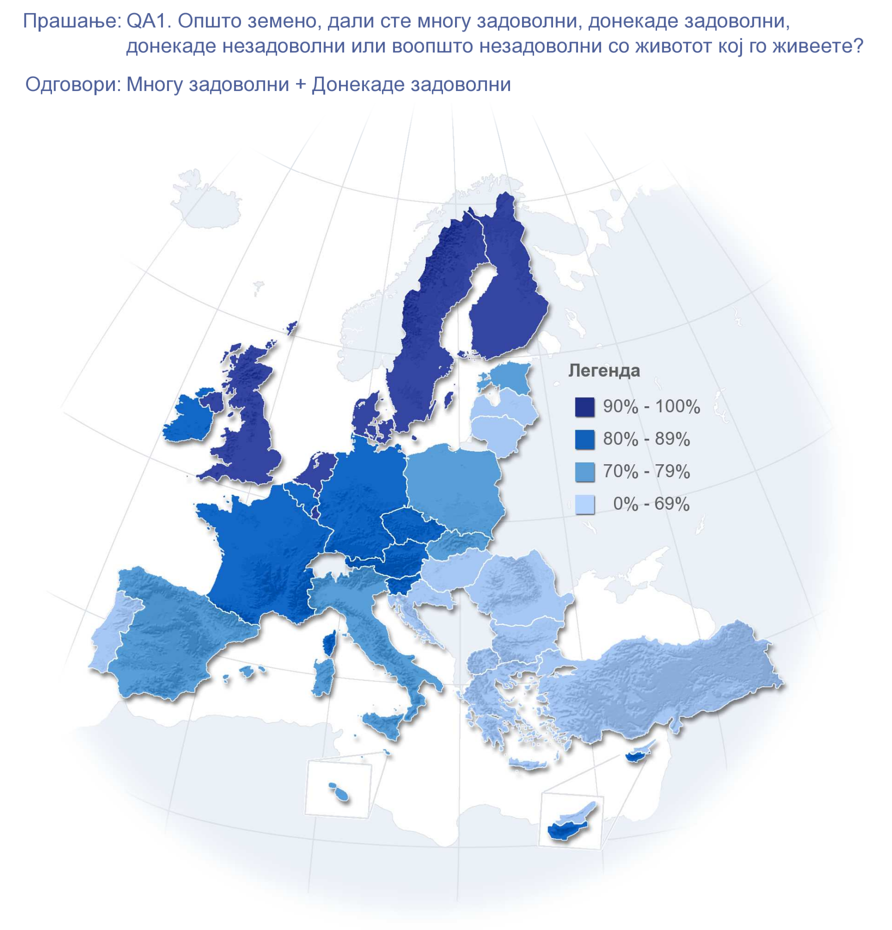

Овие резултати ја отсликуваат општата клима во јавното мислење за секоја земја посебно, затоа што поголемиот број задоволни граѓани претставува социјален генератор кој ги зголемува ентузијазмот и мотивираноста за совладување на предизвиците што со себе ги носи глобалната криза.

Најмногу задоволни во ЕУ има во Данска (98%), Луксембург и Шведска (96%), Холандија и Финска (95%) и Обединетото Кралство (91%). Задоволство кај помалку од половината анкетирани е забележано во Романија (47%) и Унгарија (42%), а најмалку задоволни од својот живот се граѓаните на Бугарија (38%).

Што се однесува на останатите две земји-кандидатки, бројот на задоволните во Хрватска е за три процентни поени помал отколку во земјава (63%), а во Турција за седум процентни поени (59%).

Социодемографската анализа покажува дека повеќе задоволни има меѓу помладите испитаници (на возраст до 24 г.), и тоа 77%, а најмалку кај средовечните (на возраст од 40 до 54 г.) 58%. Според професијата, најзадоволни се менаџерите (83%), потоа учениците и студентите (81%), службениците (79%), а најмалку задоволни се невработените (51%). Помалку задоволни се приврзаниците на политичката левица (62%) во однос на оние наклонети кон десницата (71%). Образованието на анкетираните има големо влијание врз задоволството од животот. Оние со пониско образование во значително помал број се задоволни (51%) отколку оние со повисоко образование (76%). Економските тешкотии во семејството исто така го одредуваат задоволството од животот. Во семејствата кои често пати имаат тешкотии да ги платат сметките на крајот на месецот речиси двапати помалку се задоволни (45%) отколку во семејствата кои речиси никогаш немаат такви тешкотии (80%).

1.2. Проценка на состојбата

• Вработеноста и економската состојба - најголема грижа за Европејците

Табела 1

QA2a Како би ја оцениле моменталната ситуација за секоја од следните области:	Добра				Лоша				Не знае			
	јуни 2009		октомври 2009		јуни 2009		октомври 2009		јуни 2009		октомври 2009	
	EU27	MK	EU27	MK	EU27	MK	EU27	MK	EU27	MK	EU27	MK
Економијата во земјата	20%	25%	23%	24%	78%	74%	75%	75%	2%	1%	2%	1%
Европската економија	23%	45%	29%	55%	68%	47%	62%	35%	9%	8%	9%	10%
Светската економија	15%	40%	19%	47%	77%	52%	72%	42%	8%	8%	9%	11%
Личната ситуација со работата	52%	39%	54%	40%	27%	51%	27%	51%	21%	10%	19%	9%
Финансиската ситуација на домаќинството	65%	50%	64%	52%	33%	49%	34%	47%	2%	1%	2%	1%
Вработеноста во земјата	13%	8%	13%	8%	85%	91%	85%	91%	2%	1%	2%	1%
Ситуацијата со животната средина во земјата	44%	31%	43%	30%	52%	66%	53%	67%	4%	3%	4%	3%

Секој четврти анкетиран во земјава е задоволен со состојбата во домашната економија и нивниот број е незначително намален во однос на претходното јунско истражување (25% : 24%), а трипати поголем број граѓани се незадоволни (74% : 75%). Бројот на анкетираните во земјите на ЕУ27 кои се задоволни со состојбата во домашната економија има тенденција на пораст (20% : 23%), што е израз на проценката на граѓаните во голем број земји на Унијата дека економијата во нивните земји почнала да заздравува.

Во Хрватска се продлабочуваат песимистичките проценки за состојбата во економијата - бројот на оние кои оцениле дека состојбата во хрватската економија е подобра се намалил за четири процентни поени, (10% : 6%). Во Турција оценката не се променила така што и во јунското и во октомвриското

истражување нешто повеќе од една четвртина оданкетираните (27%) сметаат дека состојбата во турската економија е добра.

Најновиот Евробарометар бележи значителен пораст на оптимистичките погледи кај домашната јавност кон европската (45% : 55%) и светската економија (40% : 47%). Во земјите на ЕУ27 исто така има значаен пораст на оптимистичката перцепција на состојбата во европската (23% : 29%) и во светската економија 15% : 19%), но, сепак, двојно помалку жители на ЕУ во однос на граѓаните во земјава ја делат оценката дека европската и светската економија се во добра состојба. Оваа разлика веројатно се должи на фактот што последиците од економската криза во земјава се послаби и доаѓаат со извесно задоцнување.

Последните истражувања покажуваат благо зголемување на бројот на граѓаните во Унијата кои се задоволни од личната ситуација со работата (52%: 54%). Во земјава бројот на задоволни граѓани пораснал за само еден процентен поен (39%: 40%). Значен показател за понеповолна клима во домашната јавност е податокот дека во земјава за 14 процентни поени е помал бројот на анкетирани кои оцениле дека нивната лична ситуација со работата е добра.

И во Унијата и во земјава, мнозинството граѓани оценуваат дека финансиската ситуација во нивното семејство е добра. Во земјите на ЕУ27 во просек незначително се намалил бројот на анкетирани кои се задоволни од финансиската ситуација во нивното семејство (65%: 64%), а во земјава, во периодот меѓу двете истражувања, бројот на задоволни од финансиската ситуација во семејството благо се покачил (50%: 52%), но факт е дека во земјава значително поголем број испитаници се незадоволни од финансиската ситуација во семејството (49%: 47%) во однос на просекот во Унијата (33%: 34%). Перцепцијата на ситуацијата со вработеноста во земјава е непроменета и е изразено песимистичка. Само 8% анкетирани ја оцениле како добра, а 91% како лоша (само 1% не можеле да оценат). И во Унијата, слично како и во земјава, многу мал број анкетирани (13%) оцениле дека ситуцијата со вработеноста е добра, 85% оцениле дека е лоша и 2% не можеле да оценат.

Анализата на резултатите покажува дека во земјава ситуацијата со вработеноста најмногу ги погодува невработените (од кои дури 94% оцениле дека е лоша, а само 5% ја гледаат како добра) и мануелните работници (од кои исто така 94% ја оцениле како лоша, а 6% како добра). И покрај тоа што големо мнозинство од студентите и учениците ја оцениле ситуацијата со вработеноста во земјата како лоша (81%), нивниот број е за значителни 13 процентни поени помал од оној на невработените и на мануелните работници. Од друга страна, речиси трипати е поголем бројот на студентите кои ситуацијата со вработеноста ја оценуваат како добра (15%). Сепак, најголемо влијание врз перцепцијата на ситуацијата со вработеноста има оценката за економската ситуација во земјата. Секој четврти кој оценил дека економијата во земјата е во добра состојба, смета дека ситуацијата со вработеноста е добра (24%). Наспроти нив, дури еден од 33 анкетирани кои ситуацијата во економијата ја процениле како лоша, оценуваат дека ситуацијата со вработеноста е добра (3%), а 96% од нив ја оцениле како лоша.

Во земјите на ЕУ27 значително поголем број граѓани отколку во земјава ја оцениле ситуацијата со животната средина како добра (44%: 43%). Во земјава, процентот на задоволни од ситуацијата во животната средина е стабилен (31% во јуни и 30% во октомври), но е помал за 13 процентни поени во однос на просекот во Унијата.

1.3. Краткорочни очекувања

● Се намалува оптимизмот во домашната јавност за подобрување на животот во 2010

Табела 2

QA4a Какви се Вашите очекувања за следните 12 месеци: дали во следните 12 месеци ќе биде подобро, полошо или исто, кога станува збор за:	Подобро				Полошо				Исто			
	јуни 2009		окт 2009		јуни 2009		окт 2009		јуни 2009		окт 2009	
	EU27	МК	EU27	МК	EU27	МК	EU27	МК	EU27	МК	EU27	МК
Вашиот живот воопшто	27%	36%	26%	31%	14%	18%	15%	19%	56%	44%	56%	47%
Економската ситуација во земјата	25%	28%	28%	28%	34%	36%	31%	31%	36%	33%	37%	37%
Финансиската ситуација во Вашето домаќинство	21%	29%	21%	27%	18%	25%	19%	21%	58%	44%	57%	50%
Состојбата со вработеноста во земјата	20%	22%	22%	21%	44%	42%	40%	36%	32%	34%	34%	38%
Вашата лична ситуација во врска со работата	19%	22%	19%	22%	10%	20%	11%	17%	59%	50%	59%	52%
Економската ситуација во ЕУ	24%	37%	30%	41%	28%	19%	21%	13%	38%	35%	38%	34%
Економската ситуација во светот	24%	35%	29%	38%	30%	22%	24%	15%	36%	34%	36%	34%
Еколошката состојба во земјата	21%	39%	24%	29%	27%	23%	19%	23%	46%	30%	51%	42%

Најголеми промени во краткорочните очекувања на домашната јавност меѓу двата последни Евробарометри е намалувањето за пет процентни поени (36%: 31%) на бројот на анкетираните кои очекуваат подобрување на нивниот живот во наредната година. Оптимизмот опаѓа со возраста на анкетираните. Повеќе од половината млади на возраст до 24 г. (54%) очекуваат подобар живот во наредната година, додека такви очекувања имаат трипати помалку (18%) анкетирани на возраст 55+ год. Образованието има силно влијание врз очекувањата од животот, па така подобрување очекуваат 20% со пониско образование, а такви очекувања имаат 17 процентни поени повеќе (37%) од испитаниците со повисоко образование. Според занимањето, најмногу оптимисти има меѓу учениците и студентите (61%), менаџерите (33%), самовработените и службениците (32%), а најмалку оптимисти има меѓу пензионерите (14%). Според политичката самоидентификација на анкетираните, оние од политичкиот центар во најмал број (27%) очекуваат подобрување во нивниот живот, следуваат оние од политичката левица (30%), а во најголем број оптимисти се приврзаниците на политичката десница (42%). Перцепцијата на краткорочните перспективи на личен план е цврсто определена од социјалната стратификација. Секој петти (22%) од анкетираните кои сметаат дека им припаѓаат на ниските социјални слоеви, се надева на подобрувања додека такви очекувања има кај двојно повеќе (54%) испитаници кои сметаат дека им припаѓаат на високите социјални слоеви.

Резултатите од истражувањето покажуваат благо опаѓање (за два процентни поени) на оптимизмот во однос на финансиската ситуација во домаќинството (29%: 27%).

Тренд на благо опаѓање на оптимизмот во земјата има и кај очекувањата во областа на вработувањето. И онака малиот број оптимисти во поглед на вработувањето се намалил од 22% во јуни на 21% во октомври оваа година. Слична е и ситуацијата со краткорочните очекувања во врска со личната ситуација со работата. Бројот на оние кои очекуваат подобрување на личната ситуација со работата, останал непроменет во двете последни истражувања (22%).

Резултатите од истражувањето покажуваат дека нема промени (28%: 28%) на краткорочните очекувања за подобрување на домашната економија.

Првите сигнали дека рецесијата во светската економија е надмината (кои се појавија во втората половина на 2009), поттикнаа бран на надеж и очекувања кај светската јавност дека на повидок е позитивен пресврт. Ваквите охрабрувачки знаци се одразија на расположението на јавноста и во земјава и во Унијата. Истражувањето на Евробарометарот бележи општ тренд на пораст на оптимизмот во поглед на подобрување на европската економија: од шест процентни поени во ЕУ (24%: 30%) и четири процентни поени во земјава (37%: 41%). Слична е ситуацијата и во однос на очекувањата за подобрување на економијата во светот. Очекувањата за подобрување на светската економија во ЕУ пораснале за пет процентни поени (24%: 29%), а во земјава за три процентни поени (35%: 38%).

Најголемите разлики во краткорочните очекувања на граѓаните во Унијата и во домашната јавност се однесуваат на еколошката ситуација. Додека во Унијата за три процентни поени повеќе анкетирани очекуваат подобрување (21%: 24%), во земјава таквите очекувања се намалиле за 10 процентни поени (39%: 29). Промените во очекувањата на домашната јавност во однос на еколошката ситуација покажува дека оптимизмот се намалил за сметка на порастот на оние кои не очекуваат никакви промени (30%: 42%) и намалениот број на оние кои не знаеле како да одговорат на ова прашање (8%: 6%).

1.4. Најважни проблеми за земјата и за граѓаните

● Загриженоста поради невработеноста во пораст кај домашната јавност

- Два најважни проблема со кои се соочува државата

Табела 3

QA5a Според Вас, кои се двете најважни прашања со кои нашата земја се соочува во овој момент?	EU 27		MK	
	ЕВ 71.3 јуни 2009	ЕВ 72.4 октомври 2009	ЕВ 71.3 јуни 2009	ЕВ 72.4 октомври 2009
Криминал	16%	19%	24%	27%
Економската ситуација	42%	40%	56%	50%
Порастот на цените, инфлација	21%	19%	15%	13%
Оданочувањето	7%	8%	3%	5%
Невработеноста	49%	51%	68%	64%
Тероризам	5%	4%	2%	2%
Одбрана / Надворешни работи	1%	2%	2%	3%
Станбено прашање	5%	5%	1%	2%
Имиграција	9%	9%	2%	3%
Здравствен систем	14%	14%	5%	5%
Образовен систем	7%	7%	4%	3%
Пензии	9%	9%	3%	4%
Животната средина	5%	4%	0%	3%
Енергија	2%	3%	1%	3%
Друго	1%	1%	5%	6%
Ниедно	0%	0%	0%	-
Не знае	1%	0%	1%	1%

Перцепцијата на најважните проблеми во јавноста во сите земји опфатени со Евробарометарот е во контекст на закрепнувањето на економиите во некои земји во Унијата, како и во пошироки светски рамки. Во периодот меѓу двете последни истражувања, надежите на домашната јавност дека овие позитивни трендови ќе се рефлектираат и врз домашната економија влијаеле на намалување на бројот на анкетираните кои сметаат дека невработеноста е еден од двата најголеми проблема во земјата за четири процентни поени (68%: 64%). И покрај ова значајно намалување, проблемот на невработеноста останува на врвот на листата на прашања кои ги загрижуваат граѓаните. Како и во претходното истражување, втор најголем проблем во земјата останува економската ситуација, но неа како најважен проблем сега ја гледаат шест процентни поени помалку анкетирани (56%: 50%). На трето место е криминалот, на кој укажуваат три процентни поени повеќе анкетирани во однос на претходното истражување (24%: 27%).

Невработеноста останува на прво место на листата на проблеми во земјите на ЕУ27. И покрај охрабрувачките показатели за економско закрепнување, загриженоста меѓу граѓаните на ЕУ поради невработеноста во просек пораснала за два процентни поени (49%: 51%). Од друга страна, во благо опаѓање е загриженоста од економската ситуација во просек за два процентни поена (42%: 40%), за колку што опаднала и загриженоста од порастот на цените и инфлацијата (21%: 19%). Во истиот период, на криминалот како на најголем

проблем укажуваат три процентни поени повеќе анкетирани (16%: 19%) и сега тој на листата го дели третото место со порастот на цените и инфлацијата.

- <u>Двата најважни проблема со кои граѓаните лично се соочуваат</u>

Табела 4

QA6a Според Вас, кои се двата најважни проблема со кои се соочувате во моментов?	EU 27		MK	
	ЕБ 71.3 јуни 2009	ЕБ 72.4 октомври 2009	ЕБ 71.3 јуни 2009	ЕБ 72.4 октомври 2009
Криминал	8%	8%	7%	9%
Економската ситуација	26%	26%	48%	44%
Порастот на цените, инфлација	38%	38%	30%	29%
Оданочувањето	11%	13%	6%	7%
Невработеноста	21%	20%	43%	48%
Тероризам	2%	2%	2%	1%
Одбрана / Надворешни работи	1%	1%	1%	2%
Станбено прашање	6%	6%	4%	5%
Имиграција	4%	4%	2%	2%
Здравствен систем	17%	18%	10%	9%
Образовен систем	9%	9%	6%	6%
Пензии	15%	15%	7%	9%
Животната средина	5%	5%	1%	5%
Енергија	3%	6%	2%	4%
Друго	2%	1%	3%	2%
Ниедно	7%	5%	5%	2%
Не знае	1%	1%	0%	1%

Најновиот Евробарометар во земјава покажува дека невработеноста и економската ситуација ги заменија местата на листата на најважните проблеми со кои граѓаните лично се соочуваат. Во претходното, јунско истражување, најголем проблем за најголем број анкетирани (48%) беше економската ситуација. Во меѓувреме, намалувањето на обемот на работата на компаниите во земјата доведе до отпуштање на вработените во некои од нив. Ваквата ситуација придонесе стравот од невработеноста да се зголеми за пет процентни поени (43%: 48%) и тој да ја потисне загриженоста за економската ситуација на второто место (48%: 44%).

Социо-демографската анализа покажува дека личната загриженост поради невработеноста меѓу двете последни истражувања се зголемила за седум процентни поени кај менаџерите (24%: 31%) и кај мануелните работници (32%: 39%), а за три кај службениците (36%: 39%). Драстична промена во загриженоста од невработеноста има кај домаќинките – таа се зголемила за 31 процентен поен (27%: 58%). Кај најбројниот социјален сегмент во земјава - невработените, загриженоста и натаму е присутна во големо мнозинство (73%: 72%).

На трето место на листата на проблеми кои лично ги погодуваат граѓаните останува порастот на цените и инфлацијата – загрижноста поради него се намалила само за еден процентен поен (30%: 29%).

Во Унијата, листата на проблемите кои лично ги засегаат граѓаните практично не се променила. Во Унијата најмногу граѓани, како и во претходното истражување, лично се засегнати од порастот на цените и инфлацијата (38%), следува засегнатоста од економската ситуација (26%), а на трето место е засегнатоста со невработеноста, која опаднала само за еден процентен поен

(21%: 20%). Во Унијата, значителен број испитаници се засегнати од ситуацијата во здравствениот систем (17%: 18%) и пензиите (15%).

Граѓаните во земјава во значително помал број во однос на просекот во ЕУ27 изјавиле дека лично се засегнати со проблемите во здравствениот систем (10% : 9%) и пензиите (7%: 9%).

1.5. Доверба во институциите

- **Европејците повеќе и веруваат на Европската Унија отколку на националните влади**

- <u>Доверба во националните институции</u>

Големо влијание врз вкупната клима во јавното мислење има нивото на доверба на граѓаните во националните институции и во меѓународните организации. Во периодот меѓу двата последни Евробарометра (јуни – октомври 2009), генерална тенденција во земјите опфатени со истражувањата е намалената склоност на јавноста да им верува на националните институции.

Табела 5

QA10 Колку им верувате на одредени институции:		EU27		МК	
		март 2008	окт. 2009	март 2008	окт. 2009
Армијата	Склони да верувате	70%	64%	65%	59%
	Склони да не верувате	20%	26%	25%	27%
	Не знае	10%	10%	10%	14%

Во земјава, најголем број анкетирани граѓани се склони да & веруваат на Армијата, и покрај тоа што меѓу двете последни истражувања таа се намалила за шест процентни поени (65%: 59%).

Табела 6

QA10 Колку им верувате на одредени институции:		EU27		МК	
		окт. 2008	окт. 2009	окт. 2008	окт. 2009
Регионалните или локалните власти	Склони да верувате	50%	50%	28%	36%
	Склони да не верувате	44%	43%	65%	52%
	Не знае	6%	7%	7%	12%

На второ место се органите на локалната власт, во кои довербата се зголемила за осум процентни поени (28%: 36%) и кои, од третото место во претходното, се искачиле на второто место во последното истражување.

Табела 7

QA10 Колку им верувате на одредени институции:		EU27		МК	
		јуни 2009	окт 2009	јуни 2009	окт 2009
Правосудството	Склони да верувате	48%	43%	23%	20%
	Склони да не верувате	47%	51%	71%	71%
	Не знае	5%	6%	6%	9%
Политичките партии	Склони да верувате	19%	16%	15%	14%
	Склони да не верувате	76%	79%	81%	80%
	Не знае	5%	5%	4%	6%
Националната влада	Склони да верувате	32%	29%	36%	31%
	Склони да не верувате	63%	65%	60%	59%
	Не знае	5%	6%	4%	10%
Парламентот	Склони да верувате	32%	30%	27%	25%
	Склони да не верувате	61%	63%	68%	66%
	Не знае	7%	7%	5%	9%

На трето место на листата на доверба во националните институции се наоѓа Владата (36% : 31%). На Владата подеднакво се склони да & веруваат и мажите и жените (31%). Според возраста, помалку се склони да & веруваат младите до 24 г. (26%) отколку повозрасните на возраст 55+ г. (35%). Според занимањето, во најмал дел се склони да & веруваат невработените (26%) и самовработените (27%), а најголема поддршка Владата ужива меѓу менаџерите (37%) и пензионерите (36%). Според политичката ориентација на анкетираните, најмала е поддршката кај приврзаниците на политичкиот центар (26%), кај оние од левицата поддршката е на ниво на просекот во државата (31%), а за 12 процентни поени поголема од просечната е поддршката на испитаниците кои се самоидентификуваат со политичката десница (43%).

На четврто место на листата на довербата во националните институции е Парламентот, во кој довербата спласнала за два процентни поена (27%: 25%). На претпоследното, петто, место се правосудните органи во кои довербата се намалила за три процентни поени (23%: 20%). На последно место на листата на доверба се политичките партии во кои и онака ниската доверба се намалила за уште еден процентен поен (15%:14%).

Јавноста во земјите на ЕУ исто така е помалку склона да верува во националните институции. И во Унијата на прво место на листата се армиите, иако таа доверба во меѓувреме спласнала за значајни шест процентни поени (70%: 64%). Следуваат локалните и регналните власти, кај кои нивото на доверба не се променило меѓу двете истражувања (50%). На трето место се правосудните органи во кои довербата опаднала за пет процентни поени (48%: 43%). На четврто место се националните парламенти во кои, во просек, довербата опаднала за два процентни поена (32%; 30%). На петтото, претпоследно место се владите на земјите во ЕУ во кои довербата се намалила за три процентни поени (32%: 29%) и на последното место се политичките партии во кои и онака малата доверба дополнително се „истенчила“ за три процентни поени (19%:16%),

-Доверба во меѓународни организации

Табела 8

QA10 Колку им верувате на одредени институции:		EU27		МК	
		јуни 2009	окт 2009	јуни 2009	окт 2009
Европската Унија	Склони да верувате	47%	48%	54%	62%
	Склони да не верувате	41%	40%	37%	29%
	Не знае	12%	12%	9%	9%
Обединетите нации	Склони да верувате	53%	55%	56%	57%
	Склони да не верувате	31%	30%	33%	31%
	Не знае	16%	15%	11%	12%

Довербата во меѓународните институции е во пораст. Кај домашната јавност е поизразен трендот на зголемена доверба во меѓународните институции споредено со просечниот пораст на довербата во земјите од ЕУ. Меѓу двете последни истражувања, довербата на домашната јавност во ЕУ пораснала за осум процентни поени (54%: 62%) додека во земјите на ЕУ довербата во Унијата бележи благ пораст од еден процентен поен (47%: 48%).

Табела 9

QA10 Колку им верувате на одредени институции:		EU27		МК	
		окт 2008	окт 2009	окт 2008	окт 2009
НАТО	Склони да верувате	43%	48%	47%	54%
	Склони да не верувате	38%	33%	40%	33%
	Не знае	19%	19%	13%	13%

Довербата во НАТО кај граѓаните во земјава пораснала за седум процентни поени (47%: 54%) и е нешто поголема од просечниот пораст на довербата во рамки на Унијата од пет процентни поени (43%: 48%). Најмала промена и во земјава и во ЕУ има довербата во ООН. Во државите на ЕУ довербата се зголемила за два (53%: 55%), а во земјава за еден процентен поен (56%: 57%).

2. Vlijanieto na svetskata ekonomska i finansiska kriza

2.1. Перцепција на генералните трендови

● Пораст на оптимизмот за насоката во која се движи Унијата

Ставот на анкетираните граѓани во земјата во однос на прашањето дали работите одат во правилна или во погрешна насока, во октомври бележи одредени разлики во однос на јуни 2009 година. Имено, процентот на одговорите дали работите одат во правилна насока во ова истражување се намалил од 39% на 35%.

Графикон 1

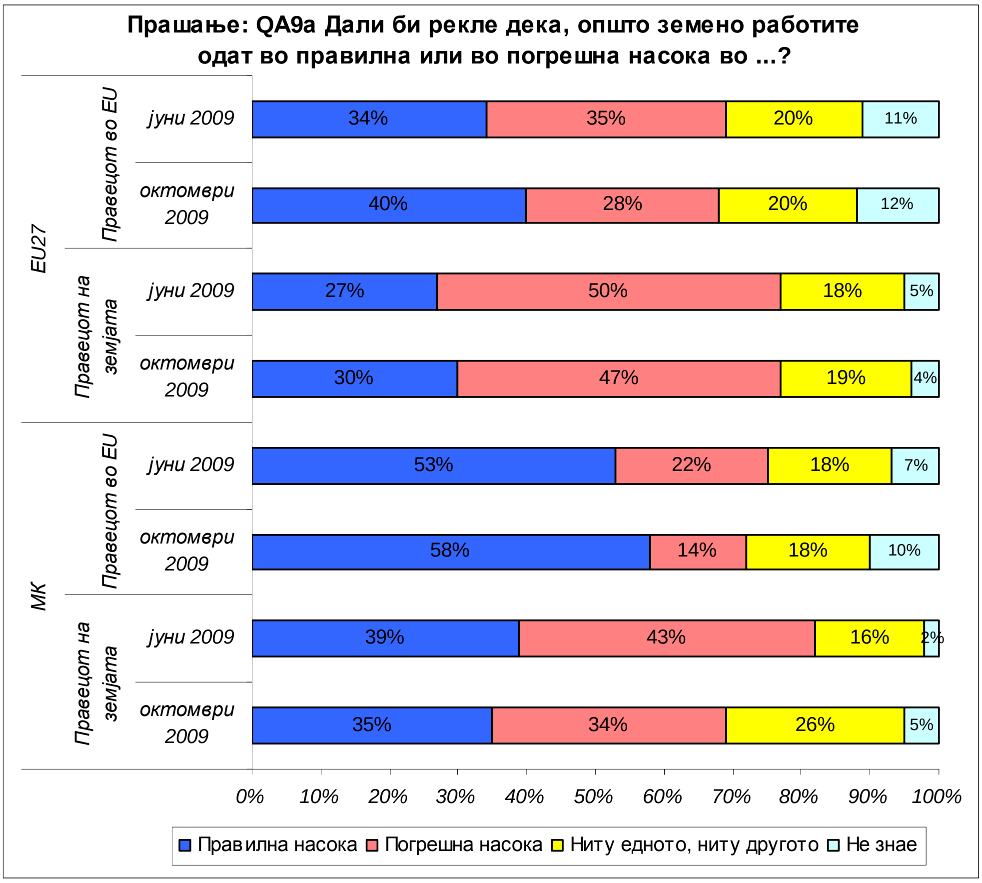

Исто така се намалил и бројот на анкетираните кои сметаат дека земјата оди во погрешна насока (од 43% на 34%) за сметка на оние кои одговориле „ниту едното ниту другото", чиј број се зголемил за 10 процентни поени (16%: 26%), а исто така и одговорите „не знам" во ова истражување се зголемиле за три процентни поени (2%: 5%).

Кај анкетираните од земјите-членки на ЕУ има благ пораст на одговорите дека нивните земји одат во правилна насока, и тоа од 27% (јуни 2009) до 30% (октомври 2009), а процентот на ставовите дека нивните земји одат во погрешна насока се намалил од 50% (јуни 2009) на 47% (октомври 2009). Најнезадоволни со состојбата во нивните земји се анкетираните од Летонија (79%) и Литванија (77%).

Анализирајќи ги одговорите на анкетираните од земјава во однос на оние во државите на ЕУ и во останатите две земји-кандидатки за влез во ЕУ (Хрватска и Турција), видливо е дека испитаниците во земјава се поопимистични од

останатите земји во однос на тоа дали земјата оди во правилна насока, особено во однос на Хрватска каде што тој процент е 12% во ова истражување.

Кај граѓаните во земјава се зголемува чувството на неопределеност во однос на правецот во кој оди земјата, најверојатно поради нејасната ситуација околу решавањето на проблемот со името кој таа го има со Грција.

Запрашани за тоа дали работите одат во правилна насока во ЕУ, анкетираните од нашата земја повторно имаат најпозитивен став кој во октомври се зголемил на 58% во споредба со 53% во јуни, во однос на анкетираните од земјите-членки на ЕУ (40%) и земјите кандидатки (ХР 33%, ТР 36%). Видлив е извесен оптимизам кај анкетираните од ЕУ, кои во ова истражување со 40% сметаат дека работите во Унијата се движат во правилна насока (во јуни тоа го сметале 34%). Во исто време, одговорите дека работите одат во погрешна насока од 35% во јуни се намалиле на 28% во октомвриското истражување. Слична е и тенденцијата на одговори на анкетираните од Хрватска – 33% од нив во октомври сметале дека работите во ЕУ одат во правилна насока, додека во јуни тоа го мислеле 25%.

2.2. Влијанието на кризата врз вработеноста

● Пооптимистичка перцепција на трендовите на пазарот на трудот

Во есенското истражување, анкетираните во земјава во речиси еднаков дел (46%: 47%) сметаат дека влијанието на економската криза врз пазарот на трудот го достигнала својот максимум, но и дека најлошото допрва следува. За споредба, во мај 25% од испитаниците сметале дека кризата го достигнала максимумот, а 64% дека најлошото допрва доаѓа.

Табела 10

QC1 Некои аналитичари велат дека влијанието на економската криза врз пазарот на труд веќе го има достигнато својот максимум и дека работите ќе се подобрат постепено, додека, пак, други го велат спротивното, дека најлошото допрва ќе се случува. Која од овие две изјави е поблиска до вашето мислење?	EU 27		MK	
	ЕВ 71.2 мај 2009	ЕВ 72.4 октомври 2009	ЕВ 71.2 мај 2009	ЕВ 72.4 октомври 2009
Влијанието на кризата врз работните места веќе го има достигнато својот максимум	28%	38%	25%	46%
Најлошото допрва ќе се случува	61%	54%	64%	47%
Не знае	11%	8%	11%	7%

Слични одговори во мај дале и анкетираните од ЕУ27 - 28% сметале дека кризата го достигнала максимумот, а 61% дека најлошото допрва доаѓа. Во октомври и кај нив процентот на позитивни одговори во врска со кризата се зголемил на 38%, а негативните ставови се намалиле на 54%. Анкетираните во балтичките земји-членки на ЕУ, Литванија и Летонија, се најмалку оптимисти во однос на кризата, па така 77% од Литванците сметаат дека кризата сé уште не го достигнала максимумот, а тој став го делат и 74% Летонци.

Анкетираните во Хрватска се значително песимистички расположени по ова прашање и 68% од нив сметаат дека најлошото на пазарот на трудот сé уште не го достигнало својот максимум.

Социо-демографската анализа на одговорите од истражувањето од октомври 2009 во земјава покажуваат дека 66% од анкетираните од југоисточниот

регион сметаат дека најлошото е зад нас, а 61% од анкетираните во Полошкиот регион сметаат дека најлошото допрва доаѓа. Од анкетираните кои се изјасниле дека се задоволни со состојбата во националната економија, 67% сметаат дека кризата на пазарот на трудот веќе го достигнала максимумот, а 29% дека допрва доаѓа. За разлика од нив, 32% од незадоволните и загрижените за националната економија сметаат дека кризата поминала, а 61% дека таа допрва ќе дојде на пазарот на трудот.

Од оние кои сметаат дека земјата се движи во правилна насока, 62% мислат дека економската криза го достигнала максимумот, а 33% дека допрва доаѓа. За разлика од нив, 59% од оние кои мислат дека земјата се движи во погрешна насока сметаат дека кризата допрва доаѓа, а 35% дека поминала, односно го достигнала максимумот.

Според занимањето на анкетираните, најзагрижени за ситуацијата на пазарот на трудот и негативното влијание на економската криза се невработените, лицата кои претежно се дома без работни обврски и пензионерите, додека кај останатите занимања (самовработени, менаџери, работници, службеници) преовладува оптимизмот.

2.3. Последиције од кризата во домаќинствата

● Сé повеќе семејства во земјава живеат од ден за ден

Во октомври се зголемил бројот на анкетираните во земјата кои се изјасниле дека нивната моментална ситуација во домаќинството не им дозволува да прават никакви планови за иднината и дека живеат од ден за ден (од 50% во јуни на 56% во октомври). Речиси една третина (30%) и во јуни и во октомври се изјасниле дека знаат што ќе прават во следните шест месеци, а 14% во јуни и 12% во октомври рекле дека имаат долгорочна перспектива за тоа што ќе прави нивното домаќинство во наредните две години.

Табела 11

QC2 Која од следниве изјави најдобро ја отсликува ситуацијата во вашето домаќинство?	**EU 27**		**MK**	
	ЕБ 71.3 јуни 2009	ЕБ 72.4 октомври 2009	ЕБ 71.3 јуни 2009	ЕБ 72.4 октомври 2009
Вашата моментална ситуација не ви дозволува да правите планови за во иднина, Вие живеете ден за ден	35%	35%	50%	56%
Вие знаете што ќе правите во следните шест месеци	29%	32%	30%	30%
Вие имате долгорочна перспектива за тоа што ќе прави вашето домаќинство во следните 2 години	31%	28%	14%	12%
Друго	1%	2%	1%	-
Не знае	4%	3%	5%	2%

Анкетираните граѓани од ЕУ27 во ист процент и во јунското и во октомвриското истражување (35%) рекле дека живеат ден за ден. Во благ пораст се одговорите на анкетираните кои знаат што ќе прават во наредните шест месеци (од 29% во јуни на 32% во октомври). Одговорите на оние со поизвесни перспективи за во наредните две години се намалиле од 31% во јуни на 28% во октомври. Ако ги анализираме податоците по земји-членки на ЕУ, можеме да заклучиме дека со кризата најтешко се справуваат Летонците (65%), потоа

турскиот дел на Кипар (62%), а следуваат граѓаните на Бугарија со 61% и Унгарците со 60%.

И во Хрватска, земја-кандидат за членство во ЕУ, се зголемил бројот на оние кои тврдат дека тешко живеат (од 43% на 53%). Во Турција, исто така земја-кандидат, ист процент на граѓани (64%) и во јуни и во октомври се изјасниле дека живеат од ден за ден.

Социо-демографската анализа открива дека во земјава најзасегнати од економската криза се граѓаните кои имаат тешкотии во плаќањето на своите домашни сметки, па така три четвртини од нив (75%) велат дека живеат од ден за ден. Веднаш по нив се анкетираните кои се изјасниле дека не се задоволни со својот живот - 73% од нив рекле дека нивната моментална ситуација не им дозволува да прават планови за во иднина.

Анкетираните кои себеси се ставиле на ниската скала во општеството, како и невработените (69%), изјавуваат дека нивната моментална ситуација не им дозволува да прават какви било планови за иднината.

Податоците покажуваат дека со зголемувањето на возраста се зголемуваат и одговорите на анкетираните дека живеат од ден за ден, и тоа: 38% од младата популација (15-24 години), 56% од популацијата на вораст од 25 до 39 години, 59% од оние од 40 до 54 години и 65% од оние на возраст 55+.

Анкетираните од едночлените домаќинства се најмногу загрижени (66%) и изјавуваат дека живеат од ден за ден, кај двочлените тој процент изнесува 59%, кај тричлените е 55%, а најмал е процентот кај четиричлените домаќинства - 53%.

Забележлива е разликата во одговорите кај анкетираните со различен став кон ситуацијата во националната економија. Повеќе од две третини (68%) од анкетираните кои не се задоволни и се загрижени за состојбата во националната економија, се незадоволни со состојбата во нивното домаќинство, а само 38% од анкетираните кои имаат позитивен став и не се загрижени за ситуацијата во националната економија, се незадоволни со состојбата во своето домаќинство и живеат од ден за ден.

Индикативни се и одговорите на анкетираните кои се изјасниле за и против реформите во земјата. Истражувањето покажува дека од кризата еднакво се погодени анкетираните во домаќинствата кои се „за“ реформите (55%) и оние кои се „против“ реформите (56%).

Според вкрстените податоци на одговорите на ова прашање, анкетираните од Вардарскиот регион во најголем број (70%) рекле дека живеат од ден за ден, а во најмал број, но сепак половината од нив, така одговориле во југоисточниот регион (50%).

Општ впечаток за состојбата во домаќинствата во земјава како последица од кризата е дека над половината од нив имаат егзистенцијални проблеми кои не им дозволуваат да планираат ништо во иднина, а околу една третина знаат што ќе прават во наредните шест месеци. Најмал е бројот на домаќинства кои можат да прават планови за наредните две години.

2.4. Кој е најспособен да презeме ефикасни мерки против кризата

● Јавноста во Европа е поделена во оценките за тоа кој е најспособен да преземе ефикасни мерки против кризата

На прашањето кој е најспособен да преземе мерки против ефектите од финансиската и економската криза, 24% од припадниците на домашната јавност ја посочиле Европската Унија (23% во јуни). Следна институција за која анкетираните граѓани сметаат дека е најспособна за преземање мерки против кризата е националната влада (22%), во ист процент како и во јунското истражување. Мислењето дека САД се најспособни да преземат такви мерки се намалило од 25% во јуни на 21% во октомври. Околу 13% од анкетираните и во јуни и во октомври сметаат дека ММФ е најспособна да презема мерки против кризата.

Табела 12

QC3 Според ваше мислење, која од следниве е најспособна да преземе ефикасни мерки против ефектите на финансиската и економската криза?	EU 27		MK	
	ЕВ 71.3 јуни 2009	ЕВ 72.4 октомври 2009	ЕВ 71.3 јуни 2009	ЕВ 72.4 октомври 2009
Националната влада	12%	19%	22%	22%
Европската Унија	21%	22%	23%	24%
Соединетите Американски Држави	16%	12%	25%	21%
Г20	20%	18%	9%	8%
Меѓународниот монетарен фонд	14%	11%	13%	13%
Друго	1%	1%	1%	1%
Ниедно	4%	5%	3%	5%
Не знае	12%	12%	4%	6%

Од анкетираните во членките на ЕУ во октомври, 19% сметаат дека нивните национални влади можат најдобро да се справат со кризата, што е за седум проценти повеќе во однос на јуни (12%), а 22% сметаат дека тоа може да го стори ЕУ. Осумнаесет проценти сметаат дека Г20 е најспособна да се справи со кризата, а во јуни тоа го мислеле 20% од анкетираните во ЕУ27. Во однос на јуни, помалку испитаници мислат дека ММФ може најдобро да се справи со кризата (14% во јуни а 11% во октомври). Анкетираните граѓани на Малта најмногу (39%) во однос на останатите држави на ЕУ27 сметаат дека нивната национална влада може најефикасно да се справи со кризата, а, пак, грчките граѓани во најголем број (44%) сметаат дека ЕУ најдобро ќе се справи со кризата.

Граѓаните на останатите две земји-кандидатки, Хрватска и Турција, имаат најмногу доверба во нивните национални влади кога станува збор за справувањето со кризата. Во Хрватска, процентот во корист на националната влада во октомври се зголемил на 32%, од 24% во јуни. Во Турција, тој процент се зголемил на 29% од 24%. Мислењето дека ЕУ може најдобро да се справи со кризата е видно помалку распространето во овие земји отколку меѓу анкетираните во земјава и во ЕУ27.

Јавноста во земјава има повеќе доверба во капацитетот на националната влада да се справи со кризата во споредба со просекот на анкетираните во ЕУ27.

Мислењата на анкетираните во земјава само благо се разликуваат од оние на јавноста во ЕУ во однос на можноста ЕУ најдобро да се справи со ефектите на финансиската и на економската криза. И едните и другите имаат највисока доверба во ЕУ како институција што може да се справи со кризата.

Различни се ставовите на анкетираните во ЕУ27 и во земјава во врска со улогата на САД во справувањето со кризата. Домашната јавност во поголема мера смета дека САД можат ефикасно да се справат со кризата (21% спрема 12% од граѓаните во ЕУ27). Различен е и односот кон Г20. Само 8% анкетирани во земјава сметаат дека Г20 може да се справи со кризата, додека тој став го делат 18% од анкетираните од ЕУ27.

Оценките на анкетираните во земјава за способноста на Владата да се справи со последиците од кризата, варираат во голем опсег. Резултатите покажуваат дека оние кои се задоволни со ситуацијата во домашната економија во највисок процент (41%) се изјасниле дека националната влада може најдобро да се справи со кризата, наспроти оние кои не се задоволни од економската ситуација во земјата (18%). Во најмал процент (4%) Владата ја сметаат за најспособна да се справи со кризата анкетираните во југозападниот, наспроти анкетираните во Вардарскиот регион (34%).

Најмногу доверба во способноста на ЕУ најдобро да се справи со кризата (33%) изразиле анкетираните граѓани кои се задоволни и загрижени за националната економија, како и оние граѓани кои се задоволни и имаат доверба во европската економија. Околу 30% од граѓаните во источниот дел на државата сметаат дека ЕУ најдобро ќе се справи со кризата, што е повеќе во однос на другите региони во земјата.

2.5. Цената за спроведување на реформите

● **Големо мнозинство граѓани се спремни да ги поддржат реформите од кои ќе имаат корист идните генерации и по цена да поднесат жртви за тоа**

Речиси две третини од граѓаните во земјава анкетирани во октомври (64%) се согласуваат со изјавата дека реформите од кои имаат корист идните генерации треба да се воведуваат дури и кога тоа значи сегашната генерација да жртвува одредени работи. Околу 24% од нив не се согласуваат со оваа изјава, а 12% немаат став.

Графикон 2

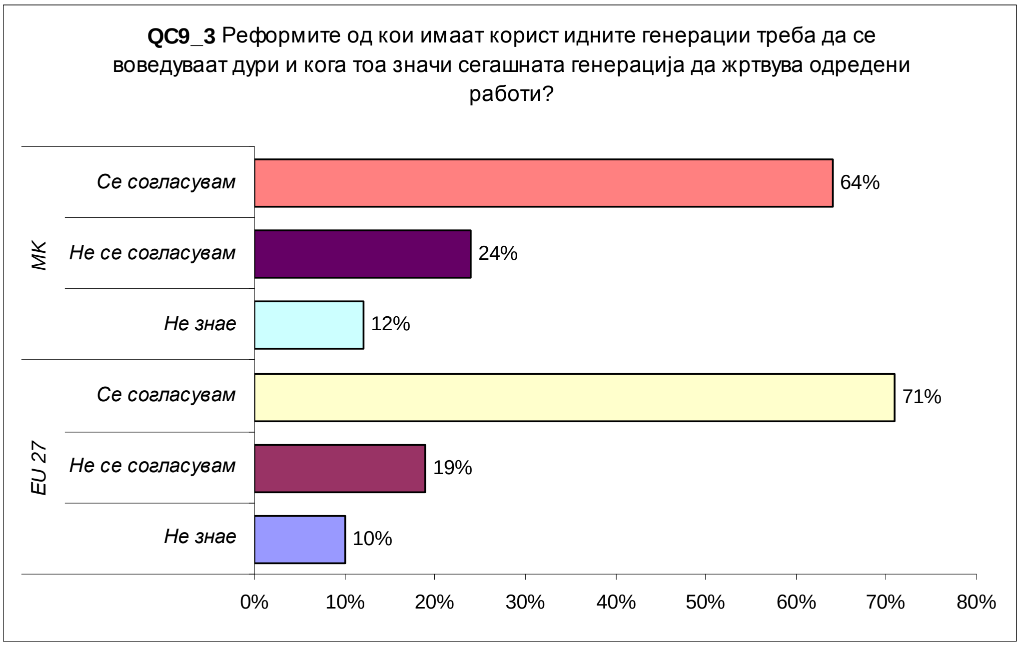

Анкетираните граѓани во ЕУ во повисок процент од нашите граѓани се согласуваат со оваа изјава (71%). Тоа е случај и со граѓаните на Хрватска (67%), додека спремноста да се жртвуваат за идните генерации е најмала во Турција (59%).

Социо-демографската анализа покажува дека во октомври жените покажале нешто поголема склоност да се жртвуваат за идните генерации (65%) од мажите (62%). Анкетираните на возраст 25-39 години се најмногу спремни да поднесат жртва (69%) за разлика од анкетираната популација над 55-годишна возраст (59%). Граѓаните со високо образование изразиле најголемо согласување со изјавата дека е вредно да се жртвуваш за реформите кои ќе им донесат придобивки на идните генерации (79%), а во многу помал процент (59%) ваква согласност изразиле оние со основно образование.

Од продлабочената анализа на одговорите може да се види дека граѓаните кои имаат позитивен став кон ЕУ се повеќе склони да се сложат со изјавата дека треба да жртвуваат одредени работи за идните генерации. Од анкетираните кои сметаат дека членството во ЕУ е добра работа, 65% се согласуваат со понудената изјава. Тоа е случај со 53% од оние кои сметаат дека членството е лоша работа. Оние кои & веруваат на ЕУ се повеќе склони да се согласат на жртви за идните генерации од оние кои не & веруваат на ЕУ (67% спрема 63%). Оваа тенденција на согласување со изјавата се забележува и кај

оние кои сметаат дека воведување на еврото е добра работа (68%), за разлика од оние кои не се за воведување евро, 58%.

Граѓаните кои сметаат дека земјата се движи во правилна насока и оние кои сметаат дека се движи во погрешна насока во иста пропорција (64%) ја прифаќаат изјавата сегашната генерација да жртвува одредени работи во корист на идните генерации.

Споредбената анализа по региони покажува дека граѓаните во Вардарскиот регион најмногу ја прифаќаат оваа изјава (78%), а најмалку со неа се согласуваат граѓаните од Источниот регион (45%).

Најнегативен став, односно несогласување со оваа изјава (47%) искажуваат оние граѓани кои се задоволни, но во исто време и загрижени, со европската економија, а следуваат со 37% оние кои се против членството на земјава во ЕУ.

3. Очекувања од иднината

3.1. Претставата за појака ЕУ во иднина

● Економските прашања во фокусот на перцепцијата за појака ЕУ во иднина

Табела 13

QA16 Европската интеграција се фокусираше на различни прашања во изминатите години. Според Вас, кои аспекти треба да ги нагласат европските институции во наредните години, за да се зајакне Европската Унија во иднина?	EU 27		MK	
	ЕВ 71.3 јуни 2009	ЕВ 72.4 октомври 2009	ЕВ 71.3 јуни 2009	ЕВ 72.4 октомври 2009
Домашниот пазар	13%	13%	22%	22%
Политиката за култура	4%	6%	8%	8%
Надворешната политика	10%	12%	19%	19%
Одбранбената политика	7%	8%	8%	10%
Имиграционите прашања	24%	24%	13%	10%
Образовната политика	16%	14%	9%	9%
Прашањата поврзани со животната околина	20%	21%	14%	15%
Енергетските прашања	19%	19%	16%	15%
Солидарноста со посиромашни региони	18%	18%	35%	28%
Научните истражувања	10%	11%	7%	5%
Социјалните и здравствените прашања	26%	26%	16%	15%
Борбата против криминалот	22%	24%	20%	28%
Борбата против климатските промени	17%	17%	10%	10%
Економските прашања	32%	33%	31%	36%
Транспортната и енергетската инфраструктура	8%	8%	4%	3%
Друго	1%	1%	0%	0%
Ниедно	1%	1%	1%	0%
Не знае	4%	4%	4%	6%

Процесот на европска интеграција вклучува решавање на прашања од различни сфери за да се обезбеди поефикасно функционирање на Европската Унија во целина. Истражувањата на перцепцијата на јавноста на комплексниот спектар од прашања за постигнување поефикасно функционирање на Унијата покажуваат дека централно прашање во погледите за појака ЕУ во иднина е решавањето на економските прашања. Во рамките на ЕУ27, јавноста во 14 земји главно се фокусира на економските прашања со цел Унијата да биде појака во блиска иднина. Од сите анкетирани во земјите на ЕУ27, во просек, секој трет се определил за економските прашања (32%; 33%). Во рамките на Унијата, јавноста во Летонија, Литванија и Чешката Република (56%) се фокусира на економските прашања како услов за зајакнување на Унијата во блиска иднина. На второ место е посветеноста на социјалните и здравствените прашања за кои, во просек, се изјаснува секој четврти анкетиран (26% и во двете последни истражувања) во земјите на ЕУ27. Над европскиот просек за социјалните и за здравствените прашања во последното истражување се изјасниле анкетираните во Романија и Ирска (33%) и во Франција (34%). Следните прашања на кои институциите треба да се посветат се имиграцијата (24%; 24%) и криминалот и корупцијата (22%; 24%). Најмногу заложби за европските иституции да се посветат на прашањата од областа на имиграцијата има во Малта (53%) и во Обединетото Кралство (43%), а за фокусирање на борбата против криминалот и корупцијата во Данска

(38%), Холандија (40%) и во Австрија (41%). Различните сфаќања на јавноста за прашањата на кои треба да се фокусираат европските институции, пластично ги илустрираат тежината, сложеноста и енергијата која е потребна за да се хармонизираат потребите и очекувањата на граѓаните на Европската Унија.

И домашната јавност ги става економските прашања на прво место со пет процентни поени повеќе отколку во претходното истражување (31%: 36%). На второ и трето место во земјава се солидарноста со посиромашните региони (со намалување за седум процентни поени - 35%: 28%) и борбата против криминалот, за кои се определиле осум процентни поени повеќе анкетирани (20%: 28%). Во однос на останатите прашања, разликата меѓу двете истражувања е минимална и се движи од – 2 до + 2 процентни поени. Тоа значи дека за поголем дел од прашањата домашната јавност има доследен и стабилен став, додека само за три прашања погледите се променливи. Таквите промени во перцепцијата на домашната јавност укажуваат дека ставовите кон овие прашања сѐ уште не се искристализирани. Подрачјата околу кои има колебања се помошта на посиромашните региони, борбата против криминалот и економските прашања.

Во останатите две земји-кандидатки за членство во Унијата постои флуидност за речиси идентични прашања како и во земјата. Во Хрватска, исто како и кај домашната јавност, најголем број анкетирани се определиле за борба против криминалот, и тоа за 11 процентни поени повеќе во однос на претходното истражување (30%: 41%). Следуваат економските прашања за кои се определиле седум процентни поени повеќе (31%: 38%) и солидарноста со посиромашните региони, за која се изјасниле пет процентни поени помалку испитаници (35%: 30%). Во Турција на прво место се економските прашања за кои се определиле три процентни поени повеќе во однос на претходното истражување (26%: 29%), на второ место е образовната политика, за која се определиле два процентни поени помалку (24%: 22%) и на трето е солидарноста со посиромашните региони, за која се определиле три процентни поени помалку (23%: 20%).

3.2. Какви промени се препочитаат за животот во иднина

- Дали да се стави помал акцент на парите и на материјалните добра во иднина

Графикон 3

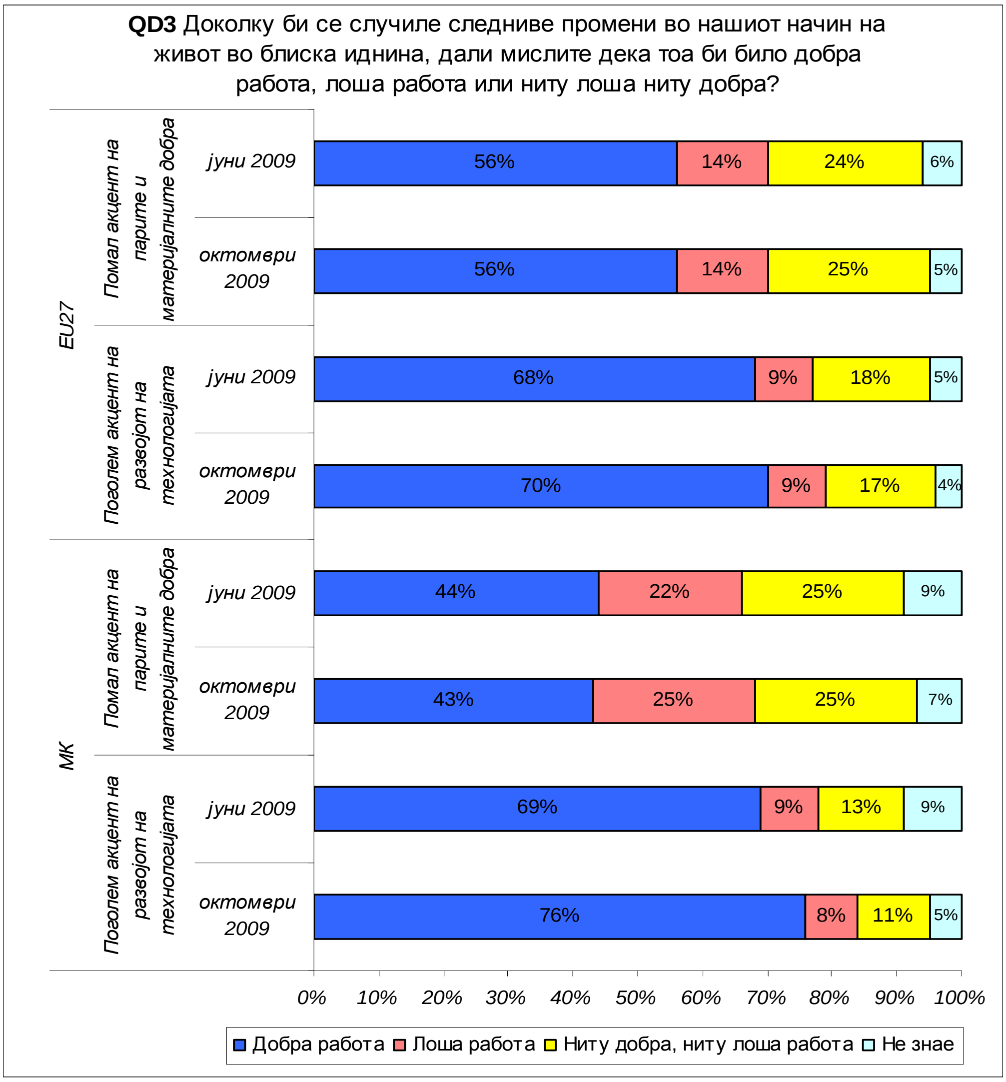

Стабилно мнозинство од јавноста во ЕУ претпочитаат да им дадат помала важност на парите и материјалните добра во животот. Промените во начинот на животот кои создаваат поголем простор за духовните, нематеријални добра, ги посакуваат еднаков број анкетирани во Унијата (56%) и во јунското и во октомвриското истражување. Наспроти нив, речиси четири пати помалку граѓани (14% во обете истражувања) сметаат дека тоа би било лоша работа, секој четврти смета дека ставањето помал акцент на материјалните добра не е ни добра ни лоша работа, а секој дваесетти (6%: 5%) анкетиран не знае како да одговори на тоа прашање. Резултатите во земјите со повисок стандард покажуваат поизразена ориентација кон нематеријални добра во иднината. Агрегираните резултати за Финска, Австрија и Шведска покажуваат дека практично 2/3 од анкетираните (65%) посакуваат во иднина да се стави помал акцент на парите и материјалните добра, 12% не го посакуваат тоа, а секој петти испитаник (20%) во тие земји прави баланс меѓу материјалните и нематеријалните добра и смета дека тоа не е ни добра ни лоша работа. Кај постарите членки на ЕУ12, ориентацијата кон нематеријалните добра е помала

во просек за осум процентни поени (57%). Во новите членки на Унијата NMS12, 48% посакуваат во иднината помалку да се става акцент на парите и на материјалните добра, 15% ја сметаат таквата ориентација во иднината за лоша, а скоро секој трет (31%) настојува да најде баланс меѓу материјалните и нематеријалните добра (6% не знаеле да одговорат). Деценисската социо-економска и егзистенцијална депривација на која беа изложени граѓаните во овие земји остави траги во нивните вредности и затоа нивните аспирации за иднината понагласено се ориентирани кон материјалните отколку кон нематеријалните добра.

Анализата на резултатите овозможува да се направи профил на граѓаните во Унијата, кои во натпросечен број преферираат стил на живот во кој се става помал акцент на парите и на материјалните добра наспроти оние кои во потпросечен број преферираат таков стил на живот во блиска иднина. Европејците кои во натпросечен број посакуваат во иднина да се става помал акцент на парите и на материјалните добра се повозрасни (57%), со повисоко образование (64%), менаџери (63%), поддржувачи на политичката левица (60%) и речиси никогаш немаат проблеми со плаќање на сметките на крајот од месецот (59%). Профилот на оние кои во потпросечен број сметаат дека треба да се стави помал акцент на парите и материјалните добра се: млади до 24-годишна возраст (52%), со пониско ниво на образование (53%), мануелни работници (52%) и поддржувачи на десницата (52%) кои често имаат проблеми со плаќање на сметките на крајот од месецот (51%).

Во домашната јавност, 13 процентни поени помалку анкетирани од европскиот просек (44%: 43%) сметаат дека е добро да се стави помал акцент на парите и на материјалните добра. За сметка на тоа, речиси двојно повеќе испитаници (22%: 25%) од просекот во ЕУ сметаат дека тоа е лоша работа. Во земјава, секој четврти (25% во обете истражувања), исто како и во Унијата, смета дека тоа не е ни лоша ни добра работа. Анкетираните во земјава кои во натпросечен број се ориентирани кон нематеријални добра се на возраст од 40+ години (46%), самовработени (51%), поддржувачи на политичката левица (53%) и се самоидентификуваат како припадници на повисоки слоеви во социјалната структура (51%). Анкетираните во земјава кои во број под просекот во државата поддржуваат нематеријални вредности се млади на возраст до 24 г. (38%), студенти и ученици (36%), го поддржуваат политичкиот центар (37%) и се самоидентификуваат со ниските социјални слоеви (41%).

- <u>Дали да се стави поголем акцент на развојот на технологијата во иднина</u>

Кај поголемиот дел од јавноста опфатена со Евробарометарот е присутна ориентација кон поддршка на развојот на технологијата во иднина. Во земјава оваа ориентација пораснала за седум процентни поени меѓу двете последни истражувања (69%: 76%), а во земјите на ЕУ27 пораснала, во просек, за два процентни поени (68%: 70%). И во Унијата и во земјава, анкетираните кои сметаат дека ставање поголем акцент на развојот на технологијата е непожелно опфаќаат помалку од една десетина (8% до 9%).

Поддршката за развојот на технологијата во земјава е подеднакво присутна и кај мажите (77%) и кај жените (75%). Овие испитаници се на возраст од 40 до 54 г. (83%), со повисоко образование (87%) и службеници (94%). Оние кај кои поддршката за развојот на технологијата е под државниот просек се повозрасни - 55+ (73%), со пониско образование (70%) и домаќинки (63%).

3.3. Каква е иднината на генерациите што доаѓаат

● Повеќе граѓани во земјава отколку во Унијата гледаат со оптимизам на иднината на младите

Графикон 4

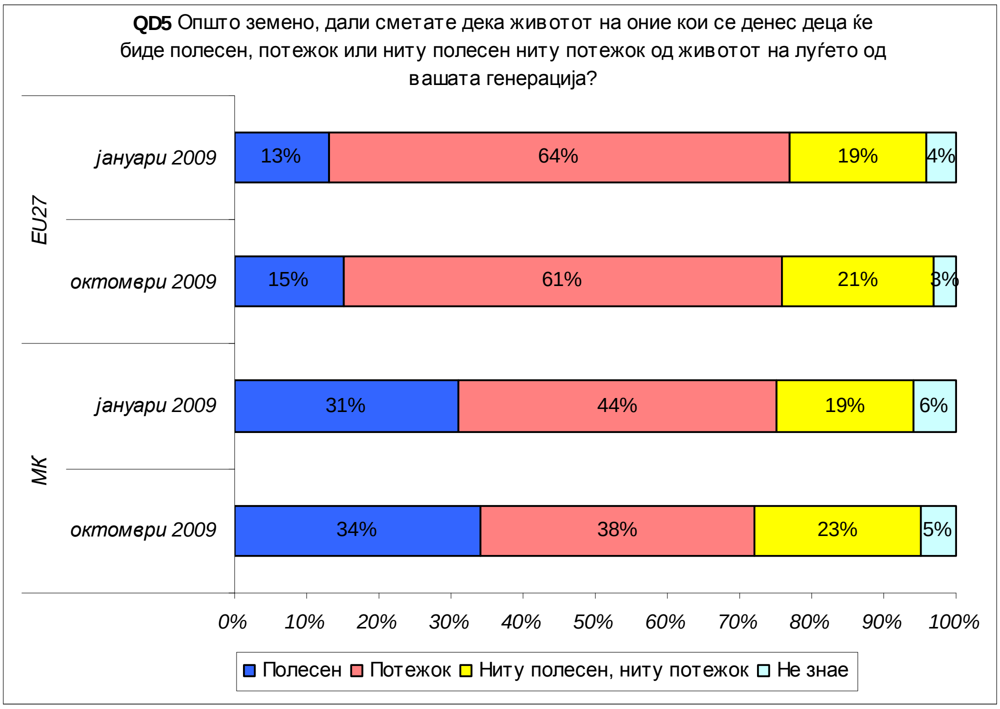

Очекувањата на граѓаните на подолг рок може да се проценуваат врз основа на проекциите на денешните возрасни генерации за тоа каков ќе им биде животот на оние кои денес се деца. Резултатите од истражувањата покажуваат дека во земјите на ЕУ27 во благ пораст (13%: 15%) се очекувањата дека животот на денешните деца ќе им биде полесен. И кај анкетираните граѓани во земјава за три процентни поени пораснале таквите очекувања (31%: 34%). Во ЕУ27 и натаму четири пати повеќе граѓани (64%: 61%) со песимизам гледаат на иднината на долг рок и сметаат дека денешните деца ќе имаат потежок живот во однос на оние кои предвидуваат дека животот ќе им биде полесен. Во земјава, песимистичките очекувања се намалиле за шест процентни поени (44%: 38%) и сега јавноста во речиси еднаков број смета дека децата ќе имаат полесен живот (34%) во однос на оние кои сметаат дека ќе имаат потежок живот (38%). Ако ги споредиме песимистичките погледи за иднината на денешните деца во Унијата (61%) и во земјава (38%) се воочува голема разлика од дури 23 процентни поени.

Ваквите разлики во перцепцијата на иднината на денешните деца од страна на анкетираните во земјава и во ЕУ, во основа се должат на различните искуства и перспективи.

Компаративната анализа на податоците покажа дека постои поврзаност на одговорите на анкетираните за нивните очекувањата од иднината и нивните ставови кон проширувањето на ЕУ. И во рамките на самата Унија се забележуваат разлики во перцепцијата, особено меѓу одговорите на граѓаните на постарите членки во Унијата ЕУ6 и на оние од NMS10, кои во минатите две децении поминаа низ болен период на транзиција.

Атмосферата во однос на натамошното проширување на Унијата во земјите на ЕУ6 е определена од мнозинството кое се противи на проширувањето (54%) во однос на 37% кои го поддржуваат проширувањето. Ваквите погледи се

поврзани со проценката дека проширувањето на Унијата го усложнува усогласувањето на заедничките интереси, поради што веруваат дека идните генерации ќе се соочуваат со поголеми предизвици отколку денешните. Податоците покажуваат дека во земјите на ЕУ6, 7% анкетирани очекуваат дека денешните деца ќе имаат полесен живот и речиси десетпати повеќе (68%) дека ќе имаат потежок.

Атмосферата во земјите на NMS10 значајно се разликува. Таму мнозинството анкетирани го поддржуваат проширувањето на Унијата (66%), а трипати помалку (22%) се противат. Овие податоци потврдуваат дека еланот за проширување е под влијание на сѐ уште свежите позитивни импресии од приемот во ЕУ. Граѓаните во NMS10, кои зад себи го имаат искуството од транзицијата, на иднината во Унијата гледаат со надеж дека вкупната ситуација во нивните земји ќе биде подобра од онаа што пред тоа ја имале. Во земјите на NMS10, 24% од анкетираните сметаат дека децата ќе имаат полесен живот, а 48% потежок.

Шаблонот на перцепција кај домашната јавност ги содржи сличните искуства и премиси како и во земјите кои поминаа низ транзицијата а сега се членки на ЕУ.

Социо-демографската анализа покажува дека во земјава оние кои имаат доверба (40%) во двојно поголема пропорција сметаат дека децата ќе имаат полесен живот во однос на оние кои немаат доверба (20%) во ЕУ. Уште посилно влијание на перцепцијата на иднината на децата има ставот на анкетираните кон членството на земјата во ЕУ. Полесен живот на денешните деца очекуваат 40% од оние кои оцениле дека членството на земјата во ЕУ е добра, наспроти 9% од оние кои сметаат дека е лоша работа. Во сличен број очекуваат животот на децата да им биде полесен оние кои сметаат на придобивки од членството во ЕУ (39%), наспроти кај оние кои не сметаат на бенефит од членството (13%).

Во однос на останатите две земји-кандидатки, погледите на хрватската јавност се поблиски до просекот на ЕУ27 (19%: 16% очекуваат животот на денешните деца да им биде полесен, мнозинството - 55%: 56% очекува да им биде потежок, а практично секој петти смета дека животот нема да им биде ни полесен ни потежок - 18%: 21%). Во Турција благо се зголемил бројот на оние кои очекуваат животот на децата да им биде полесен (26%: 28%), а значително се намалил на оние кои очекуваат животот да им биде потежок (61%: 52%). Тоа се должи на зголемениот број на оние кои сметаат дека животот на денешните деца нема да им биде ни полесен ни потежок (9%:15%).

3.4. Емиграцијата - можност за подобар живот

● Мнозинството во земјава смета дека младите би имале подобар живот доколку емигрираат во друга држава

Графикон 5

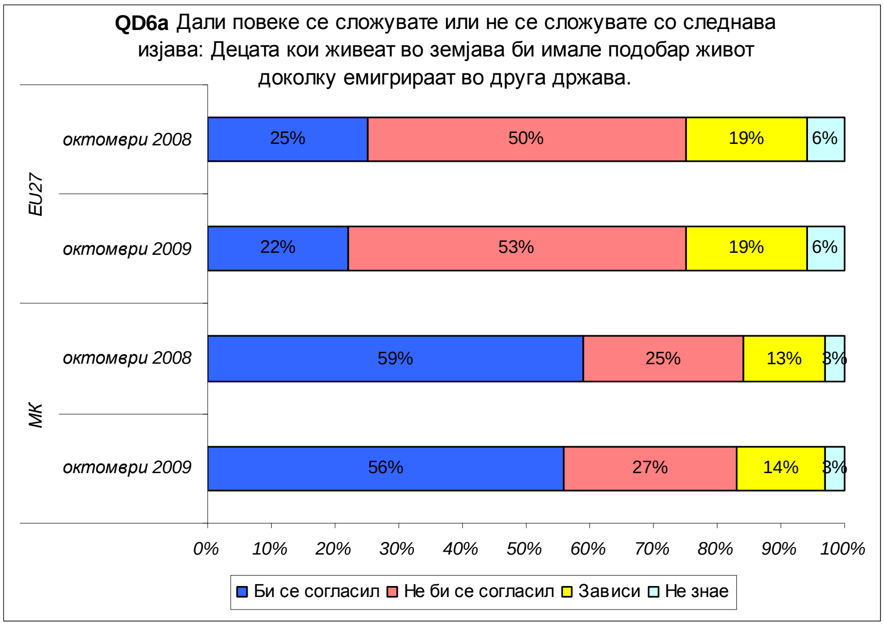

Најновиот Евробарометар покажува дека, и покрај намалувањето за три процентни поени во однос на претходното истражување, спроведено пред една година, мнозинството анкетирани во земјава (59%: 56%) сметаат дека децата што живеат во земјава би имале подобар живот доколку емигрираат во друга држава, а повеќе од двојно помалку (25%: 27%) не се согласуваат со ваквото мислење. Околу 13% минатата и 14% оваа година спонтано одговориле дека тоа зависи од конкретна ситуација, а 3% во обете истражувања кажале дека не знаат.

Во другите две земји-кандидатки, и покрај значителните промени во периодот меѓу двете последни истражувања, сé уште значително помалку анкетирани отколку во земјава сметаат дека децата би имале подобар живот доколку би емигрирале во друга земја. Во Хрватска, за осум процентни поени се зголемил бројот на граѓани (34%: 42%) кои се согласуваат со тоа дека децата би имале подобар живот доколку би емигрирале во друга држава, а за четири процентни поени се намалил бројот на оние кои не се согласуваат (43%: 39%). Бројот на оние кои спонтано одговориле дека тоа зависи од случајот, практично не се променил (16%: 15%), а за три процентни поени се намалил бројот на оние кои не знаеле да одговорат (7%: 3%). Во Турција, спротивно на трендот во Хрватска, се намалил за седум процентни поени бројот на оние кои сметаат дека со емигрирањето би им се подобрил животот на децата (37%: 30%), за сметка на оние кои не гледаат можност за подобар живот на децата со емигрирање во друга држава (41%: 49%).

Во земјите на ЕУ27, во просек, бројот на оние кои се согласуваат дека емигрирањето од земјата за децата би значело подобар живот се намалил за три процентни поени (25%: 22%), а се зголемил бројот на анкетираните кои не се согласуваат со тоа (50%: 53%). Во обете истражувања не се променил бројот на оние кои сметаат дека тоа би зависело од специфична ситуација (19%) и на оние кои одговориле дека не знаат (6%). Во Унијата, најмалку анкетирани кои излезот

на младите го гледаат во емигрирањето има во Финска (3%: 3%), Данска (4%: 3%), Шведска (6%: 6%), Австрија (6%: 9%), Холандија (7%: 9%) и Луксембург (9%: 10%). Податоците покажуваат дека во земјите каде е мал бројот на анкетирани кои излезот го гледаат во емиграцијата, нема промени или тие се малку изразени. Земјите во кои анкетираните далеку над просекот на Унијата се согласуваат дека емигрирањето на децата во друга држава е можност за подобар живот, можат да се поделат во две групи. Во првата група се земји во кои пропорцијата на песимистични одговори била над просекот во Унијата и дополнително се зголемила меѓу двете истражувања. Најнеповолна во тој поглед е ситуацијата во Литванија (43%: 57%), а следуваат Летонија (32%: 45%), Полска (40%: 45%), Романија (37%: 43%), Бугарија (38%: 42%), Малта (36%: 40%), Чешката Република (29%: 32%) и Унгарија (29%: 31%). Во другата група се земјите во кои се намалила тенденцијата излезот за подобар живот на децата да се гледа во емиграцијата: Грција (37%: 28%), Португалија (37%: 32%) и Обединетото Кралство (49%: 39%)

Социо-демографската анализа покажува дека во земјава невработените во најголем број (66%) се согласуваат дека ако емигрираат во друга земја младите би имале подобар живот. Таквото мислење го делат и 62% од работниците и 59% од самовработените. Во однос на возраста, 62% од лицата меѓу 15 и 24 години се разочарани од перспективите на младите во земјата, во однос на оние на возраст од 55 и повеќе години (45%). Разочараноста е одредена и од степенот на образование. Најбројни се анкетираните со средно образование кои во емигрирањето гледаат решение за младите (61%), следуваат оние со основно образование (57%), а најмалубројни се песимистите кај анкетираните со повисоко образование (47%). Мнозинството анкетирани во семејствата кои имаат тешкотии со плаќање на сметките (60%) сметаат дека емигрирањето во друга држава би им донело подобар живот, во однос на припадниците на семејства кои имаат одвреме-навреме такви проблеми (54%). Во зависност од регионот на живеење, најмногу анкетирани од Полошкиот регион (65%) сметаат дека емигрирањето би им донело подобар живот на младите, а следуваат жителите на Источниот и Пелагонискиот (63%) и Североисточниот регион (59%). Во број помал од просекот во земјава (56%) овој став го делат анкетираните во Вардарскиот, Југоисточниот, Скопскиот (52%) и Југозападниот регион (46%).

4. Погледите кон членството во ЕУ

4.1. Членството во ЕУ - добра или лоша работа?

● Големо мнозинство во земјава позитивно гледа на членството во ЕУ

Мапа 2

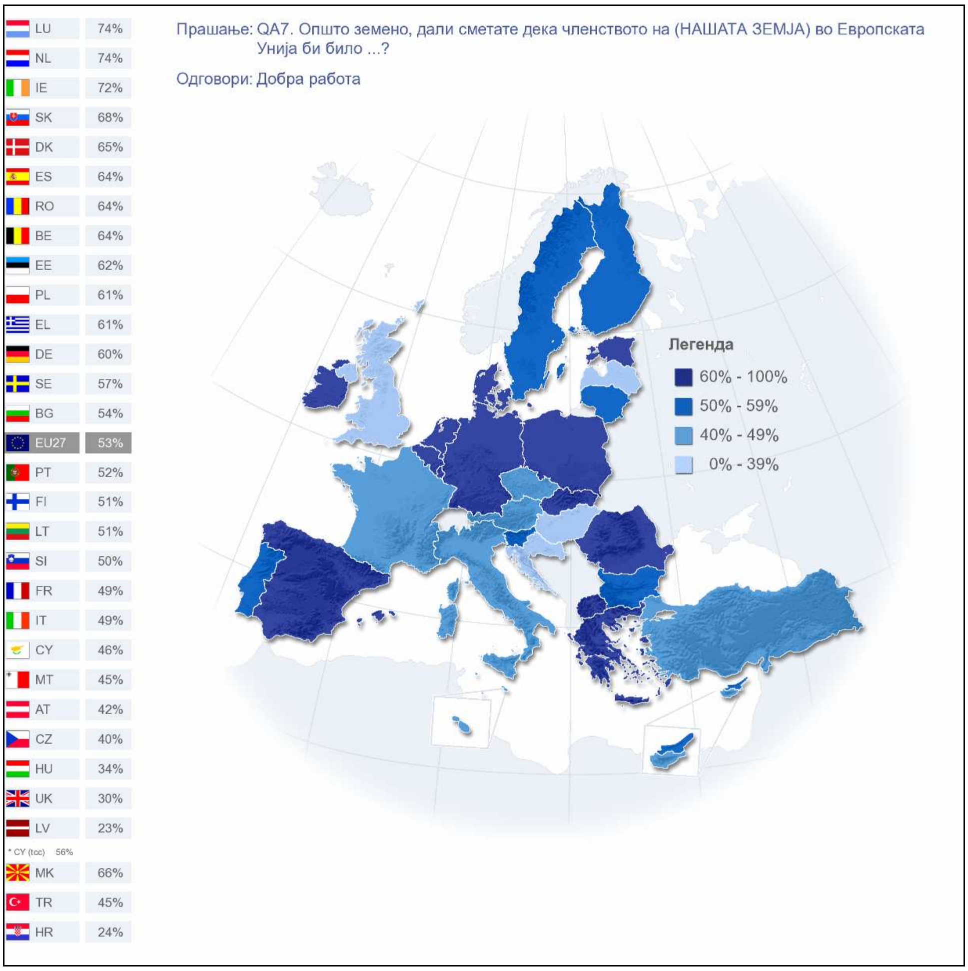

На прашањето дали мислат дека членството на нашата земја во ЕУ би било добра или лоша работа, 66%, односно две третини од испитаниците во земјава во октомври рекле дека членството би била добра работа, само 9% сметаат дека би било лоша работа, а 22% мислат дека не би било ниту добра ниту лоша работа. Споредбата со резултатите на јунскиот Евробарометар покажува извесна конзистентност во одговорите. Имено, ист процент на испитаници (9%) и во јуни сметале дека членството во ЕУ би било лоша работа, а нешто помал бил процентот на одговорите дека тоа би било добра работа (64%). Околу 25% проценти сметале дека тоа не би било ниту добра ниту лоша работа.

За разлика од земјава, членството во ЕУ не побудува особено позитивни чувства во другите две земји-кандидатки, особено не во Хрватска, каде само 24% од анкетираните (и во јуни и во октомври) сметаат дека членството би било добра работа. За лоша работа тоа го сметале 39% во јуни и 37% во октомври. Во Турција, 48% од граѓаните во јуни и 45% во октомври сметаат дека нивното членство во ЕУ би било добра работа.

Нема промени кај одговорите на испитаниците од земјите-членки на ЕУ во јунското и во октомвриското истражување. Позитивни чувства во однос на нивното членство во ЕУ имаат 53% од испитаниците, а негативни само 15%. И во двата брана истражувања, членството на нивните земји како ниту добро ниту лошо го оцениле 28%.

Според социо-демографската анализа на резултатите од истражувањето во земјава**,** мажите во поголем процент (71%) од жените (61%) сметаат дека членството во ЕУ би била добра работа. Најмногу наклонети на членството на земјава во Унијата се испитаниците на возраст од 25 до 39 години (73%), а најмалку оние над 55 години (60%). Оние испитаници кои сé уште се школуваат во најголем број (72%) рекле дека нашето членство во ЕУ би било добра работа. Процентот на оние со пониско образование кои го делат тој став е 69%, на оние со високо образование е 66% а најмал е на оние со средно 65%.

Според работниот статус, самовработените во најголем дел (74%) го поддржуваат нашето идно членство во ЕУ, следуваат оние кои се грижат за домот и студентите (по 72%), менаџерите (66%) а на крај се пензионерите со 55%.

Испитаниците кои себеси се сметаат за припадници на повисоките слоеви во општеството во најголем дел (74%) рекле дека идното членство во ЕУ би било добра работа. Во помал број (68%) тоа го мислат оние кои себеси се сметаат за средна класа во општеството, а најмалку со тоа се согласуваат оние кои себеси се идентификуваат со најниските социјални слоеви (63%).

Нема голема разлика во одговорите на ова прашање кај испитаниците кои имаат различно мислење за состојбата во националната економија (68% од оние кои ја оценуваат состојбата во националната економија како добра се за влез на земјата во ЕУ, а тоа е случај со 66% од оние кои сметаат дека националната економија е во лоша состојба).

Околу 75% од испитаниците кои сметаат дека земјата оди во позитивна насока сметаат дека членството во ЕУ би било добра работа, а тој процент е помал (61%) кај оние кои сметаат дека земјата оди во погрешна насока.

Анкетираните во Полошкиот регион во најголем (84%) а оние од Пелагонискиот во најмал број (49%) го сметаат членството во ЕУ за добра работа. Во останатите региони поддршката од граѓаните за нашето членство во ЕУ е над две третини.

Одговорите на ова прашање покажуваат дека граѓаните кои имаат позитивна перцепција за ЕУ имаат и многу позитивен став кон приклучувањето на нашата земја во ЕУ. Околу 83% од испитаниците кои сметаат дека земјава ќе има придобивки од приклучување кон ЕУ, сметаат дека членството во ЕУ би било многу добра работа за нас. Испитаниците кај кои ЕУ има позитивен имиџ во 82% го оценуваат членството во ЕУ како позитивна работа, а за добра работа тоа го сметаат само 20% од оние кои имаат негативен имиџ за ЕУ. И 77% од оние кои се задоволни и веруваат во европската економија, веруваат дека членството во ЕУ би била добра работа, а помалку од половина (49%) од оние кои не се задоволни со состојбата на економијата на ЕУ, се за идно членство во ЕУ.

4.2. Придобивки од членство во ЕУ

● **Три четвртини од граѓаните во земјава очекуваат бенефит од членството во ЕУ**

Мапа 3

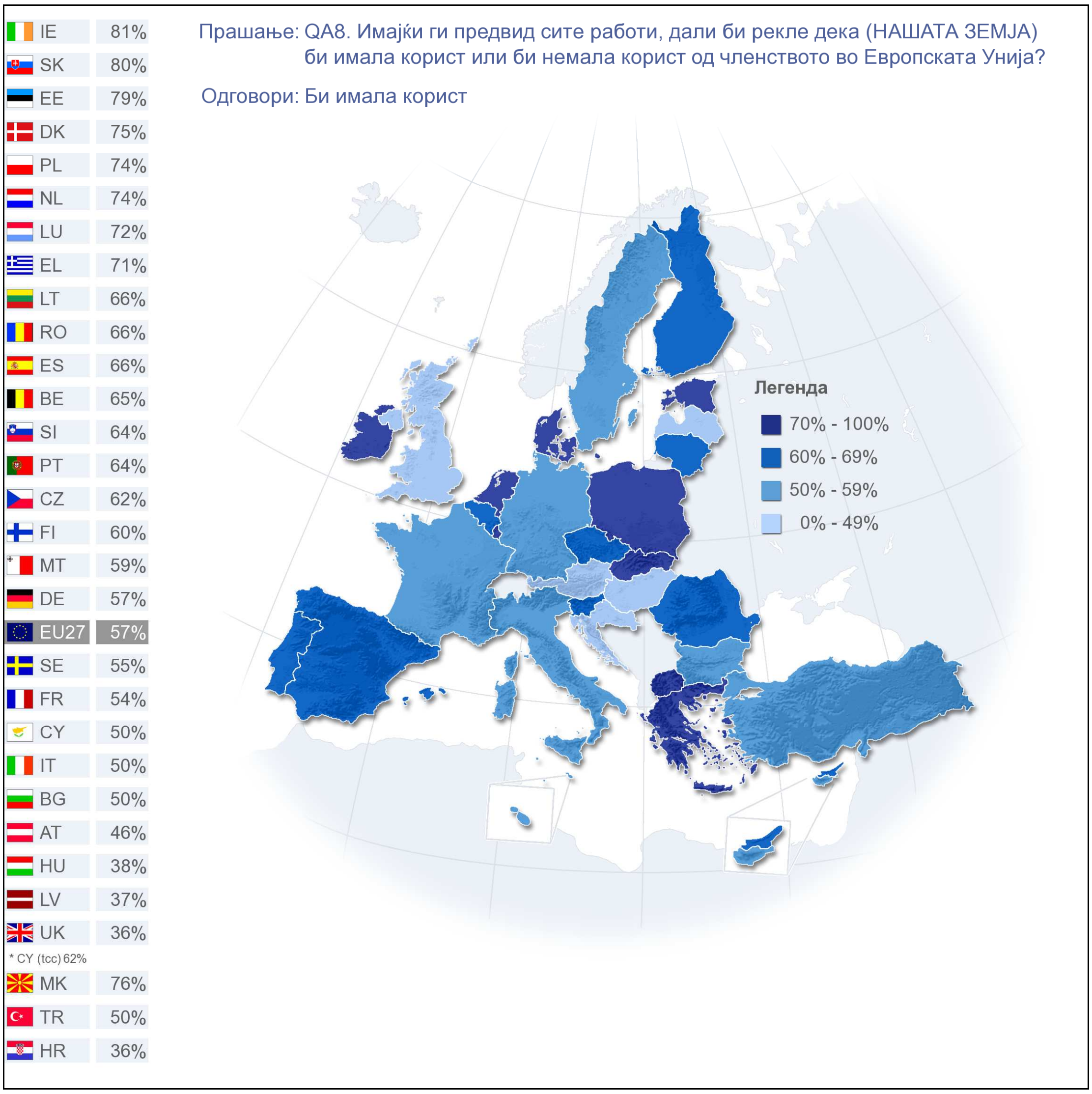

Кај испитаниците во нашата земја преовладува позитивно мислење во однос на тоа дали земјава би имала корист од членството во ЕУ (придобивки очекуваат над три четвртини - 76% во октомври, 75% во јуни). Процентот на оние кои сметаат дека нашата земја нема да има бенефит е 16% во октомври и 18% во јуни.

Негативниот став на хрватската јавност кон ЕУ се појавува и во одговорите на ова прашање. Имено, 36% сметаат дека нивната земја би имала бенефит, а 52% го мислат спротивното. Кај турската јавност позитивниот став кон бенефитите од членството во ЕУ опаднал од 57% во јуни на 50% во октомври.

Исто како и за прашањето дали членството во ЕУ е добра работа, стабилно мнозинство од граѓаните во земјите-членки на Унијата сметаат дека членството носи придобивки (нивниот број од 56% во јуни благо се зголемил на 57%). И во двете истражувања, 31% од испитаниците одговориле дека нема бенефит за нивните земји.

Анализирајќи ги одговорите во земјата според социо-демографските карактеристики на анкетираните, повторно може да се констатира дека оние испитаници кои имаат афирмативен став кон ЕУ во поголема мера се склони да го гледаат членството во ЕУ како корисно отколку обратно. Од оние кои имаат позитивна претстава за ЕУ, 90% сметаат дека членството во оваа асоцијација може да донесе корист, за разлика од оние кои имаат негативна претстава (29%). Околу 87% од оние кои се склони да и веруваат на ЕУ сметаат дека ќе имаме корист од членството од ЕУ, а оние кои не се склони кон тоа во 58% сметаат дека ќе имаме корист од ЕУ. Околу 84% од оние кои сметаат дека знаат како функционира ЕУ, очекуваат корист од членството (тоа е случај со 70% од оние кои тоа не го знаат).

Анкетираните кои сметаат дека глобализацијата овозможува различни можности за нашите комапнии, исто така, во голем број сметаат дека членството во ЕУ ќе донесе корист (88%). Тој став во помал процент (64%) го делат оние кои глобализацијата ја сметаат за закана.

Анализата на податоците, исто така, укажува дека социјално поактивните и помладите во голема мера мислат дека ќе има корист од членството во ЕУ. Тоа се испитаниците кои секојдневно користат Интернет (85%), младите од 15 до 24 години (84%), студентите (85%) и менаџерите (83%).

4.3. За или против проширувањето на ЕУ

● Домашната јавност консензуално го поддржува проширувањето на ЕУ со нови членки

Графикон 6

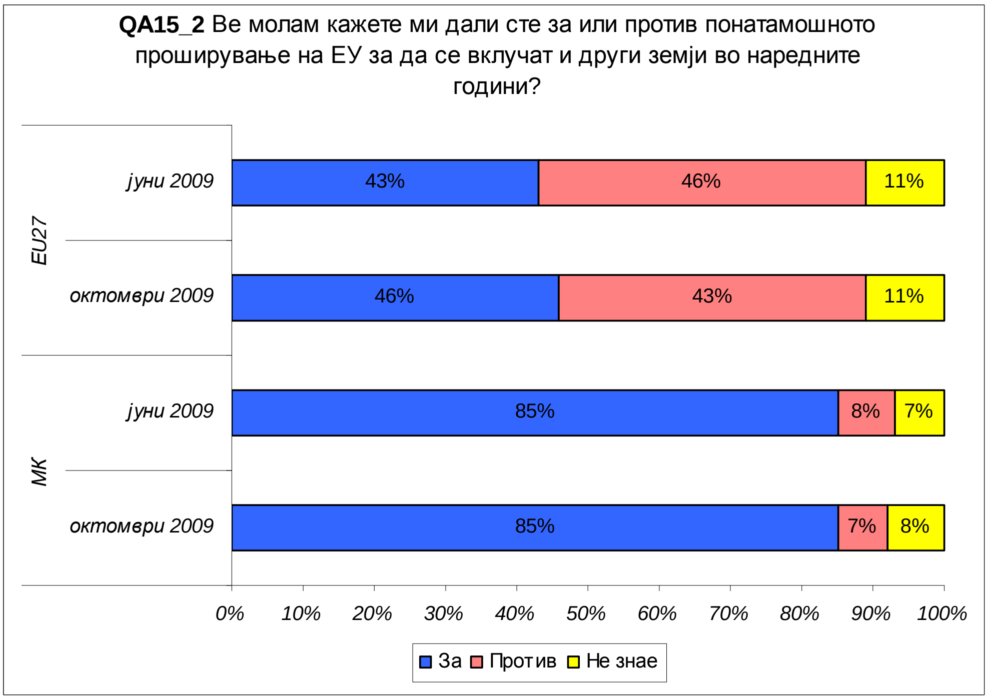

Огромно мнозинство во домашната јавност (85%) е за натамошно проширување на ЕУ во наредните години. Кај граѓаните во ЕУ во октомври се воочува поголем процент на анкетирани кои поддржуваат проширување на Унијата (46%) во однос на јуни (43%). Во однос на одговорите против проширување на Унијата, пропорциите се исти, само во обратна насока (во јуни 46% биле против, а во октомври нивниот процент се намалил на 43%). Во земјите

кои се приклучија кон ЕУ во „новите“ бранови на проширување, а особено во земјите од Југоисточна Европа, над половината од испитаниците се изјасниле за проширување на Унијата (најголем процент - 70% е забележан во Полска и Словачка). Кај постарите членки, тој процент е под 50%. Најмногу противници на проширувањето има меѓу анкетираните од Австрија (65%), како и во Германија и Франција (60%).

Анкетираните во Турција во октомври во помал број се определуваат за проширување на ЕУ со нови држави во однос на јуни (47%; 44%). Во Хрватска исто така се намалил процентот на оние кои се за проширување на Унијата од 60% во јуни на 56% во октомври.

Иако процентот на анкетираните во земјава кои се за проширување на ЕУ е голем (85%), постојат испитаници кои според нивните одговори можеби можеме да ги наречеме „евроскептици“. Од оние граѓани кои сметаат дека членството во ЕУ е лоша работа, само 54% се за проширување на ЕУ. Исто така, и оние кои немаат позитивна слика за ЕУ и не се за воведување на еврото, 64% од нив се за проширување на ЕУ. Граѓаните кои сметаат дека членството во ЕУ нема да ни донесе корист, за 20 процентни поени помалку од просекот во државата (65%) се за проширување на Унијата. Во оваа категорија можеме да ги споменеме и оние кои се незадоволни и загрижени за европската економија и за 10 процентни поени помалку од просекот во земјата се за проширување на Унијата (75%).

4.4. Имиџ на ЕУ

- **Позитивниот имиџ на ЕУ пораспространет во земјава отколку во Унијата**

Графикон 7

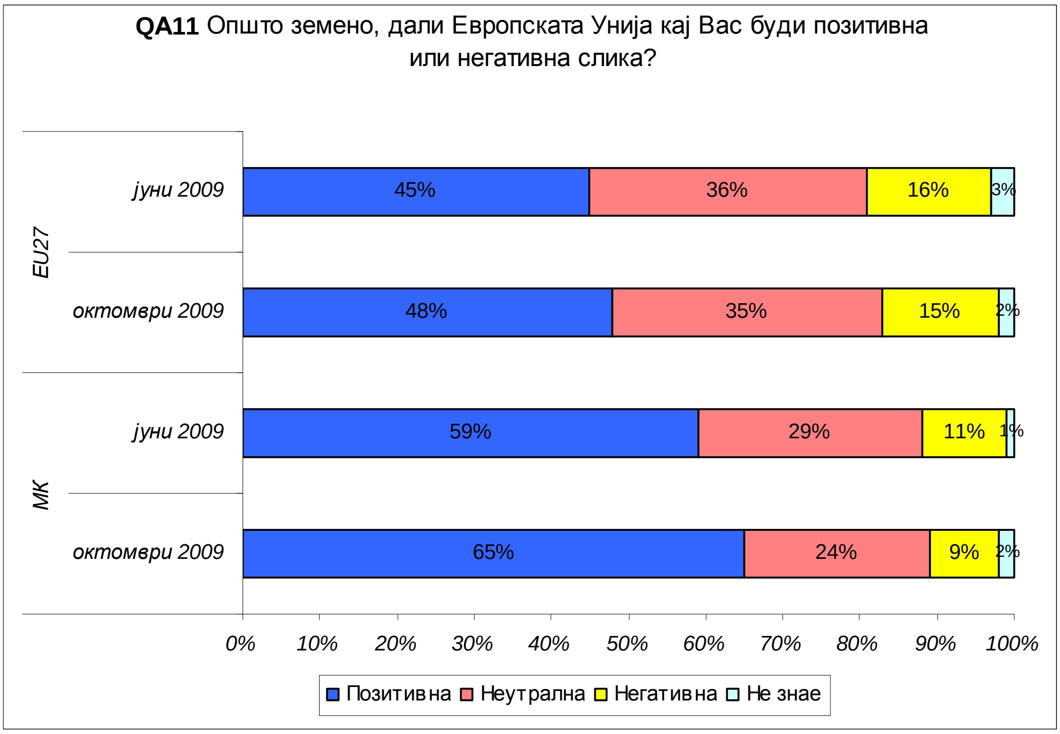

Споредбата на податоците од јунското истражување со октомвриското покажува дека позитивната перцепција на ЕУ кај нашите граѓани се проширува. Во јуни 59% рекле дека ЕУ буди позитивна слика кај нив, додека во октомври тој процент се зголемил на 65%. Бројот на неутралните изнесува 24%.

Од анализата на одговорите на испитаниците гледаме дека анкетираните граѓани во земјите-членки на ЕУ во помал број имаат позитивна слика за Унијата отколку граѓаните во земјава. И кај Европејците позитивниот имиџ на ЕУ се зголемил за три процентни поени (45%: 48%), во периодот од јуни до октомври годинава. Најпозитивен имиџ за ЕУ имаат граѓаните на Луксембург (66%). Процентот на неутрални граѓани во овие земји останува речиси ист (во јуни 36% а во октомври 35%).

Од сите три земји-кандидатки, позитивниот имиџ на ЕУ е најнизок во Хрватска - 28% во јуни и 25% во октомври. Следствено на тоа, негативниот имиџ се зголемил од 30% во јуни на 32% во октомври. Турските граѓани имаат попозитивен имиџ, но и тој бележи тенденција на намалување, и тоа во поголем процент отколку во Хрватска (46% во јуни и 42% во октомври).

Социо-демографската анализа на одговорите во земјава повторно покажува дека кога станува збор за прашања поврзани со ЕУ, највисок процент на позитивни одговори доаѓаат од оние групи на испитаници кои се со позитивно мислење за ЕУ. Очекувано, 80% од граѓаните кои можното членство во ЕУ го доживуваат како добра работа, имаат позитивен имиџ, додека ЕУ буди позитивна слика само кај 16% од оние кои сметаат дека членството во ЕУ е негативна работа. Околу 77% од анкетираните кои сметаат дека членството во ЕУ би ни донело корист, имаат позитивна слика за ЕУ, а тоа е случај со само 26% од оние кои сметаат дека нема бенефит од членство во ЕУ. Унијата им буди позитивни чувства на 76% од граѓаните кои сметаат дека европската економија е во добра состојба и на 58% од оние кои сметаат дека ситуацијата во европската економија е лоша.

Натамошната анализа на одговорите на испитаниците според нивните социо-демографски карактеристики покажува дека студентите во најголем процент (84%) имаат позитивен имиџ за ЕУ, а во најмал процент (55%) - пензионерите. Испитаниците од 15 до 24 години во 78% имаат позитивна слика за ЕУ, а најмалку позитивна слика имаат оние од 55 години и нагоре (58%). Испитаниците кои мислат дека земјата се движи во правилна насока во 76% имаат и позитивна слика за ЕУ, а тоа е случај со 60% од оние кои рекле дека земјата се движи во погрешна насока. Кај 75% од испитаниците кои глобализацијата ја сметаат за добра за нашите компании, ЕУ буди позитивни чувства, како и кај 53% од оние кои глобализацијата не ја преферираат. Според географската припадност, како и во претходните прашања кои се однесуваа на ЕУ, испитаниците од Полошкиот регион во најголем процент (81%) велат дека ЕУ им буди позитивна слика, а тој процент е најмал кај граѓаните во југозападниот дел на земјата (56%).

4.5. Претстава за ЕУ

● Домашната јавност најчесто ја поврзува ЕУ со слобода на патување, студирање и работа

За нашите граѓани, според истражувањата и во јуни и во октомври, ЕУ значи слобода на патување, студирање и работа насекаде во Унијата. Вака се изјасниле 57% од испитаниците во јунското и 56% во октомвриското истражување на прашањето што за нив лично значи ЕУ. Втора работа која ги асоцира на ЕУ е економскиот просперитет (44% во јуни и 43% во октомври). Трета најспоменувана работа е мирот (30% во јуни и 35% во октомври), четврта е демократијата (23% јуни: 21% октомври), а петта е посилната позиција во светот (19% и во јуни и во октомври).

Табела 14

QA12 Што за Вас лично значи Европската Унија?	EU 27		MK	
	ЕВ 71.3 јуни 2009	ЕВ 72.4 октомври 2009	ЕВ 71.3 јуни 2009	ЕВ 72.4 октомври 2009
Мир	25%	28%	30%	35%
Економски просперитет	16%	18%	44%	43%
Демократија	22%	26%	23%	21%
Социјална заштита	10%	11%	15%	14%
Слобода да се патува, студира и работи насекаде во ЕУ	42%	46%	57%	56%
Културна различност	19%	22%	8%	8%
Посилна позиција во светот	23%	25%	19%	19%
Евро	33%	37%	12%	9%
Невработеност	13%	14%	6%	7%
Бирократија	19%	20%	3%	4%
Залудно трошење пари	20%	21%	3%	4%
Губење на нашиот културен идентитет	10%	11%	6%	5%
Повеќе криминал	11%	14%	4%	5%
Немање доволно контрола на надворешните граници	12%	14%	6%	3%
Друго	1%	1%	0%	0%
Не знае	4%	4%	2%	2%

И за европските испитаници (ЕУ27), како и за нашите, ЕУ значи слобода на патување, школување и работа насекаде во ЕУ. Во јунското истражување така рекле 42%, а во октомврискoто 46%. Втора најчеста асоцијација на Унијата е еврото (јуни 33%: октомври 37%), а трета асоцијација, како и кај нашите испитаници, е мирот (25% во јуни и 28% во октомври).

Податоците покажуваат дека европските и нашите граѓани имаат слични асоцијации на ЕУ. И кај едните и кај другите ЕУ најмногу значи слобода на движење, усовршување, работа, а заедничка карактеристика, односно асоцијација, која е на трето место и кај едните и кај другите, е мирот кој може да им го пружи ЕУ.

Социо-демографската анализа покажува дека слободата на патување, школување и работа во ЕУ е најмногу изразена кај секојдневните корисници на Интернет (69%), студентите (67%) наспроти пензионерите (47%), потоа кај младите од 15 до 24 години (61%) наспроти постарите од 55 години (47%), како и кај испитанците од југоисточниот регион (71%) за разлика од оние во свероисточниот (48%). Асоцијацијата за ЕУ како можност за движење и за образование е исто така поизразена кај оние кои се задоволни со состојбата во европската економија (63%) за разлика од оние кои не се задоволни (49%), кај оние кои имаат позитивен имиџ за ЕУ (60%) за разлика од оние кои имаат негативен имиџ (38%), како и кај оние кои сметаат дека членството во ЕУ е добра работа (58%) наспроти оние кои сметаат дека членството не е добра работа (30%).

Истакнувањето на значењето на слободата на движење, школување и работа во ЕУ покажува дека граѓаните во земјата ги фрустрираа визните ограничувања за слободно патување во Унијата.

5. Вредности на ЕУ

5.1. Ставовите кон општествените вредности

● Домашната јавност и граѓаните на ЕУ имаат релативно стабилен и близок систем на општествени вредности

Табела 15

QD1 За секој од след ниве поими каже те дали ве потсетува на нешто позитивно или негативно?	EU27		EU27		MK		MK	
	Eb 67.2		Eb 72.4		Eb 67.2		Eb 72.4	
	+	-	+	-	+	-	+	-
Компанија	**74%**	15%	**78%**	15%	**82%**	8%	**77%**	16%
Социјална држава	69%	21%	71%	22%	60%	**31%**	61%	**33%**
Конкурентност	73%	18%	**77%**	17%	**77%**	12%	73%	21%
Слободна трговија	**76%**	16%	**77%**	17%	**85%**	8%	**81%**	13%
Протекционизам	41%	**38%**	38%	**45%**	37%	**38%**	39%	**43%**
Глобализација	46%	**39%**	52%	**37%**	45%	28%	57%	25%
Либерализација	58%	25%	60%	27%	66%	10%	70%	17%
Синдикат	61%	29%	63%	30%	70%	18%	65%	27%
Реформи	64%	26%	70%	22%	**78%**	11%	73%	20%
Јавна администрација	53%	**38%**	53%	**41%**	65%	24%	53%	**40%**
Флексибилност	72%	17%	**77%**	16%	72%	8%	71%	15%
Конкуренција			**77%**	18%			75%	17%
Безбедност			**83%**	14%			**83%**	10%
Солидарност			**84%**	12%			**85%**	8%

Анализата на резултатите покажува дека повеќе од три четвртини од европската јавност пројавува изразено позитивен став кон солидарноста (84%) и безбедноста (83%), издвојувајќи ги овие аспекти како најважни општествени вредности. Овие резултати ги потврдуваат најсилно потенцираните цели на ЕУ - развивање заедничка надворешна и безбедносна политика, што би и овозможило да дејствува како сила на стабилност, соработка и разбирање ширум светот. Споредбата на резултатите од истражувањето спроведено во јуни 2007 со оние од последниот Евробарометар во октомври 2009, покажува дека и натаму постои релативно стабилна имплицитна концепција кај граѓаните на Унијата за најпожелните општествени вредности. Европската јавност пројавува најпозитивен став кон поимите поврзани со економскиот просперитет и развој. Силно изразен позитивен став манифестираат кон поимот компанија каде што се забележува благ пораст од четири процентни поени (74%: 78%), а слична е и перцепцијата на поимот конкурентност каде што исто така постои тренд на позитивен пораст од четири процентни поени (73%: 77%). Граѓаните на ЕУ ги издвојуваат како исто толку пожелни општествени вредности и флексибилноста (72%: 77%), слободната трговија (76%: 77%) и конкуренцијата (77%). Ваквите резултати ја поддржуваат економската политика на Унијата за развивање отворени пазари и строги регулативи кои обезбедуваат фер и слободна конкуренциија, како најзначаен услов за економски развој на земјите и придобивки за потрошувачите. Што се однесува до негативно перципираните општествени вредности, анализата покажува благ пораст на општата негативна перцепција, но и прилично стабилна хиерархиска поставеност на овие аспекти на општеството. Како најнегативна општествена вредност е оценет протекционизмот (38%: 45%) а следуваат јавната администрација (38%: 41%) и

глобализацијата, каде што постои намалување на негативната перцецепција за два процентни поени (39%: 37%).

Исто како и граѓаните на Европската Унија, и домашната јавност највисоко позитивно ги рангира солидарноста (85%) и безбедноста (83%). Резултатите укажуваат дека за јавноста, мирот и безбедноста, како и хуманите односи на солидарност, помагање и соработка меѓу граѓаните, се базичните вредности врз кои се темели здравјето и функционалноста на едно општество. Понатаму, во хиерархијата на најпожелни општествени вредности домашната јавност ги поставува оние коишто се поврзани со економскиот просперитет на земјата. И покрај тоа што компарацијата на резултатите добиени во јуни 2007 со оние од октомври 2009 покажува тренд на опаѓање на позитивната перцепција, сепак, постои релативно стабилна слика на позитивно перцепираните општествени вредности: слободна трговија (85%: 81%), реформи (78%: 73%) и конкурентност (77%: 73%). Овие резултати се должат на општата атмосфера на загриженост која ја предизвика светската економска криза, песимистичките прогнози за продлабочување на кризата и несигурноста во политиката на наоѓање решенија за излез од ситуацијата.

Најсилно изразен негативен став домашната јавност пројавува кон протекционизмот каде што постои тренд на зголемување на негативната перцепција за пет процентни поени (38: 43%). Индикативно е зголемувањето на незадоволството од јавната администрација, каде што во споредба со резултатите од минатото истражување, 16% повеќе анкетирани перцепираат како негативен аспект на нашето општество (24%: 40%). Слична е и состојбата со синдикатот (18%: 27%) и либерализацијата (10%: 17%)

Споредбената анализа за најважните општествени вредности меѓу домашната јавност и граѓаните на Европската Унија укажува дека постои многу блиска концепција за она што е општествено пожелно. Вредносната ориентација на граѓаните на нашата земја е во согласност со европскиот систем на вредности, а тоа е исклучително важен фактор за приближувањето на земјава кон европското семејство.

5.2. Профилот на индивидуалните вредности

● Стабилен профил на индивидуалните вредности кај домашната јавност и кај граѓаните на ЕУ

Табела 16

QD7 Кои се за вас лично трите најважни вредности на ЕУ?	EU27		MK	
	Eb 69.2	Eb 72.4	Eb 69.2	Eb 72.4
Владеењето на правото	21%	20%	41%	35%
Почитувањето на човековиот живот	41%	**44%**	42%	**37%**
Човекови права	42%	**40%**	46%	**42%**
Индивидуални слободи	21%	24%	14%	17%
Демократија	27%	24%	23%	25%
Мир	45%	**42%**	58%	**47%**
Еднаквост	19%	18%	18%	22%
Солидарност,поддршка на другите	13%	17%	13%	16%
Толеранција	16%	19%	8%	9%
Религија	7%	6%	11%	6%
Самоостварување	11%	13%	5%	6%
Почитта за другите култури	9%	8%	2%	4%
Ниту една	1%	0%	0%	-
Не знае	1%	1%	0%	2%

Компарацијата на резултатите од Евробарометарот од март 2008 и последниот Евробарометар од октомври 2009, укажува на стабилна вредносна ориентација, како на домашната јавност така и на граѓаните на ЕУ. Водени од субјективна проценка, тие за најпожелни вредности на Европската Унија ги наведуваат: мирот, човековите права и почитувањето на човековиот живот. Имајќи предвид дека вредностите како стабилни и трајни диспозиции се воедно и најсилните несвесни двигатели на однесувањето на човекот, истата вредносна ориентација на граѓаните на нашата земја и на граѓаните на Унијата покажува дека, независно од местото и условите за живот, кај луѓето постојат базично исти потреби за личните и за општествено пожелните начини на однесување, дејствување и за конечната состојба на општеството и поединецот. Ваквата аналогија на добиените резултати покажува дека тежнението за интеграција на нашата земја во ЕУ има значајна поткрепа во вредносните ориентации кај граѓаните во земјава.

Значајно е да се истакне дека домашната јавност го рангира мирот највисоко на скалата на индивидуалните вредности (47%). Според својата индивидуална проценка, граѓаните на земјава на второ место ги поставуваат човековите права како важна вредност на Унијата (42%), на трето место е почитување на човековиот живот (37%) и на четврто владеењето на правото (35%). И покрај тоа што се повторно највисоко рангирани од страна на домашната јавност, резултатите од есенскиот Евробарометар 2009, споредени со оние од март 2008, покажуваат тренд на намалување на позитивното мислење во однос на овие аспекти на ЕУ. Индикативно е тоа што бројот на граѓани во земјава за кои мирот е најсилна вредност на ЕУ се намалил за цели 11 процентни поени во однос на претходното истражување (58%: 47%). Перцепцијата за еднаквоста на човековите права како вредност на Унијата се намалила за три процентни поени (46%: 42%), додека цели 5% помалку од домашната јавност, во однос на претходното истражување, го перцепираат вреднувањето на човековиот живот како вредност на европското семејство (42%: 37%). Слични се и резултатите добиени во однос на вреднувањето на владеењето на правото во ЕУ, каде што е забележан тренд на намалување од шест процентни поени (41%: 35%).

За европската јавност највисоко рангирана вредност на Унијата е почитувањето на човековиот живот, при што е регистриран тренд на пораст на ваквата перцепција на граѓаните за три процентни поени (41%: 44%). Благ тренд на намалување постои кај второ рангираната вредност, мирот (45%: 42%), како и кај трето рангираната вредност, човековите права (42%: 40%).

5.3. Кои вредности најдобро ја претставуваат ЕУ?

● **Релативно усогласена перцепција на вредносната слика за ЕУ кај домашната и кај европската јавност**

Табела 17

QD8 Кои три од следниве вредности најдобро ја претставуваат ЕУ?	EU27		MK	
	Eb 69.2	Eb 72.4	Eb 69.2	Eb 72.4
Владеењето на правото	22%	**26%**	38%	**34%**
Почитувањето на човековиот живот	14%	15%	26%	23%
Човекови права	37%	**37%**	39%	**37%**
Индивидуални слободи	11%	14%	16%	16%
Демократија	34%	**39%**	36%	**35%**
Мир	35%	**36%**	36%	**38%**
Еднаквост	13%	12%	15%	17%
Солидарност,поддршка на другите	15%	17%	16%	17%
Толеранција	10%	10%	11%	9%
Религија	3%	3%	5%	4%
Самоостварување	4%	4%	7%	7%
Почитта за другите култури	17%	18%	8%	7%
Ниту една	5%	4%	3%	2%
Не знае	11%	8%	5%	5%

Споредбата на резултатите меѓу пролетниот Евробарометар 2008 и есенскиот Евробарометар 2009 покажува дека во изминатиот период кај домашната јавност не дошло до значителна промена на проценката на вредностите коишто, според нив, најдобро ја претставуваат Европската Унија. Најсилни и најпожелни вредности кои ја карактеризираат ЕУ за нашите граѓани се: мирот (38%), човековите права (37%), демократијата (35%) и владеењето на правото (34%). Мала промена во хиерархиската поставеност на овие вредности постои во споредба со истражувањето во март 2008, кога за најзначајни вредности на ЕУ граѓаните ги истакнуваат човековите права (39%), владеењето на правото (38%), мирот и демократијата (36%). Ваквите резултати ја потврдуваат релативно стабилната перцепција на граѓаните за базичните вредности на Унијата. Од друга страна, пак, ваквата релативна доследност во одговорите е значаен индикатор за основните потреби кои ги имаат граѓаните на нашата држава, а кои се воедно и силен мотивациски фактор за што побрзо зачленување во Унијата.

Во земјите на ЕУ 27, во просек, 39% од граѓаните ја избрале демократијата како најважна вредност на Унијата, а следуваат човековите права (37%), мирот (36%) и владеењето на правото (26%).

Овие податоци покажуваат дека перцепцијата на вредностите на ЕУ кај просечниот граѓанин на Унијата е многу блиска со перцепцијата на граѓаните од земјава.

5.4. Колку државата се меша во животот на граѓаните?

● Голем дел од домашната и од европската јавност смета дека државата се меша во животот на граѓаните

Графикон 8

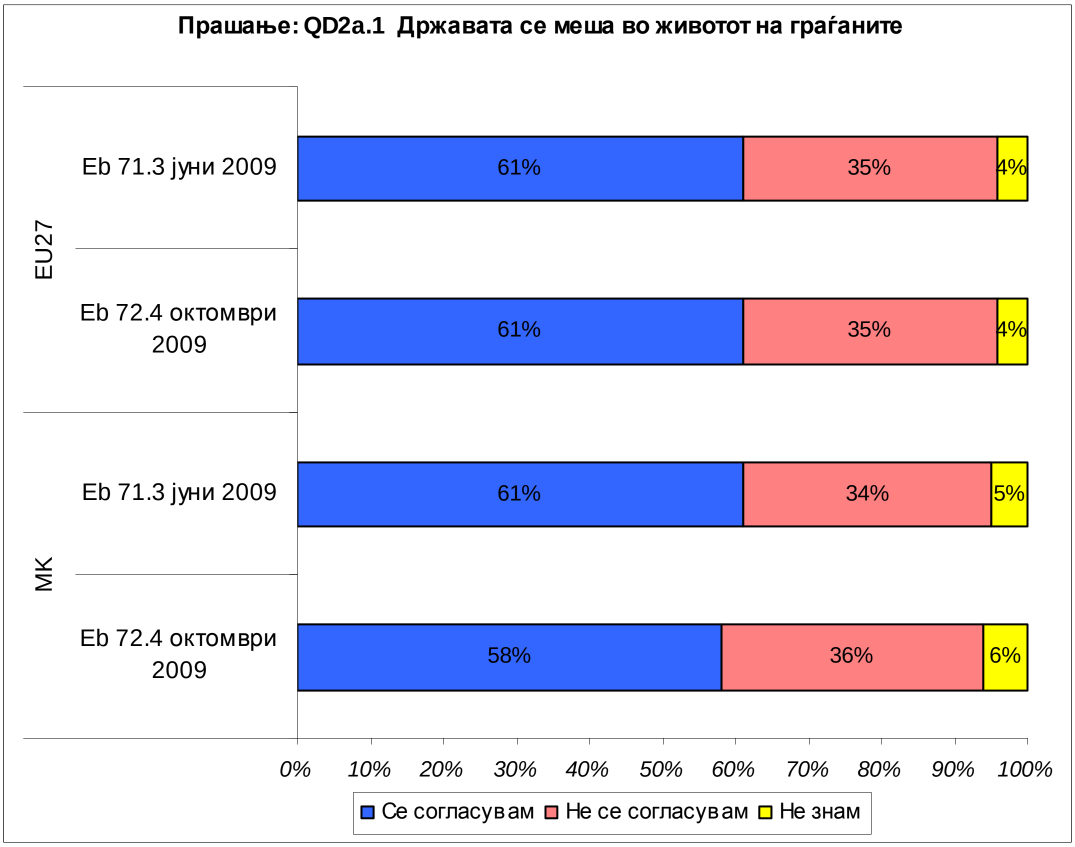

Анализата на резултатите покажува дека ставот на земјите на ЕУ во однос на ова прашање е прилично стабилен. Близу две третини од граѓаните оценуваат дека државата се меша во нивните животи. Овој став е најсилно изразен во Словенија (79%), Обединетото Кралство (77%) и во Унгарија (75%), каде што повеќе од три четвртини од граѓаните се изјасниле позитивно во однос на ова прашање. Најизразено несогласување во однос на тоа дека државата се меша во животот на граѓаните постои во Естонија (58% од граѓаните одговориле негативно), а следуваат Бугарија (51%) и Луксембург (50%).

Иако анализата покажува дека во нашата земја процентот на граѓани коишто сметаат дека државата се меша во нивните животи се намалил за три процентни поени во однос на јуни 2009 година (61%: 58%), сепак, повеќе од половина граѓани се изјасниле позитивно во однос на ова прашање. Една третина од анкетираните граѓани не се согласуваат, додека само 6% немаат изграден став во однос на ова тврдење.

Социо-демографска анализа покажува дека речиси две третини, или 63% од оние коишто се изјасниле потврдно, & припаѓаат на возрасната категорија од 40 до 54 години и 59% од нив имаат најмалку средно образование. Во однос на професијата, највисок процент граѓани кои сметаат дека државата се меша во нивните животи се менаџери (79%) и самовработени лица (64%). Скоро две третини или 63% од граѓаните кои се изјасниле потврдно во однос на ова прашање, го изразуваат своето незадоволство и загриженост од состојбата со националната економија, најчесто имаат проблеми со плаќањето на сметките и

59% од нив се рангираат себеси ниско на социјалната скала. Интересно е да се истакне дека во просек 64% од граѓаните кои го изразиле своето позитивно мислење дека државата се меша во нивните животи, сметаат дека државата се движи во погрешна насока. Индикативна е разликата од цели 14 процентни поени на ставовите во однос на ова прашање меѓу левицата (68%) и владејачката десница (54%). Повеќе од две третини од граѓаните кои сметаат дека државата значајно се меша во животот се жители на Пелагонискиот (76%) и на Полошкиот регион (73%).

5.5. Дали конкуренцијата е гаранција за просперитет?

● Најголем дел од домашната и од европската јавност смета дека слободната конкуренција е гаранција за просперитет

Графикон 9

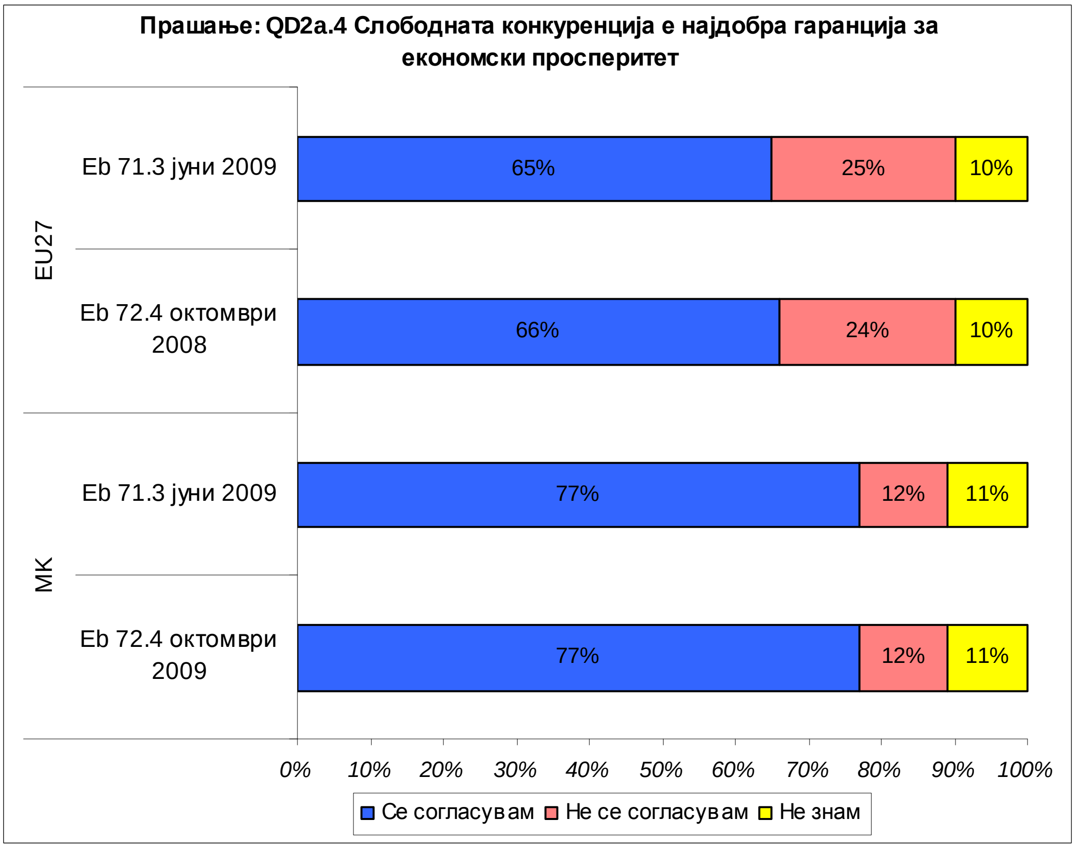

Резултатите покажуваат дека во ЕУ27 две третини од граѓаните (66%) и натаму сметаат дека дефинираните правила и регулативи кои обезбедуваат фер и слободна конкуренција на пазарот, се услов број еден за економски просперитет на земјите во Унијата. Земји кои високо над просекот го поддржуваат ова гледиште се Естонија и Словачка со 79%, како и Германија и Летонија со 77%. Три четвртини (75%) од анкетираните граѓани на ЕУ кои се изјасниле позитивно во однос на ова прашање се задоволни и имаат доверба и во националната и во економијата на Унијата, а 72% проценти од нив истакнуваат дека се задоволни од животот и се позиционираат себеси високо на социјалната општествена скала.

Најсилно изразен негативен став во однос на ваквата економска политика на Унијата постои во Франција (39%), Грција (38%) и во Унгарија (36%).

Анализата на резултатите покажува дека повеќе од три четвртини од испитаниците во земјава (77%) веруваат дека слободната конкуренција е најдобрата гаранција за економски просперитет на земјата. Во земјава речиси е идентичен бројот на анкетирани кои не се согласуваат (12%) и на оние кои немаат изграден став во однос на ова прашање (11%). Важно е да се истакне дека процентот на граѓани кои силно веруваат во овој услов за економски развој е непроменет во однос на последното истражување спроведено во јуни 2009 година. Индикативно е тоа што ставот на домашната јавност дека отворениот пазар и слободната и фер конкуренција се најголема гаранција за економски просперитет на земјата е за цели 11 процентни поени поголема отколку кај граѓаните на ЕУ (77% наспрема 66%). Ваквите резултати укажуваат на високите очекувања на домашната јавност дека влезот во ЕУ ќе овозможи побрз економски просперитет на државата, а и ќе ги подобри стандардот и животот на граѓаните. Овие резултати произлегуваат и од општата атмосфера на загриженост која ја предизвика светската економска криза, но и од перцепцијата дека Унијата презема ефективни и брзи решенија за надминување на кризата во нејзините земји-членки.

Социо-демографската анализа покажува дека повеќе од три четвртини (81%) од анкетираните кои се изјаснуваат позитивно во однос на ова прашање се на возраст од 25 до 39 години, а 90% од нив се со најмалку средно образование. Во однос на професионалниот статус, повеќе од три четвртини се работници (87%), самовработени (86%) и менаџери (83%). Високи 87% од анкетираните граѓани се задоволни но и загрижени за иднината на националната економија, а 86% се задоволни од европската економија и имаат доверба во нејзината иднина. Интересно е дека 80% од граѓаните кои сметаат дека слободната конкуренција води кон економски просперитет, гледаат придобивки од членството во ЕУ, при што е индикативна разликата од седум процентни поени меѓу припадниците на левицата (85%) и на владејачката десница (78%). Повеќе од три четвртини од анкетираните граѓани кои се согласни со ова тврдење, живеат во Пелагонискиот (87%), Полошкиот (83%) и во Вардарскиот регион (82%).

6. Предизвици на глобализацијата

6.1. Фактори на глобалната моќ и влијание на земјите во светот

● Политичкото влијание во сенка на економската моќ како фактор што ја одредува перцепцијата на глобалната моќ

Резултатите од последното истражување на Евробарометарот, во сите 31 земја (вклучувајќи го и турскиот дел на Кипар) покажуваат дека граѓаните најчесто ја гледаат економската моќ на земјите (80%) како главен фактор на глобалната моќ и влијание на земјите во светот. На второ место е политичкото влијание (60%), двојно помалку анкетирани (32%) го гледаат влијанието на земјите во светот во нивната воена моќ, а најмалку анкетирани (15%) се определуваат за културните влијанија. Споредбата со резултатите од претходното истражување во јуни упатува на заклучок дека претставата за глобалната моќ на земјите во светот е постојана.

Во земјите на ЕУ27, свесноста за економската сила како главен фактор на моќ практично не се променила меѓу јуни и октомври (80%: 81%), перцепцијата на политичкото влијание се зголемила за три процентни поени (60%: 63%), перцепцијата на воената моќ останала непроменета, (30%), а најмал број анкетирани (14%:15%) сметаат дека културата е фактор на влијание во светот.

Табела 18

QB1 Кое од следниве нешта сметате дека е најважно при утврдувањето на глобалната моќ и влијанието во светот на една земја или група земји?	EU 27		MK	
	ЕБ 71.3 јуни 2009	ЕБ 72.4 октомври 2009	ЕБ 71.3 јуни 2009	ЕБ 72.4 октомври 2009
Нејзината економска моќ	80%	81%	84%	86%
Нејзиното политичко влијание	60%	63%	51%	52%
Нејзината воена моќ	30%	30%	30%	33%
Нејзиното културно влијание	14%	15%	18%	18%
Друго	1%	1%	1%	2%
Ниедно	2%	1%	2%	0%
Не знае	5%	4%	5%	3%

Погледите на домашната јавност за факторите на глобалната моќ се многу блиски до погледите на просечниот граѓанин во Унијата. Граѓаните во земјава исто така во најголем дел сметаат дека економската моќ најмногу ја одредува глобалната моќ на земјите во светот, но за околу пет процентни поени повеќе граѓани во земјава отколку во Унијата се определуваат за овој фактор (84%: 86%). Меѓутоа, кај домашната јавност постои тенденција во помала мера, за околу 10 процентни поени, во просек, (51%: 52%) во однос на Унијата, да се определува за политичкото влијание како фактор на глобалнота моќ на земјите во светот. Воената моќ е на трето место и во земјава (30%: 33%), а на четврто место е културата (18% во обете истражувања) како фактор на влијание во светот.

Деталната анализа на податоците покажува дека во сите 31 земја каде е спроведено истражувањето, економската моќ се наоѓа на прво место како фактор на влијание во светот, само варира процентот на испитаници кои се определиле за неа (Грција - 91% во обете истражувања, Шведска - 89%: 91%, Луксембург -

83%: 89%, Бугарија - 87%: 88%, Франција - 82%: 86%, Кипар - 89%: 87%. За економската моќ во релативно најмал број се определуваат во Италија - 77%: 73% и во Австрија 71%: 76%).

Сликата за факторите кои ја одредуваат моќта се разликува во другите две земји-кандидатки. Во Хрватска, слично како и во земјава, големо мнозинство (83%: 86%) ја истакнува економската моќ како еден од двата најважни фактора на влијание на влијание во светот. Наспроти тоа, тој број во Турција (68%: 71%) е значајно под просекот во Унијата.

Социо-демографската анализа покажува дека постои разлика меѓу мажите и жените во перцепцијата на факторите на глобалната моќ. Мажите се посклони да ја гледаат политиката како фактор на глобалното влијание во светот (54%), во однос на жените (51%). Мажите почесто се определуваат за воената моќ (36%) од жените (29%), но од друга страна жените почесто се определуваат за културните влијанија (20%) од мажите (16%). Припадноста на полот не влијае врз перцепцијата на економската моќ (85% мажи и 87% жени). И нивото на образование е фактор кој ја определува перцепцијата на факторите на глобалното влијание. Генерално, оние со пониско образование во помал број се определуваат за економската (79%) и воената моќ (35%), во однос на оние со повисоко образование кои во поголем број од просекот во државата се определуваат за економската (92%) и за воената моќ (39%). Политичката ориентација на анкетираните влијае на определувањата за факторите на глобалното влијание во светот. Припадниците кои се самоидентификуваат со десницата во поголем број се определуваат за политичкото влијание (64%) отколку анкетираните од левицата (52%) и од политичкиот центар (47%). Поддржувачите на левицата почесто (38%) го истакнуваат факторот на воената моќ отколку оние на десницата (31%). Најмногу за културата како фактор на влијание се определуваат оние кои се блиски на политичкиот центар (23%), во помал број оние на левицата (17%) и во најмал број поддржувачите на десницата (12%). Варијациите во определувањето на економската моќ како фактор на влијание се најмали: центар - 85%, десница - 86% и левица - 88%.

6.2. Фактори кои ја одредуваат моќта и влијанието на ЕУ

● Балансот меѓу економскиот и политичкиот фактор ја одредува перцепцијата на глобалната моќ на Унијата

Табела 19

QB2 А според ваше мислење, која од следниве работи најдобро ја карактеризира Европската унија?	**EU 27**		**MK**	
	ЕВ 71.3 јуни 2009	ЕВ 72.4 октомври 2009	ЕВ 71.3 јуни 2009	ЕВ 72.4 октомври 2009
Нејзината економска моќ	70%	73%	75%	78%
Нејзиното политичко влијание	66%	68%	59%	60%
Нејзината воена моќ	16%	17%	22%	26%
Нејзиното културно влијание	21%	21%	20%	17%
Друго	1%	1%	1%	3%
Ниедно	4%	3%	3%	2%
Не знае	8%	6%	6%	4%

Перцепцијата на факторите кои ја одредуваат моќта и влијанието на ЕУ на глобалната сцена значајно се разликува од перцепцијата на факторите кои ја

одредуваат глобалната моќ на земјите во светот. Истражувањето покажува дека кога Европејците ги перцепираат факторите на глобалната моќ на Унијатата во светот, постои разлика од 4 до 5 процентни поени меѓу истакнувањето на економската моќ на ЕУ (70%: 73%) и политичкото влијание на ЕУ (66%: 68%). Додека кога ги перцепираат факторите на глобалната моќ на земјите во светот, разликата меѓу економската моќ (80%: 81%) и политичкото влијание (60%: 63%) е многу поголема и изнесува 18 до 20 процентни поени.

Тоа значи дека граѓаните ја гледаат ЕУ како фактор на глобалната сцена која се разликува од останатите и настојува да воспостави баланс меѓу економската моќ и политичкото влијание, за разлика од општоприфатениот концепт на меѓународни односи во светот кој првенствено се базира на економска моќ, а на второ место е политичкиот пристап во обезбедувањето на глобалната моќ и влијание во светот.

Друга значајна разлика во перцепцијата на ЕУ како фактор на светската сцена е податокот дека кај анкетираните во Унијата на трето место е културното влијание (21% во обете истражувања), а на четврто е воената сила (16%: 17%). Во просек, за 13 до 14 процентни поени помалку граѓани ја препознаваат Унијата како фактор на глобалната сцена низ призмата на воената моќ, споредено со перцепцијата на глобалната моќ на земјите во светот.

Специфично за перцепцијата на глобалната моќ на ЕУ е тенденцијата во одредени земји економскиот и политичкиот фактор да се изедначуваат или, пак, политичкото влијание да е на прво а економската моќ на второ место. Во табелата се прикажани податоци за сликата на глобалната моќ на ЕУ во земјите во кои има отстапување од генералниот шаблон во перцепцијата на факторите кои ја одредуваат глобалната моќ на земјите во светот.

Табела 20

Перцепција на економскиот и политичкиот фактор кои ја определуваат глобалната моќ на ЕУ во светот		
Земја	Економски фактор на влијание	Политички фактор на влијание
Република Чешка	78%	80%
Данска	83%	83%
Италија	58%	65%
Унгарија	75%	78%
Словенија	73%	76%
Словачка	81%	82%
Шведска	88%	86%

Втора специфика за сликата на глобалната моќ на ЕУ во светот е давањето примат на културните влијанија во однос на воената моќ.

Културното влијание како фактор на глобалната моќ на Унијата во натпросечен број се перцепира во Франција (26%: 30%), Италија (30%: 34%), Кипар (24%: 34%), Малта (28%: 26%) и Австрија (27%: 25%).

Домашната јавност во најголем дел ја избрала економската моќ како фактор на глобалната моќ на ЕУ (75%: 78%). Следува политичкиот фактор (59%: 60%), воениот (22%: 26%) и културниот фактор (20%: 17%). Можеме да заклучиме дека шаблонот на перцепцијата на ЕУ во земјава е поблизок до оној на генералната претстава за глобална моќ отколку до шаблонот на перцепција на ЕУ како глобална сила. Во тој контекст, ЕУ во домашната јавност се перцепира како еден од факторите на глобалната моќ кој во основа не се разликува од останатите такви фактори во светот .

Социо-демографската анализа покажува дека на перцепцијата на факторите на глобалната моќ на ЕУ од страна на домашната јавност влијаат образованието и политичката ориентација на анкетираните. Анкетираните со пониско образование во помал број од просекот во државата ги гледаат економскиот (75%), политичкиот (54%) и културниот фактор (15%) и над просекот воениот фактор (30%). Оние, пак, со повисоко образование, натпросечно даваат одговори што се однесуваат на економскиот (84%), политичкиот (69%) и културниот фактор (20%) и потпросечно одговори што се однесуваат на воениот фактор (19%). Шаблонот на перцепција на оние со повисоко образование е со тенденција да се приближи кон специфичната слика не ЕУ како глобална сила во светот која ги балансира економскиот и политичкиот фактор и слика каде културното влијание има предност пред воената моќ.

Во однос на перцепцијата на факторите кои ја одредуваат глобалната моќ, поддржувачите на левицата во помал број се определуваат за политичкиот фактор (62%), а во поголем број за воениот аспект на глобалната моќ на Унијата (30%) и културата (19%). Наспроти тоа, кај политичката десница, поголем број од просекот во државата се определуваат за политичкиот фактор на влијание (68%), а помалку за воениот (23%) и културниот (14%). Во однос на перцепцијата на економскиот фактор на влијание, нема значајни разлики (левица 79%: десница 78%).

6.3. Економски, социјални, безбедносни и културолошки аспекти на глобализацијата

● Поголеми сличности отколку разлики на ставовите кон глобализацијата меѓу домашната и европската јавност

Глобализацијата има непосредно влијание брз економските, социјалните, безбедносните, културните и други сфери на животот. Од таа причина, свесноста на граѓаните за импликациите од глобализацијата претставуваат посебно важно подрачје на социолошките истражувања. Најновиот Евробарометар покажува дека во 8 од 14 истражувани аспекти, ставовите на домашната јавност и јавноста во ЕУ се многу блиски. Но, има и подрачја каде тие значајно се разликуваат.

- <u>Подрачја на заеднички погледи на глобализацијата</u>

Табела 21

QB3 За секоја од следните изјави, кажете ми дали се согласувате или не се согласувате:			Се согласувам	Не се согласувам	Не знае
Глобализацијата е можност за економски развој	**EU27**	јуни 2009	59%	27%	14%
		окт 2009	61%	26%	13%
	МК	јуни 2009	66%	19%	15%
		окт 2009	61%	21%	18%
Глобализацијата ги зголемува социјалните нееднаквости	**EU27**	јуни 2009	62%	23%	15%
		окт 2009	60%	26%	14%
	МК	јуни 2009	64%	18%	18%
		окт 2009	58%	23%	19%
Глобализацијата придонесува за мир во светот	**EU27**	март 2008	44%	39%	17%
		окт 2009	49%	38%	13%
	МК	март 2008	53%	31%	16%
		окт 2009	50%	30%	20%
Глобализацијата носи профит само за големите компании, не за граѓаните	**EU27**	март 2008	63%	22%	15%
		окт 2009	64%	25%	11%
	МК	март 2008	62%	20%	18%
		окт 2009	62%	19%	19%
Глобализацијата значи повеќе странски инвестиции во земјата	**EU27**	март 2008	57%	26%	17%
		окт 2009	59%	27%	14%
	МК	март 2008	66%	19%	15%
		окт 2009	59%	21%	20%
Глобализацијата придонесува за развој на посиромашните земји	**EU27**	март 2008	48%	36%	16%
		окт 2009	49%	39%	12%
	МК	март 2008	52%	33%	15%
		окт 2009	50%	30%	20%
ЕУ има доволно моќ и алатки за да ги одбрани своите економски интереси во глобалната економија	**EU27**	окт 2009	61%	25%	14%
	МК	окт 2009	60%	16%	24%
ЕУ им овозможува на граѓаните подобри придобивки од позитивните ефекти на глобализацијата	**EU27**	окт 2009	55%	28%	17%
	МК	окт 2009	55%	20%	25%

Истражувањето покажува дека испитаниците и во Унијата и во земјава во голема мера се согласуваат дека глобализацијата претставува закана за

интересите на обичните граѓани. Анкетираните се согласни дека глобализацијата им носи профит само на големите компании, но не и на граѓаните (во земјава 62%: 62% - во ЕУ 63%: 64%) и дека глобализацијата ги зголемува социјалните разлики (во земјава 64%: 58% - во ЕУ 62%: 60%).

Постои голема согласност и за можностите што ги нуди глобализацијата за развојот на економијата во земјата. Мнозинството граѓани и во Унијата и во земјава се согласуваат дека глобализацијата е можност за економскиот развој (во земјава 66%: 61% - во ЕУ 59%: 61%).

Граѓаните се согласуваат дека глобализацијата овозможува повеќе странски инвестиции во земјата. Иако кај дел од граѓаните во земјава спласнал оптимизмот за нови инвестиции за седум процентни поени, а во Унијата пораснал за два процентни поени, последното истражување покажува дека и во земјава и во ЕУ, мнозинството има позитивен став кон глобализацијата, гледано од аспект на странски инвестиции (во земјава 66%: 59% - во ЕУ 57%: 59%). Секој втор анкетиран и во земјава и во ЕУ се согласува дека глобализацијата придонесува за развој на посиромашните земји (во земјава 52%: 50% - во ЕУ 48%: 49%).

Мнозинството граѓани сметаат дека ЕУ има капацитет ефикасно да ги штити интересите на земјите-членки и нејзините граѓани од негативните аспекти на глобализацијата. Во последното истражување, шестмина од 10 анкетирани сметаат дека ЕУ има моќ да ги заштити своите економски интереси (во земјава 60%, во ЕУ 61%). Сличен е ставот и за заштита на индивидуалните интереси (55% од анкетираните сметаат дека ЕУ помага европските граѓани да ги заштитат своите интереси од глобалната економија).

Во периодот меѓу двете последни истражувања, за пет процентни поени се зголемил бројот на граѓани кои сметаат дека глобализацијата придонесува за мир во светот (44%: 49%), а во земјава позитивното гледање на овој аспект на глобализацијата спласнал за три процентни поени (53%: 50%).

- <u>Подрачја на различни погледи кон глобализацијата</u>

Табела 22

QB3 За секоја од следните изјави, кажете ми дали се согласувате или не се согласувате:			Се согласувам	Не се согласувам	Не знае
Глобализацијата бара постоење на заеднички правила во светот ("светско управување')	**EU27**	јуни 2009	73%	14%	13%
		окт 2009	74%	14%	12%
	МК	јуни 2009	62%	16%	22%
		окт 2009	63%	16%	21%
Европската Унија и САД ги имаат истите интереси кога станува збор за глобализацијата	**EU27**	март 2008	37%	41%	22%
		окт 2009	44%	37%	19%
	МК	март 2008	63%	18%	19%
		окт 2009	61%	19%	20%
Глобализацијата не заштитува од зголемување на цените	**EU27**	март 2008	22%	61%	17%
		окт 2009	27%	59%	14%
	МК	март 2008	35%	46%	19%
		окт 2009	33%	47%	20%
Глобализацијата претставува закана за националната култура	**EU27**	март 2008	39%	45%	16%
		окт 2009	41%	47%	12%
	МК	март 2008	33%	46%	21%
		окт 2009	30%	48%	22%
Глобализацијата им овозможува на луѓето да се поотворени за странските култури	**EU27**	март 2008	62%	23%	15%
		окт 2009	66%	23%	11%
	МК	март 2008	60%	20%	20%
		окт 2009	59%	19%	22%
ЕУ помага да се заштитат европските граѓани од негативните ефекти на глобализацијата	**EU27**	окт 2009	46%	37%	17%
	МК	окт 2009	55%	19%	26%

Значајна разлика меѓу домашната и јавноста во ЕУ има во однос на ставот дека ЕУ и САД ги имаат истите интереси кога станува збор за глобализацијата. Големо мнозинство граѓани во земјава (63%: 61%) сметаат дека интересите на ЕУ и САД се истоветни. Јавноста во Унијата за 17 процентни поени помалку отколку јавноста во земјава се согласува околу истоветноста на интересите на ЕУ и САД (37%: 44%).

Мнозинството анкетирани во ЕУ сметаат дека глобализацијата бара постоење заеднички правила во светот (73%: 74%), а во земјава со тоа се согласуваат 11 процентни поени помалку (62%: 63%).

Значајна разлика меѓу погледите во домашната и во јавноста во ЕУ постои и во однос на влијанијата на глобализацијата врз културата. Европејците се убедени во поголем број дека глобализацијата им овозможува на луѓето да се поотворени за странските култури (62%: 66%), додека во земјава седум процентни поени помалку анкетирани се согласуваат со тој став (60%: 59%). Разликата е уште поизразена кога на глобализацијата се гледа како на закана за националната култура. Во Унијата 11 процентни поени повеќе анкетирани се согласуваат дека глобализацијата ја загрозува националната култура во однос на јавноста во земјата (ЕУ 39%: 41% - во земјава 33%: 30%).

Најмал број анкетирани се согласуваат дека глобализацијата штити од зголемувањето на цените. Во земјава 6 процентни поени повеќе анкетирани отколку во Унијата сметаат дека глобализацијата може да придонесе за намалување на цените (во земјава 35%: 33% - во ЕУ 22%: 27%).

6.4. Како општеството да се соочи со глобалните предизвици?

● **Јавноста единствена дека социјалната еднаквост и солидарност можат да ги ублажат негативните ефекти од глобализацијата**

Резултатите покажуваат единство на јавноста во земјава и во ЕУ во ставот дека најважни мерки кои општеството треба да ги преземе за да се ублажат негативните ефекти од глобализацијата се воспоставувањето социјална еднаквост и солидарност.

Табела 23

QB6 Од следниве работи, на кои две нешта би требало нашето општество да стави акцент за да се соочи со главните глобални предизвици?	EU 27		MK	
	ЕВ 71.3 јуни 2009	ЕВ 72.4 октомври 2009	ЕВ 71.3 јуни 2009	ЕВ 72.4 октомври 2009
Заштита на животната средина	36%	37%	30%	32%
Социјална еднаквост и солидарност	45%	45%	49%	47%
Слободна трговија / пазарна економија	31%	32%	48%	49%
Културна разноликост и отвореност кон други	14%	16%	13%	12%
Прогрес и иновација	35%	33%	22%	23%
Традиции	11%	10%	8%	6%
Друго	1%	1%	1%	1%
Ниедно	1%	1%	0%	0%
Не знае	5%	4%	4%	4%

Резултатите од двете последни истражувања покажуваат дека домашната јавност речиси еднаква важност им дава на слободната пазарна економија (48%: 49%) и на социјалната еднаквост и солидарност (49%: 47%). Граѓаните во земјава сé уште се соочуваат со последиците од транзицијата на кои сега се надоврзуваат и последиците од светската економска криза. Поради тоа, јавноста е почувствителна на заканата од продлабочување на социјалните разлики а, од друга страна, е свесна дека динамизирањето на економијата во услови на слободна пазарна економија е битен услов за надминување на неповолната економска состојба.

Помал број анкетирани во земјава (30%: 32%) отколку во Унијата сметаат дека општеството треба да стави акцент на заштитата на животната средина, и истотака помалку (22%: 23%) отколку во Унијата го гледаат излезот во прогресот и иновацијата.

Од анкетираните во ЕУ, високи 45% и во обете последни истражувања сметаат дека солидарноста и социјалната еднаквост се нешта на кои општеството треба да стави акцент со цел да се намалат негативните ефекти од глобализацијата. На второ место тие ги рангираат заштитата на животната средина (36%: 37%), прогресот и иновацијата (35%: 33%) и слободната пазарна економија (31%: 32%), како мерки кои ќе стимулираат развој на економијата и на квалитетот на животот.

Индикативно е тоа што јавноста во Европа става помал акцент на културната разновидност (во земјава 13%: 12% - во ЕУ 14%: 16%) и традицијата (во земјава 8%: 6% - во ЕУ 11%: 10%). Овие резултати покажуваат дека јавноста и во Унијата и во земјава не ја доживува глобализацијата како потенцијална закана за губење на традициите и културниот идентитет.

Анализата на резултатите покажува дека и во земјите на ЕУ и во земјите-кандидатки постои конзистентност во ставовите кон потенцијалните негативни ефекти од глобализацијата. Тоа ги кристализира генералните насоки за делување со цел да се намалат негативните ефекти од глобализацијата.

Во хрватската јавност е прворангирана социјалната еднаквост и солидарност (55%: 56%), а следуваат слободната пазарна економија (39%: 41%), прогресот и иновацијата (32%: 29%) и заштитата на животната средина (25%: 22%). Во Турција, во последното истражување највисоко е рангирана социјалната еднаквост (37%: 38%), а следуваат прогресот и иновациите (41%: 31%) и заштитата на животната средина (23%: 25%).

Заклучок

- Климата во јавното мислење. Во втората половина на 2009 се појавија првите сигнали дека рецесијата во големите светски економии е надмината, што поттикна надеж кај светската јавност дека на повидок е позитивен пресврт. Ваквите охрабрувачки знаци се одразија врз расположението на јавноста и во земјава и во Унијата. Истражувањето на Евробарометарот бележи општ тренд на пораст на оптимизмот во поглед на европската економија: пораст на оптимизмот од шест процентни поени во ЕУ (24%: 30%) и од четири процентни поени во земјата (37%: 41%).

Надежите на домашната јавност дека овие позитивни трендови ќе се рефлектираат и на локалната економија влијаеле на намалување за четири процентни поени на бројот на анкетираните кои сметаат дека невработеноста е еден од двата најголеми проблема во земјата (68%: 64%). И покрај ова значајно намалување, проблемот на невработеноста останува на првото место на листата на прашања кои ги загрижуваат граѓаните. Невработеноста останува на врвот на листата на проблеми во Унијата и во ЕУ27.

Сепак, перцепцијата на состојбата на националните економии останува песимистички интонирана. Со состојбата во домашните економии не се задоволни 74%, односно 75% од испитаниците во земјава и 75%, односно 78% во ЕУ.

Во периодот меѓу двете последни истражувања (јуни – октомври 2009), генерална тенденција во земјите опфатени со Евробарометарот е намалената склоност на јавноста да им верува на националните институции.

- Влијанието на светската економска и финансиска криза. Видлив е порастот на оптимизмот кај Европејците во однос на насоката во која се движат работите во Унијата. Бројот на оние кои сметаат дека работите се движат во правилна насока се зголемил од 34% на 40%, а на оние кои одговориле дека работите одат во погрешна насока се намалил од 35% на 28%.

Кај граѓаните во земјава се зголемува чувството на неопределеност во однос на правецот во кој оди земјата, најверојатно поради нејасната ситуација околу добивањето датум за отпочнување преговори за членство во ЕУ. Одговорите дека работите во земјата одат во правилна насока се намалиле за четири процентни поени (38%: 35%), а се намалиле и одговорите дека земјата оди во погрешна насока (од 43% на 34%) за сметка на зголемениот број одговори „ни во правилна ни во погрешна“ (16%: 26%) и зголемениот број на одговори „не знам“ (2%: 6%).

Во земјава има пооптимистична перцепција на трендовите на пазарот на трудот. Анкетираните во речиси ист број како и во претходното истражување (46%: 47%) оцениле дека влијанието на економската криза врз пазарот на трудот го достигнало својот максимум. За разлика од тоа, во јуни 25% од анкетираните сметале дека кризата го достигнала максимумот, а 64% дека најлошото допрва доаѓа.

Истражувањето укажува дека како последица од кризата, над половина од домаќинствата имаат егзистенцијални проблеми кои не им дозволуваат да планираат ништо во иднина, а околу една третина од домаќинствата се во состојба да прават планови за наредните шест месеци. Бројот на домаќинства кои можат да прават планови за наредните две години е најмал и го опфаќа секое осмо семејство.

Големо мнозинство граѓани се спремни да ги поддржат реформите од кои ќе имаат корист идните генерациии по цена да поднесат жртви за тоа. Околу 64%

анкетирани во земјава се согласуваат дека реформите од кои имаат корист идните генерации треба да се воведуваат дури и кога тоа значи сегашната генерација да жртвува одредени работи. Тој процент во ЕУ изнесува 71%.

Јавноста во Европа е поделена во оценките за тоа кој е најспособен да преземе ефикасни мерки против кризата. Во земјава, 24% сметаат дека најспособна за тоа е ЕУ, 22% - националната влада, 21% - САД, 8% - Г20 и 13% - ММФ. Во ЕУ, 22% за најспособна ја сметаат ЕУ, 19% националната влада, 18% - Г20, 12% - САД и 11% - ММФ.

- Очекувања од иднината. Перцепцијата на јавноста од понудената листа на фактори кои придонесуваат за поефикасно функционирање на Унијата во иднина, се фокусира на економските прашања (во земјава 31%: 36% - ЕУ 32%: 33%)

Да се стави помал акцент на парите и материјалните добра во животот во блиска иднина претпочитаат значително помал број анкетирани во земјава (44%: 43%) отколку во ЕУ, каде стабилно мнозинство претпочита таква ориентација во животот (56% во обете последни истражувања).

Кај Европејците и натаму четирипати повеќе граѓани (64% јуни: 61% октомври) со песимизам гледаат на иднината на долг рок и сметаат дека денешните деца ќе имаат потежок живот во однос на оние кои предвидуваат дека животот ќе им биде полесен (13% јуни: 15% октомври). Во земјава, песимистичките очекувања се намалиле за шест процентни поени (44% јуни: 38% октомври) и сега јавноста во речиси еднаков број смета дека децата ќе имаат полесен живот (34%) во однос на оние кои сметаат дека ќе имаат потежок живот (38%).

Најновиот Евробарометар покажува дека и покрај намалувањето за три процентни поени, мнозинството анкетирани во земјава (59%: 56%) сметаат дека децата што живеат во земјава би имале подобар живот доколку емигрираат во друга држава.

- Погледите кон членството во ЕУ. За големо мнозинство во земјава членството во ЕУ е добра работа (66%). Наспроти тоа, во другите две земји-кандидатки ЕУ не побудува позитивни чувства (Хрватска - 24% и Турција - 45%).

Три четвртини од граѓаните во земјава очекуваат придобивки од членството во ЕУ (75% во јуни: 76% во октомври). Тоа е случај со значително помалку граѓани на Хрватска (37%:36%) Турција (57%: 50%). Во земјите на ЕУ27, во просек, стабилно мнозинство (56%: 57%) оценува дека имаат бенефит од членството во Унијата.

Домашната јавност консензуално го поддржува проширувањето на ЕУ со нови членки (85%: 85%). Во ЕУ, иако јавноста сé уште е поделена, се подобрува климата во однос на поддршката на проширувањето. Резултатите од истражувањето покажуваат дека се зголемува поддршката за проширување (43%: 46%) за сметка на бројот на оние кои се противат на проширувањето (46%: 43%).

Динамиката на растот на позитивниот имиџ на ЕУ во земјава (59%: 65%) е поголема отколку просечниот раст во земјите-членки на ЕУ (45%: 48%). Во останатите две земји-кандидатки позитивниот имиџ на ЕУ опаѓа: Хрватска - 28%: 25% и Турција - 46%: 42%.

Домашната јавност (57%: 56%) и јавноста на ЕУ (42%: 46%) најчесто ја поврзува Унијата со слобода на патување, студирање и работа насекаде во ЕУ.

- Вредности на ЕУ. Повеќе од три четвртини од јавноста пројавува изразено позитивен став кон солидарноста (во земјава 85% - во ЕУ 84%) и безбедноста (во земјава 83% - во ЕУ 83%), издвојувајќи ги овие аспекти за хиерархиски најважни општествени вредности.

Во домашната јавност за најголем број анкетирани (47%) мирот е една од трите најважни вредности на ЕУ. На второ место се човековите права (42%) и на трето почитување на човековиот живот (37%). Кај Европејците, најголемо индивидуално значење имаат почитувањето на човековиот живот (44%), мирот (42%) и човековите права (40%).

Во изминатиот период кај домашната јавност не дојде до значителна промена на проценката на вредностите кои според нив најдобро ја претставуваат ЕУ. Најпожелни вредности за граѓаните се мирот (во земјава 38% - во ЕУ 36%%), човековите права (во земјава 37% - во ЕУ 37%) и демократијата (во земјава 35% - во ЕУ 39%).

Речиси идентичен број анкетирани и во земјава (61%: 58%) и во Унијата (61%: 61%) сметаат дека државата премногу се меша во нивните животи

- Предизвиците на глобализацијата. Економската моќ се смета за главен фактор на глобалната моќ на земјите во светот (во земјава 84%: 86% - во ЕУ 80%:81%). На второ место е политичкото влијание (во земјава 51%: 52% - во ЕУ 60%: 63%), а воената моќ, која е на трето место (во земјава 30%: 33% - во ЕУ 30%; 30%), е двојно попосочувана од културните влијанија (во земјава 18%: 18% - ЕУ 14%: 15%).

Специфично за перцепцијата на глобалната моќ на ЕУ е поизбалансираниот однос меѓу економската моќ (во земјава 75%: 78% - во ЕУ 70%: 73%) и политичките влијанија (во земјава 59%: 60% - во ЕУ 66%: 68%) од една страна, како и баланс меѓу воената моќ (во земјава 22%: 26% - во ЕУ 16%: 17%) и културните влијанија (во земјава 20%: 17% - во ЕУ 21%: 21%), од друга страна.

Поголеми се сличностите отколку разликите на ставовите кон глобализацијата меѓу домашната и европската јавност. Најновиот Евробарометар покажува дека во 8 од 14 истражувани аспекти, ставовите на домашната јавност и јавноста во ЕУ се многу блиски.

Јавноста во земјава и во ЕУ се согласни во ставот дека најважна мерка која општеството треба да ја преземе за да се ублажат негативните ефекти од глобализацијата е воспоставувањето социјална еднаквост и солидарност (во земјава 49%: 47% - во ЕУ 45%: 45%).

STANDARD EUROBAROMETER 72
TECHNICAL SPECIFICATIONS

Between the 23rd of October and the 18th of November 2009, TNS Opinion & Social, a consortium created between TNS plc and TNS opinion, carried out wave 72.4 of the EUROBAROMETER, on request of the EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General for Communication, “Research and Political Analysis”.

The EUROBAROMETER 72.4 is the “STANDARD EUROBAROMETER 72” and covers the population of the respective nationalities of the European Union Member States, resident in each of the Member States and aged 15 years and over. The STANDARD EUROBAROMETER 72 has also been conducted in the three candidate countries (Croatia, Turkey and the Former Yugoslav Republic of Macedonia) and in the Turkish Cypriot Community. In these countries, the survey covers the national population of citizens and the population of citizens of all the European Union Member States that are residents in these countries and have a sufficient command of the national languages to answer the questionnaire. The basic sample design applied in all states is a multi-stage, random (probability) one. In each country, a number of sampling points was drawn with probability proportional to population size (for a total coverage of the country) and to population density.

In order to do so, the sampling points were drawn systematically from each of the "administrative regional units", after stratification by individual unit and type of area. They thus represent the whole territory of the countries surveyed according to the EUROSTAT NUTS II (or equivalent) and according to the distribution of the resident population of the respective nationalities in terms of metropolitan, urban and rural areas. In each of the selected sampling points, a starting address was drawn, at random. Further addresses (every Nth address) were selected by standard "random route" procedures, from the initial address. In each household, the respondent was drawn, at random (following the "closest birthday rule"). All interviews were conducted face-to-face in people's homes and in the appropriate national language. As far as the data capture is concerned, CAPI (*Computer Assisted Personal Interview)* was used in those countries where this technique was available.

ABBREVIATIONS	COUNTRIES	INSTITUTES	N° INTERVIEWS	FIELDWORK DATES		POPULATION 15+
BE	Belgium	TNS Dimarso	1.006	30/10/2009	17/11/2009	8.866.411
BG	Bulgaria	TNS BBSS	1.008	29/10/2009	09/11/2009	6.584.957
CZ	Czech Rep.	TNS Aisa	1.056	30/10/2009	13/11/2009	8.987.535
DK	Denmark	TNS Gallup DK	1.006	24/10/2009	17/11/2009	4.503.365
DE	Germany	TNS Infratest	1.514	30/10/2009	15/11/2009	64.545.601
EE	Estonia	Emor	1.002	23/10/2009	16/11/2009	916.000
IE	Ireland	TNS MRBI	1.011	30/10/2009	15/11/2009	3.375.399
EL	Greece	TNS ICAP	1.000	28/10/2009	15/11/2009	8.693.566
ES	Spain	TNS Demoscopia	1.020	30/10/2009	17/11/2009	39.059.211
FR	France	TNS Sofres	1.005	28/10/2009	16/11/2009	47.620.942
IT	Italy	TNS Infratest	1.036	30/10/2009	14/11/2009	51.252.247
CY	Rep. of Cyprus	Synovate	506	26/10/2009	15/11/2009	651.400
LV	Latvia	TNS Latvia	1.006	30/10/2009	16/11/2009	1.448.719
LT	Lithuania	TNS Gallup Lithuania	1.023	27/10/2009	11/11/2009	2.849.359
LU	Luxembourg	TNS ILReS	502	27/10/2009	15/11/2009	404.907
HU	Hungary	TNS Hungary	1.023	29/10/2009	15/11/2009	8.320.614
MT	Malta	MISCO	500	28/10/2009	14/11/2009	335.476
NL	Netherlands	TNS NIPO	1.004	29/10/2009	18/11/2009	13.017.690
AT	Austria	Österreichisches Gallup-Institut	1.030	27/10/2009	13/11/2009	6.973.277
PL	Poland	TNS OBOP	1.000	30/10/2009	15/11/2009	32.306.436
PT	Portugal	TNS EUROTESTE	1.025	29/10/2009	15/11/2009	8.080.915
RO	Romania	TNS CSOP	1.021	30/10/2009	11/11/2009	18.246.731
SI	Slovenia	RM PLUS	1.015	24/10/2009	15/11/2009	1.748.308
SK	Slovakia	TNS AISA SK	1.040	30/10/2009	15/11/2009	4.549.954
FI	Finland	TNS Gallup Oy	1.018	29/10/2009	18/11/2009	4.412.321
SE	Sweden	TNS GALLUP	1.032	26/10/2009	15/11/2009	7.723.931
UK	United Kingdom	TNS UK	1.322	30/10/2009	17/11/2009	51.081.866
TOTAL EU27			**26.731**	**23/10/2009**	**18/11/2009**	**406.557.138**
CY(tcc)	Turkish Cypriot Community	Kadem	500	02/11/2009	14/11/2009	143.226
HR	Croatia	Puls	1.000	27/10/2009	12/11/2009	3.749.400
TR	Turkey	TNS PIAR	1.002	27/10/2009	15/11/2009	52.728.513
MK	Former Yugoslav Rep. of Macedonia	TNS Brima	1.005	27/10/2009	02/11/2009	1.678.404
TOTAL			**30.238**	**23/10/2009**	**18/11/2009**	**464.856.681**

For each country a comparison between the sample and the universe was carried out. The Universe description was derived from Eurostat population data or from national statistics offices. For all countries surveyed, a national weighting procedure, using marginal and intercellular weighting, was carried out based on this Universe description. In all countries, gender, age, region and size of locality were introduced in the iteration procedure. For international weighting (i.e. EU averages), TNS Opinion & Social applies the official population figures as provided by EUROSTAT or national statistic offices. The total population figures for input in this post-weighting procedure are listed above.

Readers are reminded that survey results are estimations, the accuracy of which, everything being equal, rests upon the sample size and upon the observed percentage. With samples of about 1,000 interviews, the real percentages vary within the following confidence limits:

Observed percentages	10% or 90%	20% or 80%	30% or 70%	40% or 60%	50%
Confidence limits	± 1.9 points	± 2.5 points	± 2.7 points	± 3.0 points	± 3.1 points

QA1	Општо земено, дали сте многу задоволни, донекаде задоволни, донекаде незадоволни или воопшто незадоволни со животот кој го живеете?

(ПРОЧИТАЈТЕ)

	(191)
Многу задоволни	1
Донекаде задоволни	2
Донекаде незадоволни	3
Воопшто незадоволни	4
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	5

EB71.3 QA1

НЕ ПРАШУВАЈТЕ QA2a ВО КИПАР (турскиот дел) - КИПАР (турскиот дел) ОДИ НА QA2b

QA2a	Како би ја оцениле моменталната ситуација за секоја од следните работи?

(ШОУКАРТА СО СКАЛА - ЕДЕН ОДГОВОР ВО СЕКОЈ РЕД)

		(ПРОЧИТАЈТЕ)	Многу добра	Донекаде добра	Донекаде лоша	Многу лоша	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
(192)	1	Ситуацијатаво домашната економија	1	2	3	4	5
(193)	2	Ситуацијата на европската економија	1	2	3	4	5
(194)	3	Ситуацијата на светската економија	1	2	3	4	5
(195)	4	Вашата лична ситуација поврзана со работата	1	2	3	4	5
(196)	5	Финансиската ситуација на Вашето домаќинство	1	2	3	4	5
(197)	6	Ситуацијата со вработеноста во Нашата земја	1	2	3	4	5
(198)	7	Ситуацијата со животната средина во Нашата земја	1	2	3	4	5

EB71.3 QA2a

*

QA3a	За секоја од следните области, дали би рекле дека ситуацијата во Нашата земја е подобра или помалку добра од просекот на европските земји?

(ШОУКАРТА СО СКАЛА - ЕДЕН ОДГОВОР ВО СЕКОЈ РЕД)

	(ПРОЧИТАЈТЕ - РОТИРАЈТЕ)	Многу подобра	Донекаде подобра	Донекаде помалку добра	Дефинитивно помалку добра	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
(206) 1	Ситуацијата на домашната економија	1	2	3	4	5
(207) 2	Ситуацијата со вработеноста во Нашата земја	1	2	3	4	5
(208) 3	Трошоците за живот во Нашата земја	1	2	3	4	5
(209) 4	Цените за енергија во Нашата земја	1	2	3	4	5
(210) 5	Квалитетот на живот во Нашата земја	1	2	3	4	5
(211) 6	Ситуацијата со животната средина во Нашата земја	1	2	3	4	5

EB70.1 QA7a TREND MODIFIED

*НЕ ПРАШУВАЈТЕ QA4a ВО КИПАР (турскиот дел) - КИПАР (турскиот дел) ОДИ НА QA4a

QA4a	Какви се Вашите очекувања за следните 12 месеци: дали во следните 12 месеци ќе биде подобро, полошо или исто, кога станува збор за ...?

(ЕДЕН ОДГОВОР ВО СЕКОЈ РЕД)

	(ПРОЧИТАЈТЕ)	Подобро	Полошо	Исто	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
(218) 1	Вашиот живот воопшто	1	2	3	4
(219) 2	Економската ситуација во Нашата земја	1	2	3	4
(220) 3	Финансиската ситуација во Вашето домаќинство	1	2	3	4
(221) 4	Состојбата со вработеноста во Нашата земја	1	2	3	4
(222) 5	Вашата лична ситуација во врска со работата	1	2	3	4
(223) 6	Економската ситуација во ЕУ	1	2	3	4
(224) 7	Економската ситуација во светот	1	2	3	4
(225) 8	Еколошката состојба во Нашата земја	1	2	3	4

EB71.3 QA3a (ITEM 1-7) + EB70.1 QA6a (ITEM 8) TREND MODIFIED

НЕ ПРАШУВАЈТЕ QA5a И QA6a ВО КИПАР (турскиот дел) - КИПАР (туркиот дел) ОДИ НА QA5b

QA5a	Според Вас, кои се двате најважни прашања со кои Нашата земја се соочува во овој момент?

(ШОУКАРТА - ПРОЧИТАЈТЕ - НАЈМНОГУ 2 ОДГОВОРИ)

	(234-250)
Криминалот	1,
Економската ситуација	2,
Пораст на цените / инфлацијата	3,
Оданочувањето	4,
Невработеноста	5,
Тероризмот	6,
Одбраната \ Надворешните работи	7,
Станбеното прашање	8,
Имиграцијата	9,
Здравствениот систем	10,
Образовниот систем	11,
Пензиите	12,
Животната средина	13,
Енергијата	14,
Друго (СПОНТАНО)	15,
Ниедно (СПОНТАНО)	16,
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	17,

EB71.3 QA4a TREND MODIFIED

QA6a	И лично, кои се двата најважни проблеми со кои се соочувате во моментов?

(ШОУКАРТА - ПРОЧИТАЈТЕ - НАЈМНОГУ 2 ОДГОВОРИ)

	(251-267)
Криминалот	1,
Економската ситуација	2,
Порастот на цените / инфлацијата	3,
Оданочувањето	4,
Невработеноста	5,
Тероризмот	6,
Одбраната \ Надворешните работи	7,
Станбеното прашање	8,
Имиграцијата	9,
Здравствениот систем	10,
Образовниот систем	11,
Пензиите	12,
Животната средина	13,
Енергијата	14,
Друго (СПОНТАНО)	15,
Ниедно (СПОНТАНО)	16,
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	17,

EB71.3 QA5a TREND MODIFIED

ПРАШАЈТЕ QA7b И QA8b САМО ВО (НАШАТА ЗЕМЈА) ТУРЦИЈА И ХРВАТСКА - ЕУ27 ОДАТ НА QA9a - КИПАР (турскиот дел) ОДИ НА QA7c

QA7b	Општо земено, дали сметате дека членството на Нашата земја во Европската Унија би било ...?

(ПРОЧИТАЈТЕ)

	(304)
Добра работа	1
Лоша работа	2
Ниту добра, ниту лоша работа	3
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	4

EB71.3 QA6b

QA8b	Имајќи ги предвид сите работи, дали би рекле дека Нашата земја би имала корист или би немала корист од членството во Европската Унија?

	(305)
Би имала корист	1
Би немала корист	2
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	3

EB71.3 QA7b

НЕ ПРАШУВАЈТЕ QA9a ВО КИПАР (турскиот дел) - КИПАР (турскиот дел) ОДИ НА QA9b

QA9a	Во овој момент, дали би рекле дека, општо земено работите одат во правилна насока или во погрешна насока во...?

(ЕДЕН ОДГОВОР ВО СЕКОЈ РЕД)

		(ПРОЧИТАЈТЕ)	Правилна насока	Погрешна насока	Ниту едното, ниту другото (СПОНТАНО)	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
(308)	1	Нашата земја	1	2	3	4
(309)	2	Европската Унија	1	2	3	4
(310)	3	САД	1	2	3	4

EB71.3 QA8a (ITEMS 1-2) + EB71.1 QA8a (ITEM 3)

ПРАШАЈТЕ ГИ СИТЕ

QA10	Би сакал(а) да Ве прашам колку им верувате на одредени институции. За секоја од следните институции, кажете ми дали сте склони да и верувате или сте склони да не и верувате.

(ЕДЕН ОДГОВОР ВО СЕКОЈ РЕД)

		(ПРОЧИТАЈТЕ)	Склони да верувате	Склони да не верувате	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
(314)	1	Печатот	1	2	3
(315)	2	Радиото	1	2	3
(316)	3	Телевизијата	1	2	3
(317)	4	Интернетот	1	2	3
(318)	5	Армијата	1	2	3
(319)	6	(НЕ ВО КИПАР (турскиот дел)) Правосудството / Домашниот правен систем	1	2	3
(320)	7	Политичките партии	1	2	3
(321)	8	(НЕ ВО КИПАР (турскиот дел)) Домашната Влада	1	2	3
(322)	9	(НЕ ВО КИПАР (турскиот дел)) Собрание во нашата земја	1	2	3
(323)	10	Европската Унија	1	2	3
(324)	11	Обединетите Нации	1	2	3
(325)	12	Регионални или локални власти	1	2	3
(326)	13	НАТО	1	2	3

EB71.3 QA9 (items 6-11) + EB69.2 QA12 (items 1-5) + EB70.1 QA12 (item 12-13)

QA11	Општо земено, дали Европската Унија кај Вас буди многу позитивна, донекаде позитивна, неутрална, донекаде негативна или многу негативна слика?

(САМО ЕДЕН ОДГОВОР)

	(327)
Многу позитивна	1
Донекаде позитивна	2
Неутрална	3
Донекаде негативна	4
Многу негативна	5
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	6

EB71.3 QA10

QA12	Што за Вас лично значи Европската Унија?

(ШОУКАРТА - ПРОЧИТАЈТЕ - МОЖНИ СЕ ПОВЕЌЕ ОДГОВОРИ - РОТИРАЈТЕ ОД ГОРЕ НАДОЛУ / ОД ДОЛУ НАГОРЕ)

	(328-343)
Мир	1,
Економски просперитет	2,
Демократија	3,
Социјална заштита	4,
Слобода да се патува, студира и работи насекаде во ЕУ	5,
Културна разноликост	6,
Посилна позиција во светот	7,

Евро	8,
Невработеност	9,
Бирократија	10,
Залудно трошење пари	11,
Губење на нашиот културен идентитет	12,
Повеќе криминал	13,
Нема доволно контрола на надворешните граници	14,
Друго (СПОНТАНО)	15,
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	16,

EB71.3 QA11

QA13 Дали сте чуле за...?

		(ПРОЧИТАЈТЕ)	Да	Не	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
(344)	1	Европскиот Парламент	1	2	3
(345)	2	Европската Комисија	1	2	3
(346)	3	Советот на Европската Унија	1	2	3
(347)	4	Европската Централна банка	1	2	3

EB71.3 QA13 (item 1, 2, 4) + EB70.1 QA16 (item 3)

QA14 За секое од следните европски тела, кажете ми дали сте склони да му верувате или сте склони да не му верувате?

(ЕДЕН ОДГОВОР ВО СЕКОЈ РЕД)

		(ПРОЧИТАЈТЕ)	Склони да верувате	Склони да не верувате	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
(348)	1	Европскиот Парламент	1	2	3
(349)	2	Европската Комисија	1	2	3
(350)	3	Советот на Европската Унија	1	2	3
(351)	4	Европската Централна банка	1	2	3

EB71.3 QA14 (item 1, 2, 4) + EB70.1 QA18 (item 3)

QA15 Кое е Вашето мислење за секоја од следните изјави? Кажете ми за секоја изјава дали сте за или против.

(ЕДЕН ОДГОВОР ВО СЕКОЈ РЕД)

		(ПРОЧИТАЈТЕ - РОТИРАЈТЕ)	За	Против	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
(352)	1	Европската Монетарна Унија со една, единствена валута, еврото	1	2	3
(353)	2	Понатамошно проширување на ЕУ за да се вклучат и други земји во	1	2	3

	наредните години			
3	Брзината на градење на Европа е поголема во една група земји, а помала во другите земји	1	2	3

(354)

EB71.3 QA15

QA16	Европската интеграција се фокусираше на различни прашања во изминатите години. Според Вас, кои аспекти треба да ги нагласат европските институции во наредните години, за да се зајакне Европската Унија во иднина?

(ШОУКАРТА - ПРОЧИТАЈТЕ - РОТИРАЈТЕ - НАЈМНОГУ 3 ОДГОВОРИ)

	(355-372)
Домашниот пазар	1,
Политиката за култура	2,
Надворешна политика	3,
Одбранбена политика	4,
Имиграционите прашања	5,
Образовна политика	6,
Прашањата поврзани со животната околина	7,
Енергетските прашања	8,
Солидарноста со посиромашни региони	9,
Научните истражувања	10,
Социјалните и здравствените прашања	11,
Борбата против криминалот	12,
Борба против климатските промени	13,
Економски прашања	14,
Транспортна и енергетска инфраструктура	15,
Друго (СПОНТАНО)	16,
Ниедно (СПОНТАНО)	17,
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	18,

EB71.3 QA18 TREND MODIFIED

QA17	Кажете ми за секоја од следните изјави за Европската Унија дали сметате дека е точна или погрешна?

(ЕДЕН ОДГОВОР ВО СЕКОЈ РЕД)

		(ПРОЧИТАЈТЕ - РОТИРАЈТЕ)	Точно.	Погрешно.	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
(373)	1	Во моментнов ЕУ се состои од дваесет и пет земји членки	1	2	3
(374)	2	Ирска гласаше „да“ на вториот референдум за Лисабонскиот договор што се одржа на 2 октомври 2009 година (Н)	1	2	3
(375)	3	Областа каде се користи еврото моментално се состои од дванаесет земји членки	1	2	3

(376)	4	(САМО ЗА ПРИМЕРОК А) Швајцарија е членка на Европската Унија	1	2	3
(377)	5	(САМО ЗА ПРИМЕРОК Б) Исланд е членка на ЕУ (Н)	1	2	3

EB70.1 QA24 TREND MODIFIED

НЕ ПРАШУВАЈТЕ ОД QA18a ДО QA19a ВО КИПАР (турскиот дел) - КИПАР (турскиот дел) ОДИ НА QA19b

QA18a	Општо земено, дали сте многу задоволни, донекаде задоволни, донекаде незадоволни или воопшто незадоволни од начинот на кој демократијата функционира во Нашата земја?

QA18b	А во врска со тоа како демократијата функционира во Европската Унија

(ШОУКАРТА СО СКАЛА - ЕДЕН ОДГОВОР ВО КОЛОНА)

	(378)	(379)
(ПРОЧИТАЈТЕ)	QA18a	QA18b
	Во Нашата земја	Во Европската Унија
Многу задоволни	1	1
Донекаде задоволни	2	2
Донекаде незадоволни	3	3
Воопшто незадоволни	4	4
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	5	5

EB68.1 QA11a & b

ПРАШАЈТЕ ПРАШАЊЕ 2 САМО ВО ЕУ27

QA19a	Кажете ми за секоја изјава, дали би сте се согласиле или не би се согласиле?

		(ПРОЧИТАЈТЕ)	Би се согласиле	Не би се согласиле	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
(380)	1	Го разбирам начинот на кој функционира Европската Унија	1	2	3

EB71.3 QA12a TREND MODIFIED

ПРАШАЈТЕ ГИ СИТЕ

QA20	Дали можете да ми кажете дали се согласувате или не се согласувате со следниве изјави во врска со градењето на Европа?

(ШОУКАРТА СО СКАЛА - ЕДЕН ОДГОВОР ВО СЕКОЈ РЕД)

	(ПРОЧИТАЈТЕ)	Потполно се согласувам	Склон да се согласам	Склон да не се согласам	Потполно не се согласувам	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
(383) 1	ЕУ расте премногу брзо	1	2	3	4	5
(384) 2	Она што ги зближува граѓаните на различни земји е поважно од она што ги раздвојвуа	1	2	3	4	5
(385) 3	Во момнетов, на ЕУ и недостасуваат идеи и проекти	1	2	3	4	5
(386) 4	ЕУ е незаменлива во соочувањето со глобалните предизвици (климатски промени, тероризам, итн.)	1	2	3	4	5

EB70.1 QD16

2) ЕУ, СВЕТОТ, ГЛОБАЛИЗАЦИЈАТА

ПРАШАЈТЕ ГИ СИТЕ

QB1a	Која од следниве нешта сметате дека е најважна при утврдувањето на глобалната моќ и влијанието во светот на една земја или група на земји? Прво?

QB1b	И второ?

(ШОУКАРТА - ПРОЧИТАЈТЕ - ЕДЕН ОДГОВОР ВО КОЛОНА)

(ПРОЧИТАЈТЕ - РОТИРАЈТЕ ОД ДОЛУ НАГОРЕ / ОД ГОРЕ НАДОЛУ)	(412) QB1a	(413) QB1b
	НАЈПРВИН	ВТОРО
Нејзината економска моќ	1	1
Нејзиното политичко влијание	2	2
Нејзината воена моќ	3	3
Нејзиното културно влијание	4	4
Друго (СПОНТАНО)	5	5
Ниедно (СПОНТАНО)	6	6
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	7	7

EB71.3 QB1a, b

QB2a	А според ваше мислење, која од следниве работи најдобро ја карактеризира Европската унија? Прво?

QB2b	И второ?

(ШОУКАРТА - ПРОЧИТАЈТЕ - ЕДЕН ОДГОВОР ВО КОЛОНА)		
	(414)	**(415)**
(ПРОЧИТАЈТЕ - РОТИРАЈТЕ ОД ДОЛУ НАГОРЕ / ОД ГОРЕ НАДОЛУ)	QB2a	QB2b
	НАЈПРВИН	ВТОРО
Нејзината економска моќ	1	1
Нејзиното политичко влијание	2	2
Нејзината воена моќ	3	3
Нејзиното културно влијание	4	4
Друго (СПОНТАНО)	5	5
Ниедно (СПОНТАНО)	6	6
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	7	7

EB71.3 QB2a, b

QB3	За секоја од следните изјави, кажете ми дали склони сте да се согласите, сколни сте да не се согласите или воопшто не се согласувате

(ШОУКАРТА СО СКАЛА - ЕДЕН ОДГОВОР ВО СЕКОЈ РЕД)

		(ПРОЧИТАЈТЕ - РОТИРАЈТЕ)	Потполно се согласувате	Склони сте да се согласите	Склони сте да не се согласите	Воопшто не се согласувате	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
(416)	1	Глобализацијата е можност за економски развој	1	2	3	4	5
(417)	2	Глобализацијата ги зголемува социјалните нееднаквости	1	2	3	4	5
(418)	3	Глобализацијата бара постоење на заеднички правила во светот („светско управување“)	1	2	3	4	5
(419)	4	Европската Унија и САД ги имаат истите интереси кога станува збор за глобализацијата	1	2	3	4	5
(420)	5	Глобализацијата нè заштитува од зголемување на цените	1	2	3	4	5
(421)	6	Глобализацијата придонесува за мир во светот	1	2	3	4	5
(422)	7	(НЕ ВО КИПАР (турскиот дел)) Глобализацијата претставува закана за домашната култура	1	2	3	4	5

(424)	9	Глобализацијата носи профит само за големите компании, не за граѓаните	1	2	3	4	5
(425)	10	Глобализацијата значи повеќе странски инвестиции во Нашата земја	1	2	3	4	5
(427)	12	Глобализацијата придонесува за развој на посиромашните земји	1	2	3	4	5
(428)	13	Глобализацијата им овозможува на луѓето да се поотворени за странските култури	1	2	3	4	5
(429)	14	ЕУ има доволно моќ и алатки за да ги одбрани своите економски интереси во глобалната економија (Н)	1	2	3	4	5
(430)	15	(САМО НА ПРИМЕРОК А) ЕУ помага да се заштитат европските граѓани од негативните ефекти на глобализацијата (Н)	1	2	3	4	5
(431)	16	(САМО НА ПРИМЕРОК Б) ЕУ им овозможува на граѓаните подобри придобивки од позитивните ефекти на глобализацијата (Н)	1	2	3	4	5

EB71.3 QB3 (item 1-3) EB69.2 QA47a&b (item 4-13)

*НЕ ПРАШУВАЈТЕ QB4a ВО КИПАР (турскиот дел) - КИПАР (турскиот дел) ОДИ НА QB4b

QB4a	Кое од следните две тврдења е најблиску до Вашиот став во поглед на глобализацијата?

(ПРОЧИТАЈТЕ - САМО ЕДЕН ОДГОВОР)

	(432)
Глобализацијата претставува добра можност за компаниите во Нашата земја	1
Глобализацијата претставува закана за вработувањата и компаниите во Нашата земја	2
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	3

EB71.3 QB4a

ПРАШАЈТЕ ГИ СИТЕ

QB5	Дали би рекле дека европската економија функционира подобро, функционира полошо или исто како ... економија?

(ШОУКАРТА)

		(ПРОЧИТАЈТЕ)	Функционира подобро	Фукционира полошо	Функционира исто како	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
(434)	1	Американската	1	2	3	4
(435)	2	Јапонската	1	2	3	4
(436)	3	Кинеската	1	2	3	4
(437)	4	Индиската	1	2	3	4
(438)	5	Руската	1	2	3	4
(439)	6	Бразилската	1	2	3	4

EB71.3 QB7

QB6	Од следниве работи, на кои две нешта би требало нашето општество да стави акцент за да се соочи со главните глобални предизвици?

(ШОУКАРТА - ПРОЧИТАЈТЕ - РОТИРАЈТЕ - НАЈМНОГУ 2 ОДГОВОРА)

	(440-448)
Заштитата на животната средина	1,
Социјална еднаквост и солидарност	2,
Слободна трговија / пазарна економија	3,
Културна разноликост и отвореност кон другите	4,
Прогрес и иновација	5,
Традиции	6,
Друго (СПОНТАНО)	7,
Ниедно (СПОНТАНО)	8,
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	9,

EB71.3 QC3

3) ФИНАНСИСКА И ЕКОНОМСКА КРИЗА

QC1	Некои аналитичари велат дека влијанието на економската криза врз пазарот на труд веќе го има достигнато својот максимум и дека работите ќе се подобрат постепено, додека пак други го велат спротивното, дека најлошото допрва ќе дојде. Која од овие две изјави е поблиска до вашето мислење?

(САМО ЕДЕН ОДГОВОР)

	(469)
Влијанието на кризата врз работните места веќе го има достигнато својот максимум	1

Најлошото допрва ќе се случува	2
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	3

EB71.2 QB3

QC2	Која од следниве изјави најдобро ја отсликува ситуацијата во вашето домаќинство?

(ШОУКАРТА - ПРОЧИТАЈТЕ - САМО ЕДЕН ОДГОВОР)

	(470)
Вашата моментална ситуација не ви дозволува да правите планови за во иднина, Вие живеете ден за ден	1
Вие знаете што ќе правите во следните шест месеци	2
Вие имате долгорочна перспектива за тоа што ќе прави вашето домаќинство во следните 2 години	3
Друго	4
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	5

EB71.3 QJ6

QC3	Според ваше мислење, која од следниве е најспособна да преземе ефикасни мерки против ефектите на финансиската и економската криза?

(ШОУКАРТА - ПРОЧИТАЈТЕ - РОТИРАЈТЕ - САМО ЕДЕН ОДГОВОР)

	(471)
Домашната Влада	1
Европската Унија	2
Соединетите Американски Држави	3
Г20	4
Меѓународниот монетарен фонд	5
Друго (СПОНТАНО)	6
Ниедно (СПОНТАНО)	7
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	8

EB71.3 QB8

ПРАШАЈТЕ QC9 ВО ЕУ27+НАШАТА ЗЕМЈА, ХРВАТСКА, ТУРЦИЈА - КИПАР (турскиот дел) ОДАТ НА QD

QC9	За секоја од следниве изјави, ве молам кажете ми дали потполно се согласувате, склони сте да се согласите, склони сте да не се согласите или потполно не се согласувате.

(ШОУКАРТА СО СКАЛА - ЕДЕН ОДГОВОР ВО СЕКОЈ РЕД)

		Потполно се согласувам	Склони сте да се согласите	Склони сте да не се согласите	Потполно не се согласувам	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)

(502)	1	(САМО НА ПРИМЕРОК А) Финансиската и економската криза го олеснуваат усвојувањето на реформите	1	2	3	4	5
(503)	2	(САМО НА ПРИМЕРОК Б) Финансиската и економската криза го отежнуваат усвојувањето на реформите	1	2	3	4	5
(504)	3	Реформите од кои имаат корист идните генерации треба да се воведуаат дури и кога тоа значи сегашната генерација да жртвува одредени работи	1	2	3	4	5
(505)	4	(САМО НА ПРИМЕРОК А) На Нашата земја и се потребни повеќе реформи за да се соочи со иднината	1	2	3	4	5
(506)	5	(САМО НА ПРИМЕРОК Б) Реформите што се направени до сега во Нашата земја се доволни за да се соочиме со иднината	1	2	3	4	5

NEW

4) ВРЕДНОСТИ

ПРАШАЈТЕ ГИ СИТЕ

QD1	Кажете ми за секој од следните поими дали Ве потетува на нешто многу позитивно, донекаде позитивно, донекаде негативно или многу негативно.

(ШОУКАРТА СО СКАЛА - ЕДЕН ОДГОВОР ВО СЕКОЈ РЕД)

		(ПРОЧИТАЈТЕ - РОТИРАЈТЕ)	Многу позитивно	Донекаде позитивно	Донекаде негативно	Многу негативно	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
(528)	1	Компанија	1	2	3	4	5
(529)	2	Социјална држава	1	2	3	4	5
(530)	3	Конкурентност	1	2	3	4	5
(531)	4	Слободна трговија	1	2	3	4	5
(532)	5	Протекционизам	1	2	3	4	5

(533)	6	Глобализација	1	2	3	4	5
(534)	7	Либерализација	1	2	3	4	5
(535)	8	Синдикат	1	2	3	4	5
(536)	9	Реформи	1	2	3	4	5
(537)	10	Јавна администрација	1	2	3	4	5
(538)	11	Флексибилност	1	2	3	4	5
(539)	12	Конкуренција (Н)	1	2	3	4	5
(540)	13	Безбедност (Н)	1	2	3	4	5
(541)	14	Солидарност (Н)	1	2	3	4	5

EB67.2 QA28 (1-11) TREND MODIFIED

НЕ ПРАШУВАЈТЕ QD2a ВО КИПАР (турскиот дел) - КИПАР (турскиот дел) ОДИ НА QD2b

QD2a	До кој степен се согласување или не се согласувате со секоја од следниве изјави?

(ШОУКАРТА СО СКАЛА - ЕДЕН ОДГОВОР ВО СЕКОЈ РЕД)

		(ПРОЧИТАЈТЕ)	Потполно се согласувате	Склони да се согласите	Склони да не се согласите	Потполно не се согласувате	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
(542)	1	Државата многу се меша во нашите животи	1	2	3	4	5
(543)	2	(ПРИМЕРОК А) Економскиот развој мора да биде приоритет за Нашата земја, дури и тоа да влијае врз животната средина	1	2	3	4	5
(544)	3	(ПРИМЕРОК Б) Заштитата на животната средина треба да е приоритет за Нашата земја, дури и тоа да влијае врз економскиот развој	1	2	3	4	5
(545)	4	Слободната конкуренција е најдобрата гаранција за економски просперитет	1	2	3	4	5

EB71.3 QC1a

ПРАШАЈТЕ ГИ СИТЕ

QD3	Доколку би се случиле следниве промени во нашиот начин на живот во блиска иднина, дали мислите дека тоа би било добра работа, лоша работа или ниту лоша ниту добра?

(ЕДЕН ОДГОВОР ВО СЕКОЈ РЕД)

		(ПРОЧИТАЈТЕ)	Добр а работ а	Лоша работа	Ниту добра, ниту лоша работа	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
(550)	1	Помал акцент на парите и материјалните добра	1	2	3	4
(551)	2	Поголем акцент на развојот на технологијата	1	2	3	4

EB71.3 QC2

QD4	Размислувајќи за Вашата куповна моќ, односно за работите кои Вашето домаќинство може да ги дозволи во Вашиот секојдневен живот, ако ја споредите Вашата сегашна ситуација со онаа од пред пет години, дали би рекле дека ситуацијата се подобрила, останала иста или се влошила?

	(552)
Се подобрила	1
Останала иста	2
Се влошила	3
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	4

EB71.1 QA12

QD5	Општо земено, дали сметате дека животот на оние кои се денес деца ќе биде полесен, потежок или ниту полесен ниту потежок од животот на луѓето од вашата генерација?

	(553)
Полесен	1
Потежок	2
Ниту полесен ниту потежок	3
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	4

EB71.1 QA14

НЕ ПРАШУВАЈТЕ QD6a ВО КИПАР (турскиот дел) - КИПАР (турскиот дел) ОДИ НА QD6b

QD6a	Ве молам да ми кажете дали повеќе се сложувате или не се сложувате со следниве изјави. Децата кои живеат во Нашата земја би имале подобар живот доколку емигрираат во друга држава.

(554)

Би се согласиле	1
Не би се согласиле	2
Зависи (СПОНТАНО)	3
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	4

EB70.1 QA23 TREND

ПРАШАЈТЕ ГИ СИТЕ

QD7	Во следнава листа, кои се трите најважни вредности за Вас лично?

(ШОУКАРТА - ПРОЧИТАЈТЕ - НАЈМНОГУ 3 ОДГОВОРИ)

	(556-569)
Владеењето на правото	1,
Почитувањето на човековиот живот	2,
Човековите права	3,
Индивидуалните слободи	4,
Демократијата	5,
Мирот	6,
Еднаквостта	7,
Солидарноста, поддршката на другите	8,
Толеранцијата	9,
Религијата	10,
Само-остварувањето	11,
Почитта за другите култури	12,
Ниедна од овие (СПОНТАНО)	13,
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	14,

EB69.2 QD2 TREND MODIFIED

QD8	Кои три од следниве вредности најдобро ја претставуваат Европската Унија?

(ШОУКАРТА - ПРОЧИТАЈТЕ - НАЈМНОГУ 3 ОДГОВОРИ)

	(570-583)
Владеењето на правото	1,
Почитувањето на човековиот живот	2,
Човекови права	3,
Индивидуални слободи	4,
Демократија	5,
Мир	6,
Еднаквост	7,
Солидарност, поддршка на другите	8,
Толеранција	9,
Религија	10,
Само-остварувањето	11,
Почитта за другите култури	12,
Ниедна од овие (СПОНТАНО)	13,
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	14,

EB69.2 QD3

ДЕМОГРАФИЈА

D1	Во политиката се зборува за „левица“ и „десница“. Каде би ги сместиле Вашите лични ставови на оваа скала?

(ШОУКАРТА) - (АНКЕТАР - НЕ ПОТТИКНУВАЈТЕ, АКО СОГОВОРНИКОТ СЕ ДВОУМИ, ОБИДЕТЕ СЕ ПОВТОРНО)

(830-831)

1 Лево	2	3	4	5	6	7	8	9	10 Десно
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Одбива (СПОНТАНО)	11
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	12

ЕВ71.3 D1

НЕ ПОСТОЈАТ ПРАШАЊАТА ОД D2 ДО D6

D7	Кое од долунаведените најдобро ја опишува Вашата моментална ситуација?

(ШОУКАРТА - ПРОЧИТАЈТЕ - САМО ЕДЕН ОДГОВОР)

	(832-833)
ВО БРАК ИЛИ ПРЕМАЖЕНА / ПРЕЖЕНЕТ	
Живеење без деца	1
Живеење со деца од овој брак	2
Живеење со деца од претходниот брак	3
Живеење со деца од овој брак и од претходниот брак	4
САМОСТОЈНО ЖИВЕЕЊЕ СО ПАРТНЕР	
Живеење без деца	5
Живеење со деца од оваа заедница	6
Живеење со деца од претходната заедница	7
Живеење со деца од оваа заедница и од претходната заедница	8
САМЕЦ	
Живеење без деца	9
Живеење со деца	10
РАЗВЕДЕН/А или ОДВОЕН/А	
Живеење без деца	11
Живеење со деца	12
ВДОВЦИ	
Живеење без деца	13
Живеење со деца	14
Друго (СПОНТАНО)	15
Одбива (СПОНТАНО)	16

ЕВ72.3 D7

D8	Колку години имавте кога го завршивте своето вкупно образование?

(АНКЕТАР: АКО „СЕ УШТЕ СТУДИРА“, КОДИРАЈТЕ ГО ОДГОВОРОТ СО ‘00’ - АКО „НЕМА ОБРАЗОВАНИЕ“ КОДИРАЈТЕ СО '01' - АКО „ОДБИВА" КОДИРАЈТЕ '98' - АКО „НЕ ЗНАЕ" КОДИРАЈТЕ '99')

(834-835)

ЕВ72.3 D8

НЕ ПОСТОИ ПРАШАЊЕТО D9

D10	Пол

	(836)
Машки	1
Женски	2

ЕВ72.3 D10

D11	Колку години имате?

(837-838)

ЕВ72.3 D11

НЕ ПОСТОЈАТ ПРАШАЊАТА ОД D12 - D14

ПРАШАЈТЕ D15b АКО ОДГОВОРОТ Е „МОМЕНТАЛНО НЕ РАБОТАМ НИКАКВА РАБОТА КОЈА Е ПЛАТЕНА ", КОДОВИ 1-4 ВО D15a

D15a	Кое е Вашето моментално занимање?

D15b	Дали сте работеле некаква платена работа во минатото? Кое Ви е последното занимање?

	(839-840)	**(841-842)**
	D15a	D15b
	МОМЕНТАЛНО ЗАНИМАЊЕ	ПОСЛЕДНО ЗАНИМАЊЕ
НЕАКТИВЕН/НА		
Одговорен/на за вообичаено пазарување и должности во врска со домот, или без моментално занимање, не работи	1	1
Ученик / Студент	2	2
Невработен(а) или моментално не работи	3	3
Пензиониран(а) или неспособен/на да работи поради болест	4	4
САМОВРАБОТЕН(А)		
Земјоделец	5	5
Риболовец	6	6
Професионалец (адвокат, доктор, сметководител, архитект итн.)	7	7
Сопственик на продавница, занаетчија, друго самовработување	8	8
Бизнисмен, сопственик (100% или партнер) на фирма	9	9
ВРАБОТЕН(А)		

Вработен професионалец (вработен доктор, адвокат, сметководител, архитект итн.)	10	10
Генерални директори, директори или дел од највисокиот менаџмент (извршни директори, генерални директори или други директори)	11	11
Средно ниво на менаџмент, друг менаџмент (раководител на сектор, помлад раководител, наставник, техничар)	12	12
Работно место, работи воглавно во канцеларија	13	13
Работно место, не во канцеларија, туку патува (комерцијалист, возач итн.)	14	14
Работно место, не во канцеларија, туку во услужна работа (болница, ресторан, полиција, противпожарна служба итн.)	15	15
Надзорник	16	16
Квалификуван физички работник	17	17
Друг (неквалификуван) физички работник, послуга	18	18
Никогаш не сум работел(а) платена работа	19	19

EB72.3 D15a&b

НЕ ПОСТОЈАТ ПРАШАЊАТА ОД D16 - D24

D25	Дали би рекле дека живеете во ...?

(ПРОЧИТАЈТЕ)

	(843)
Рурална област / село	1
Мал или среден град	2
Голем град	3
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	4

EB72.3 D25

НЕ ПОСТОЈАТ ПРАШАЊАТА ОД D26 ДО D39

D40a	Можете ли да ми кажете колку лица на возраст од 15 години и повеќе живеат во Вашето домаќинство, вклучувајќи Ве и Вас?

(АНКЕТАР: ПРОЧИТАЈТЕ - ЗАПИШЕТЕ)

(844-845)

EB72.3 D40a

D40b	Можете ли да ми кажете колку деца помали од 10 години живеат во Вашето домаќинство?

(АНКЕТАР: ПРОЧИТАЈТЕ - ЗАПИШЕТЕ)

(846-847)

EB72.3 D40b

D40c	Можете ли да ми кажете колку деца на возраст од 10 до 14 години живеат во Вашето домаќинство?

(АНКЕТАР: ПРОЧИТАЈТЕ - ЗАПИШЕТЕ)

(848-849)

EB72.3 D40c

НЕМА ПРАШАЊА D41 И D42

D43a	Дали имате фиксен телефон во Вашето домаќинство?

D43b	Дали Вие лично имате мобилен телефон?

	(850)	**(851)**
	D43a	D43b
	Фиксен	Мобилен
Да	1	1
Не	2	2

EB72.3 D43a D43b

НЕМА ПРАШАЊА ОД D44 ДО D59

D60	Во текот на изминативе дванаесет месеци, дали би рекле дека сте имале проблеми со плаќање на вашите сметки на крајот од месецот...?

(ШОУКАРТА - ПРОЧИТАЈТЕ - САМО ЕДЕН ОДГОВОР)

	(852)
Најчесто	1
Понекогаш	2
Скоро никогаш / никогаш	3
Одбива (СПОНТАНО)	4

EB72.3 D60

D61	На следнава скала, скала ’1’ одговара на „најниско ниво во општеството“, скала ’10’ одговара на „највисоко ниво во општеството“. Дали би можеле да ми кажете на која скала би се ставиле самите себе?

(ШОУКАРТА - САМО ЕДЕН ОДГОВОР)

	(853-854)
1 Најниско ниво во општеството	1
2	2
3	3
4	4
5	5
6	6
7	7
8	8
9	9

10 Највисоко ниво во општеството	10
Одбива (СПОНТАНО)	11

EB72.3 D61

D62 Дали би можеле да ми кажете доколку...?

(ШОУКАРТА СО СКАЛА - ЕДЕН ОДГОВОР ВО СЕКОЈ РЕД)

		(ПРОЧИТАЈТЕ)	Секој ден / Скоро секој ден	Два или три пати неделно	Приближно еднаш неделно	Два или три пати месечно	Не многу често	Никогаш	Нема пристап до интернет (СПОНТАНО)
(855)	1	Вие користите интернет дома, во вашиот дом	1	2	3	4	5	6	7
(856)	2	Вие користите интернет на вашето работно место	1	2	3	4	5	6	7
(857)	3	Вие користите интернет на друго место (училиште, универзитет, интернет кафе, итн.)	1	2	3	4	5	6	7

EB72.3 D62

ПРОТОКОЛ НА ИНТЕРВЈУТО

P1 ДАТУМ НА ИНТЕРВЈУТО

(878-879) | | | ДЕН

(880-881) | | | МЕСЕЦ

EB72.3 P1

P2 ВРЕМЕ КОГА ИНТЕРВЈУТО Е ПОЧНАТО

(АНКЕТАР: КОРИСТИ 24 ЧАСА)

(882-883) | | | ЧАС

(884-885) | | | МИНУТИ

EB72.3 P2

P3 ВРЕМЕТРАЕЊЕ НА АНКЕТАТА ВО МИНУТИ

(886-888) | | | | МИНУТИ

EB72.3 P3

P4 Бројот на луѓе присутни за време на интервјуто, вклучувајќи Ве Вас и испитаникот

(889)

Двајца (анкетарот и испитаникот)	1
Тројца	2
Четворица	3
Петмина или повеќе	4

ЕВ72.3 P4

P5	Соработка на испитаникот

(890)

Одлична	1
Добра	2
Просечна	3
Лоша	4

ЕВ72.3 P5

P6	Големина на општината

(ЛОКАЛНИ КОДОВИ)

(891-892)

ЕВ72.3 P6

P7	Регион

(ЛОКАЛНИ КОДОВИ)

(893-894)

ЕВ72.3 P7

P8	Поштенски број

(895-902)

ЕВ72.3 P8

P9	Број на сектор

(903-910)

ЕВ72.3 P9

P10	Шифра на анкетар

(911-918)